

ONZE VOGELS

42e jaargang no. 2, februari 1981

maandblad van de nederlandse bond van vogelliefhebbers

ERELEDEN

A.L. van Liempd (erevoorz.), B.J. Bos, A. Dommerholt,
J.J. Krol, A.J.F. Lammerse, E.J. Lensink,
Joh.M. van Pelt, D.J. Prinsen en A.F. Smit.

DAGELIJKS BESTUUR

Voorzitter: W.J. Mulder, Verwerstraat 39,
7415 RZ Deventer, telefoon (05700) 2 36 48.

Secretaris: H. de Geus, Amersfoortsestraat 71,
3772 CH Barneveld, telefoon (03420) 1 61 60.

Penningmeester: J. van Splunter, Vijverberg Zuid 44,
4621 AT Bergen op Zoom, telefoon (01640) 3 46 63.

2e Voorzitter: (wnd.) G.C. Goedschalk,
Akeleistraat 148, 2565 PC Den Haag.

Commissaris: D.J. van der Molen, Gentiaan 5,
7721 HA Dalfsen, telefoon (05293) 12 57.

DISTRICTSVOORZITTERS (leden bondsbestuur)

District Groningen: R.P. Smith, Zuiderveen 36a,
9673 EL Winschoten, telefoon (05970) 1 35 83.

District Friesland: J. Forsten, Zuiderkade 8,
8801 MJ Franeker, telefoon (05170) 29 68.

District Drenthe: J.H. Heijnen, W. Grolstraat 126,
7885 EL Barger Oosterveld, telefoon (05910) 2 54 20.

District Overijssel: A.M. van Rijn, Pr. Margrietstraat 41,
7481 GG Haaksbergen, telefoon (05427) 30 06.

District Gelderland: wnd. P. Vierhuis, Evertsenlaan 62,
3843 EM Harderwijk, telefoon (03410) 1 60 68.

District Utrecht: C. van Lunteren, Vlasoord 13,
3991 XC Houten, telefoon (03403) 26 08.

District Noord-Holland: G.F. Huizer,
Bickerstraat 60, 1701 EG Heerhugowaard,
telefoon (02207) 1 13 98.

District Zuid-Holland: G.C. Goedschalk,
Akeleistraat 148, 2565 PC Den Haag,
telefoon (070) 68 16 70.

District Zeeland: J. van der Walle, Churchillweg 4,
4561 WN Hulst, telefoon (01140) 1 38 16.

District West Noord-Brabant: J.C.W. Luijsterburg,
Nieuweweg 23, 4631 TC Hoogerheide,
telefoon (01646) 31 17.

District Oost Noord-Brabant: J.C. Vos, Braillestraat 2,
5361 AK Grave, telefoon (08860) 29 78.

District Limburg: H.J. Nooijen, Reigerstraat 29,
5932 VX Tegelen, telefoon (077) 3 34 58.

BONDSBUREAU

Aletta Jacobsstraat 4, Postbus 74,
4600 AB Bergen op Zoom,
gironummer 1148324, telefoon 01640 - 3 50 07.
Geopend: 08.00 tot 17.00 uur. 's Zaterdags gesloten.

SECRETARIATEN TECHNISCHE COMMISSIES

Kleur-, vorm- en postuurkanaries:

Tj. Boersma, Verzetstraat 13, 8923 CP Leeuwarden,
telefoon (05100) 6 60 37.

Tropen, parkieten etc.:

G. v. d. Meijden, Kempenlandstr. 27, 5283 CX Boxtel,
telefoon (04116) 7 45 29.

Zangkanaries:

Mevr. C. v. d. Toorn, Zeilstraat 58, 2586 BE Den Haag,
telefoon (070) 55 98 14.

ONZI

MAANDBLAD VAN DE NEDERLANDSE

LIDMAATSCHAP

Zij die in **Nederland** woonachtig zijn en lid wensen te worden van de NBvV, wenden zich tot de secretaris van een in de plaats van inwoning gevestigde afdeling. Naam en adres worden gaarne door het bondsbureau verstrekt.

Zij die in het **buitenland** woonachtig zijn, kunnen verspreid lid worden door overmaking van het hieronder genoemde bedrag.

België: Bfr. 450,—, bij vooruitbetaling op onze postrekening nr. 000-0156074-01, bij het bestuur der postcheck te Brussel 1.

Overige landen: Hfl. 40,00, bij vooruitbetaling per internationale postwissel aan het bondsbureau NBvV. Indien men het maandblad per luchtpost wilt ontvangen, wordt een extra tarief volgens PTT-kosten berekend.

Alle tarieven gelden per kalenderjaar.

SPECIALCLUBS

Het lidmaatschap van de specialclubs is voorbehouden aan hen die reeds lid van de NBvV zijn. Voor verdere inlichtingen c.q. opgave lidmaatschap, wend men zich uitsluitend tot onderstaande secretariaten.

Europese vogels en hun hybriden

G.J. Althuis, Zevenhuizen 5,
9064 DE Oudkerk, telefoon (05103) 27 18
Contributie f 20,— per jaar, entree f 5,—

Gras- en Grote parkieten

J.M. Lupsan, Mosterdhof 168,
6931 AS Westervoort, telefoon (08303) 87 80
Entree f 5,—

Insecten- en vruchtenetende vogels

E.M. Wessels, Meijenhage 87,
3085 CG Rotterdam, telefoon (010) 81 09 73
Contributie f 25,— per jaar, entree f 5,—

Japanse meeuwen

A. Kok, Pals 29,
6931 DJ Westervoort, telefoon (08303) 23 58
Contributie f 15,— per jaar, entree f 5,—

Vorm- en Postuurkanaries

J.H. Wiersma, Brinkstraat 53,
3881 BP Putten, telefoon (03418) 18 80
Contributie f 25,— per jaar, entree f 5,—

Zebravinken

J.G.J. van Valkenburg, Auriollaan 88,
3527 EX Utrecht, telefoon (030) 93 12 18
Contributie f 25,— per jaar, entree f 5,—

ABONNEMENTEN

Losse abonnementen op het maandblad f 30,00 per kalenderjaar. Overmaking, bij vooruitbetaling, op giro 1148324 t.n.v. NBvV en onder vermelding abonneren OV. Reeds verschenen nummers van een jaargang worden nagezonden en vervolgens elke maand tot en met december.

Vogels

ISSN 0030-3224

BOND VAN VOGELLIEFHEBBERS (OPLAGE 50.000)

REDACTIE

C.E. van Berkel
Chr. Walraven

Redactieadres: Postbus 74, 4600 AB Bergen op Zoom

VERANTWOORDELIJKHEID

De uitgever van dit blad, de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers, is niet verantwoordelijk voor de inhoud van hierin opgenomen advertenties en erkent geen enkele verplichting tot opnemen van aangeboden advertenties.

De auteurs blijven verantwoordelijk voor de inhoud van hun artikelen. Door publikatie neemt de uitgever geen enkele verantwoordelijkheid op zich. Het zonder schriftelijke toestemming overnemen van artikelen of gedeeltes daarvan is verboden.

ADVERTENTIES

Voor advertenties — ook die van leden en abonnees — met een zakelijk karakter, zijn tarieven en verdere inlichtingen verkrijgbaar bij het Bondsbureau van de N.B.v.V. Kleine annonces, voor afdelingen, leden en abonnees op „Onze Vogels“, van zuivere particuliere aard zie onder „Vraag en Aanbod“.

VRAGEN OVER?

WATERSLAGERS aan: H. Warmerdam, V.d. Duijn van Maasdamlaan 45, 2181 XB Hillegom.

HARZERS aan: E. de Koning, Vrouwenweg 16, 2322 LK Leiden.

KLEURKANARIES aan: W.C. Oonk, Bergweg 37, 7242 EP Lochem.

VORM- EN POSTUURKANARIES aan: A.P. Kools, Molenweg 9, 4805 PM Zuidzande.

EUROPESE VOGELS (WILDZANG) EN HUN

BASTAARDEN, GROTE PARKIETEN EN

AGAPORNIDEN aan: D.A. Duijs,

St. Josephstraat 46, 4847 SG Teteringen.

ZEBRAVINKEN, JAPANSE MEEUWEN EN HUN

BASTAARDEN aan: P.J.F. Klören, Meidoornweg 10, 3768 CN Soest.

TROPISCHE VOGELS EN HUN BASTAARDEN aan:

M. Schuurhuis, Drecht 23, 8032 CH Zwolle.

VRUCHTEN- EN INSECTENETERS aan: E.M. Wessels, Meijenhage 87, 3085 CG Rotterdam.

GRASPARKIETEN aan: H.W.J. van der Linden, Averbodestraat 72, 5921 ES Blerick.

Postzegels voor antwoord bijsluiten.

Geen retourport, dan ook geen antwoord!

Deze regel geldt ook voor vragen aan auteurs etc.

De Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers is ingeschreven in het verenigingsregister van de Kamer van Koophandel en Fabrieken te Breda, onder nummer V-280824

Het volgende nummer wordt ter post bezorgd op 23 maart 1981

IN DIT NUMMER

	pag.
Oranje voorhoofdduif	52
De Roodborst Aratinga	53
Vererving van de kopkleur bij Gouldamadines	55
Broeder- c.q. Zusterliefde	61
De aanschaf van standaardgrasparkieten	63
Signalementen Loricules	65
Pietpraat over Glosters	68
Coniferen voor volièrebeplanting	69
Kweken met kleurkanaries richtlijnen 2	70
Drie 'vreemde' Gorzen	72
De volière van de maand	74
Varens voor een zonloos venster	76
Smeerwortel	77
Jonge Iris Lories van drie ouders	78
De Zuidafrikaanse Breedkoparend	79
Liervogels	80
Exotische vogels als huisdieren Ja of Nee	82
Diepvriezers	83
De zieke vogel	84
Wat lezers schrijven	85
Vraag + Aanbod	87
Korte berichten	92
Boekennieuws	94

IN DIT NUMMER ADVERTEREN

	pag.
CéDé Vogelvoeders b.v.	54
Helmans, van Wijngaarden b.v., Adgefo,	
Fish and Birdshop	62
Treu-lite	64
Sabri Pet Supplies	88
Fauna metaalwaren b.v.	89
De Vogelspecialist, Kasper, F. Thijssen,	
G.J. van Gelder b.v.	90
Orni-Mondo, 't Holthoes	91
V.V.R. Vogelvoederfabriek,	
W. Rouppe van der Voort, Broedmij.	93
404	94
Rein v.d. Veen, Edelchemie Panheel b.v.,	
Fauna Lux, Animali	95
Witte Molen	96

Foto voorplaat: Oranje voorhoofdduif
Vogelpark Walsrode/Horst Müller

Ontwerp en druk: Steens b.v., boekdruk/offset
Postbus 59 - 3100 AB Schiedam - Telefoon (010) 62 29 22

Oranje voorhoofd duif

Hoewel ik een tegenstander ben om van alle Latijnse namen van vogels 'n Nederlandse naam te creëren, vind ik toch dat de naam Oranje-voorhoofdduif, toepasselijk kan functioneren. De deftige naam is *Ptilinopus curantifrons*, maar er zijn ook ornithologen die deze vruchtenetende duif, gezien zijn uiterlijk en nestbouw, in de familie der *Treron*s indelen. Het is een stevig gebouwde duif, iets groter dan de lachduif, met 'n korte staart. Het voorhoofd is helder oranje of geel-oranje.

Het overige deel van de kop is groen met 'n bronzen of gouden tint, terwijl de keel wit is. De hals bestaat uit 'n brede band van blauwachtige grijze veren, doorlopend tot over de borst, terwijl de buik bleek groenachtig grijs van kleur is. De onderzijde van de staart is geelachtig wit met dof groen. De rest van de plumage is groen met een bronzen of gouden tint, behalve de slag- en vleugelpennen, die donkerder groen zijn. De blauwgrijze einden van de vleugeldekveren vormen vlekjes op de vleugels en de bovenzijde van de rug. De ogen zijn rood, oranje of geel met 'n blauwachtige of witachtige ring. Oogringhuid groenachtig geel. De snavel is rood aan de basis en groengeel aan de tip. De poten zijn helder paars of rood paars. Beide sexen zijn gelijk getekend, hoewel bij de duivin het oranje en blauwgrijs soms iets bleker van kleur is.

Hun oorspronkelijke leefgebieden zijn de West Papua eilanden: Misool, Bantanta en Salawati, Japan en Aru archipel, de D'entrecasteaux eilanden en verder geheel Nieuw Guinea

behalve het Noord-Oostelijk deel. Zij bewonen hoofdzakelijk laagland tot 300 meter in beboste Savanne, kustwouden en mangrove moerassen. Zij nesten meestal in loofbomen en struiken op 'n hoogte van 2½ tot 4 meter. Het nest is groter dan dat van de meeste *Ptilinopus* soorten, doch zij leggen maar één wit ei.

**Tekst: M.P.C. Verhoeven,
Foto: Vogelpark Walsrode/Müller.**

Hoewel zij bij een storing erg snel hun nest verlaten om elders een nieuw nest te bouwen, wonen zij toch vaak bij nederzettingen in gecultiveerde fruitbomen. Meestal opereren zij in kleine groepjes van 2 of 3 stuks. In de natuur bestaat het voedsel uit allerlei soorten bessen en fruit. In gevangenschap zijn zij te houden op 'n mengsel van klein gesneden appels, banaan, rode en zwarte bessen, kersen, pruimen, peer, meloen, gekweekte rozijnen vermengd met universeel en gedroogde insecten. Men dient echter zorg te dragen niet

te veel te voeren. Wanneer men 's avonds voert ± 2 uur voor het donker wordt, moet 's morgens 1 uur na zonsopgang alles op zijn, verder wordt niet meer gevoerd, wel moet steeds vers drinkwater aanwezig zijn. Hoewel de meeste vruchtenetende duiven sterven aan vetzucht, komen toch ook veelvuldig darmstoornissen voor. Het is dan ook zaak het fruitmenu aan te passen, vooral bosbessen kunnen vaak wonderen doen. Broedresultaten komen in gevangenschap weinig voor. Alleen zij die beschikken over ruime en verwarmde volieres kunnen hier iets van verwachten.

De Roodborst Aratinga

(*Aratinga holochlora rubritorquis*)

De Roodborst Aratinga is amper 30 cm groot en komt uit Midden-Amerika en wel uit het hoogland van Guatemala, El Salvador en Noord Nicaragua. De vogel is aan de kop en rugzijde mooi helder groen, aan de borst en buikzijde veel lichter groen, ja soms zelfs geelgroen.

Zoals bij zoveel groene Aratinga's heeft ook dit soort op de kop en aan het schoudergedeelte enkele verloren rode veertjes. De keel en bovenborst zijn helderrood, soms kan dit rood tot achter in de nek doorlopen. De grote withoornkleurige snavel die zeer breed is ingeplant, loopt uit in een donker grijze naaldscherpe punt. Een geelachtig witte naakte oogring accentueert het donkere oog. De onderzijde van de vleugels en de staart zijn olijfgroen. De poten zijn vleeskleurig tot grijs. Het voedsel bestaat uit een mengsel van grove zaden, zelf heb ik altijd de zonnepitten apart gegeven daar ze deze vaak lieten staan.

Cedernoten lusten ze graag maar ook andere noten moeten op het menu staan, verder dagelijks vers fruit en groenvoer. Als groenvoer liefst boombladeren, niet alleen van de wilg maar ook van diverse soorten bomen bij voorkeur van fruitbomen. In de winter kan volstaan worden met andijvie en of witlof en natuurlijk ook de onvolprezen peen of winterwortel. Ook het blad van de paardbloem eten ze heel graag. Het is opvallend zo veel groenvoer als deze vogel aan kan.

Aangezien de Roodborst Aratinga's uit het hoogland komen zijn ze goed tegen koude bestand. Ze zijn hier dan ook goed winterhard.

Het legsel bestaat bij jonge vogels aanvankelijk uit twee eieren, naarmate de vogels ouder worden, meer een normaal legsel van vier of vijf eieren.

Na 22 tot 25 dagen broeden komen de jongen uit en na een kleine twee maanden opfok vliegen de volkomen effen groene jongen uit. Als men tijdens de opfok veel naar de jongen

Tekst: Mevr. J.L. Spenkelink-van Schaik
Foto: Horst Müller

kijkt, ja zelfs in de hand neemt, zijn ze al zo rustig bij het uitvliegen dat ze in de kortste tijd tam zijn.

Hun luidruchtigheid, die maar al te vaak overdreven wordt, neemt snel af als de vogel maar de kans krijgt aan zijn verzorger te wennen. Uiteraard wennen jonge in gevangenschap geboren jongen sneller dan uit het wild gevangen exemplaren. Eenmaal tam geworden gebruiken ze hun stem alleen in de ochtend en avondschemer, als alle andere vogels ook hun roep laten horen. Het contact met de pas uitgekomen jongen is vrij eenvoudig omdat de Aratinga nestcontrole rustig toe laat.

Na ongeveer 25 maanden zijn de jongen zelf alweer teelbaar. Doordat dit vogels zijn die in broedconditie niet agressief zijn; in tegenstelling tot vele Zuid-Amerikaanse parkieten en papegaaien, zijn zij bijzonder geschikt om als enkele vogel als huisgenoot gehouden te worden. Ze leren ook de mens te imiteren. Hun formaat is ook zodanig dat het wel een grove maar geen grote vogel is. Degene die deze vogelsoort reeds zo houden zijn er eigenlijk verbaasd over, hoe prettig deze vogel in huis is. Persoonlijk vind ik dat een van nature agressieve vogel ook al is het alleen in de broedperiode, niet als huisgenoot gehouden behoort te worden. Er zijn al te veel vogels die door deze agressie niet af te kunnen reageren zo zeer gefrustreerd raken dat ze nergens anders meer goed voor zijn als alleen maar op te zetten en dat is het laatste wat we met het dier kunnen doen.

Een in gevangenschap geboren vogel zal in de meeste gevallen ook eerder tam en aanhankelijk zijn en zal dat onder alle omstandigheden ook blijven.

Vererving van de kopkleur bij Gouldamadines (*Chloebia gouldiae*)

Inleiding

Niettegenstaande over de Gouldamadine reeds bergen papier zijn volgeschreven wordt in de meeste boeken of artikels de kleurvererving slechts zeer summier behandeld. Enkel het werkje 'Tropische Vliegendevoogels II' van R.P. Van der Mark bevat een wat meer uitgebreide uiteenzetting over dit onderwerp. Naast enkele kleinere onnauwkeurigheden vonden we echter op blz. 70 een volledig verkeerde uitkomst voor de paring van een fokzuivere roodkopman met een zwartkoppop.

Zoals in de titel vermeld behandelen we enkel de vererving van de kopkleur. Deze van de witborstgould bewaren we voor een apart artikel.

Kleuren

Zoals algemeen bekend komt de Gouldamadine voor in drie verschillende variëteiten, de roodkop, de zwartkop en de geelkop. Ik ben het echter volledig eens met diverse Engelse auteurs die deze laatste kleur aanduiden als oranjekop, wat m.i. de realiteit sterker benadert. Aangezien de naam geelkop bij ons reeds zo goed is ingeburgerd behouden we deze maar best. De praktijk heeft immers uitgewezen dat het quasi onmogelijk is een algemeen verspreide naam te veranderen. Denk maar aan de Japanse nachtegaal, die, alhoewel thans iedereen weet dat deze vogel in Japan niet voorkomt, nog steeds zijn oorspronkelijke naam heeft behouden, niettegenstaande de diverse pogingen van heel wat schrijvers om hierin verandering te brengen. In de natuur is de zwartkop het talrijkst, gevolgd door de roodkop. De geelkop is zeldzaam.

Vererving en formules

Aangezien de roodkop dominant is over beide andere kleuren gaan we ervan uit dat dit de oorspronkelijke vorm is en beschouwen we de beide andere kleuren als mutaties. We weten dat de zwartkop naast recessief ook nog geslachtsverbonden vererft. Met de geelkop ligt dit enigszins anders. Hier is het niet de kleur zelf die erfelijk is maar wel een belemmeringsfactor die belet dat de gele voedingscarotenoiden in een rood pigment, astaxanthine, worden omgezet. Bij de Gouldamadine vinden we deze

astaxanthine terug in de kopveren en in de snavel bij de roodkop en alleen in de snavel bij de zwartkop. Deze

**Tekst: Luk van Praet
Foto's: Müller/C. Scholtz**

belemmeringsfactor vererft onafhankelijk en recessief en moet dus dubbel aanwezig zijn om te kunnen werken. In plaats van een roodkopgouldamadine krijgen we dan een geelkop (met gele snavel) en in plaats van een gewone zwartkop krijgen we dan een zwartkop met gele snavel. Deze noemen we in de rest van ons artikel zwartkop geelsnavel in tegenstelling tot de gewone zwartkop, die een rode snavel heeft.

We gaan nu deze kennis omzetten in formules. Aangezien zwartkop en geelkop recessief vererven worden onze symbolen met kleine letters aangeduid.

1. zuiververervende (fokzuivere of homozygote) roodkop

man: $\frac{xz^+}{xz^+} \frac{g^+}{g^+}$ pop: $\frac{xz^+}{y} \frac{g^+}{g^+}$

Uiterlijk:

rode kop met rode snavelpunt. Bij de poppen wil dit rood nogal eens onzuiver zijn. Die onzuiverheid kan gaan van enkele tot heel veel zwarte veertjes. De bewering dat dergelijke poppen split zijn voor zwartkop kan onmogelijk kloppen want zwartkop vererft geslachtsgebonden en een pop kan nooit split zijn voor

een geslachtsgebonden factor. Een roodkoppop is ofwel fokzuiver ofwel geelkopverervend.

2. homozygote zwartkop

man: $\frac{xz}{xz} \frac{g^+}{g^+}$ pop: $\frac{xz}{y} \frac{g^+}{g^+}$

Uiterlijk:

zwarte kop met rode snavelpunt

3. homozygote geelkop

man: $\frac{xz^+}{xz^+} \frac{g}{g}$ pop: $\frac{xz^+}{y} \frac{g}{g}$

Uiterlijk:

gele (eigenlijk meer oranje) kop met dito snavelpunt.

Wat de snavelkleur van de poppen betreft willen we nog opmerken dat broedrijpe poppen een zwarte snavel krijgen zodat het bij dergelijke vogels soms heel moeilijk te zien is welke de oorspronkelijke kleur was. We doen er verstandig aan direct na aankoop de snavelkleur van onze poppen te noteren. Ook bij onze eigen kweek vogels noteren we die kleur vooraleer de poppen voor de kweek in te zetten.

Uitkomsten

Met onze drie kopkleuren en de diverse splitvogels die we hieruit kunnen kweken komen we tot niet minder dan 54 verschillende combinatie-mogelijkheden. Het spreekt vanzelf dat het niet mogelijk is steeds de formules integraal te vermelden want op die manier zouden we gemakkelijker een heel tijdschrift kunnen vullen. We beperken ons dus enkel tot de te verwachten uitkomsten. Om de 'mendelaars' onder onze lezers toch niet volledig in de kou te laten staan worden enkele van de interessantste paringen wel integraal uitgewerkt.

A. Homozygote vogels onderling

1. roodkop man x roodkop pop geeft 100% roodkop, mannen en poppen
2. zwartkop man x zwartkop pop

Vererving van de kopkleur bij Gouldamadines

- geeft 100% zwartkop, mannen en poppen
- geelkop man x geelkop pop geeft 100% geelkop, mannen en poppen
  - roodkop man x zwartkop pop
50% roodkop mannen, split voor zwartkop
50% roodkop poppen
  - zwartkop man x roodkop pop
50% roodkop mannen, split voor zwartkop
50% zwartkop poppen
  - roodkop man x geelkop pop
100% roodkop, split voor geelkop, mannen en poppen
  - geelkop man x roodkop pop zelfde resultaat als paring nr. 6
  - zwartkop man x geelkop pop
50% roodkop mannen, split voor zwartkop en geelkop
50% zwartkop poppen, split voor geelkop

nota:

De poppen uit deze paring zijn uiterlijk niet te onderscheiden van de fokzuivere zwartkoppen en hebben dus ook een rode snavelpunt. De bewering dat alle geelkopverervende zwartkoppen een gele snavelpunt hebben berust op een misverstand. Hierop komen we later terug.

- geelkop man x zwartkop pop
50% roodkop mannen, split voor zwartkop en geelkop
50% roodkop poppen, split voor geelkop
- B. Paringen van heterozygote mannen en/of poppen**
- Met roodkopmannen**
In deze reeks maken we steeds gebruik van mannen die uiterlijk een rode kop bezitten. Ze kunnen dus zowel homozygoot (fokzuiver) als heterozygoot (niet-fokzuiver) zijn.
  - roodkop man, split voor zwartkop x roodkop pop
 $\frac{xz^+}{xz} \times \frac{xz^+}{y}$

gameten	xz	xz ⁺
xz ⁺	$\frac{xz^+}{xz}$ 1	$\frac{xz^+}{xz^+}$ 2
y	$\frac{xz}{y}$ 3	$\frac{xz^+}{y}$ 4

- 25% roodkop mannen, split voor zwartkop
  - 25% roodkop mannen
  - 25% zwartkop poppen
  - 25% roodkop poppen
- Misschien merkt u op dat we bij de uitwerking van deze paring de symbolen $\frac{g^+}{g^+}$ niet gebruiken. Dit komt omdat geen van beide vogels de geelfactor bezit zodat we dit deel van onze formule mogen weglaten.

- roodkop man, split voor zwartkop x zwartkop pop
25% roodkop mannen, split voor zwartkop
25% zwartkop mannen
25% roodkop poppen
25% zwartkop poppen
- roodkop man, split voor zwartkop x geelkop pop
25% roodkop mannen, split voor zwartkop en geelkop
25% roodkop mannen, split voor geelkop
25% zwartkop poppen, split voor geelkop
25% roodkop poppen, split voor geelkop
- roodkop man, split voor geelkop x roodkop pop
50% roodkop mannen en poppen
50% roodkop mannen en poppen, split voor geelkop
- roodkop man, split voor geelkop x zwartkop pop
 $\frac{xz^+g^+}{xz^+g} \times \frac{xz}{y} \frac{g^+}{g^+}$

gameten	$\frac{xz^+g^+}{xz^+g}$	$\frac{xz^+g^+}{xz^+g^+}$
xz g ⁺	$\frac{xz^+g^+}{xz^+g}$ 1	$\frac{xz^+g^+}{xz^+g^+}$ 2
y g ⁺	$\frac{xz^+g^+}{y g^+}$ 3	$\frac{xz^+g^+}{y g^+}$ 4

- 25% roodkop mannen, split voor zwartkop en geelkop
- 25% roodkop mannen, split voor zwartkop
- 25% roodkop poppen, split voor geelkop
- 25% roodkop poppen
- roodkop man, split voor geelkop x geelkop pop
50% roodkop mannen en poppen, split voor geelkop
50% geelkop, mannen en poppen
- roodkop man, split voor zwartkop en geelkop x roodkop pop
12,5% roodkop mannen, split voor geelkop
12,5% roodkop mannen
12,5% roodkop mannen, split voor geelkop en zwartkop
12,5% roodkop mannen, split voor zwartkop
12,5% roodkop poppen, split voor geelkop
12,5% roodkop poppen
12,5% zwartkop poppen, split voor geelkop
12,5% zwartkop poppen
- roodkop man, split voor zwartkop en geelkop x zwartkop pop
12,5% roodkop mannen, split voor geelkop en zwartkop
12,5% roodkop mannen, split voor zwartkop
12,5% zwartkop mannen, split voor geelkop
12,5% roodkop poppen, split voor geelkop
12,5% zwartkop poppen, split voor geelkop
12,5% zwartkop poppen, split voor geelkop
12,5% zwartkop poppen, split voor geelkop
12,5% zwartkop poppen, split voor geelkop
- roodkop man, split voor zwartkop en geelkop x geelkop pop
 $\frac{xz^+g^+}{xz^+g} \times \frac{xz}{y} \frac{g^+}{g^+}$

gameten	xz ⁺ g	xz ⁺ g ⁺	xz g	xz g ⁺
xz ⁺ g	$\frac{xz^+g}{xz^+g}$ 1	$\frac{xz^+g^+}{xz^+g}$ 2	$\frac{xz g}{xz^+g}$ 3	$\frac{xz g^+}{xz^+g}$ 4
y g	$\frac{xz^+g}{y g}$ 5	$\frac{xz^+g^+}{y g}$ 6	$\frac{xz g}{y g}$ 7	$\frac{xz g^+}{y g}$ 8

1. 12,5% geelkop mannen
2. 12,5% roodkop mannen, split voor geelkop
3. 12,5% geelkop mannen, split voor zwartkop
4. 12,5% roodkop mannen, split voor zwartkop en geelkop
5. 12,5% geelkop poppen
6. 12,5% roodkop poppen, split voor geelkop
7. 12,5% zwartkop geelsnavel poppen
8. 12,5% zwartkop poppen, split voor geelkop

Bekijkt u eens aandachtig de zwartkop poppen uit deze paring. In nr. 8 krijgen we zwartkop poppen, split voor geelkop. Uiterlijk zien die er dus uit als gewone zwartkoppen (met rode snavelpunt). In nr. 7 krijgen we echter de reeds eerder vermelde zwartkoppen met gele snavelpunt. Deze vogels verkrijgen we door het combineren van twee recessieve factoren in één vogel, nl. de belemmeringsfactor voor rood en de zwartkopfactor. Genetisch gezien zijn dit

homozygote vogels ($\frac{xz}{y} \frac{g}{g}$) die dus zowel zwartkop als geel zijn. Die geelkopfactor kan zich natuurlijk niet tonen in de kopkleur, doch zorgt voor de gele snavelpunt. Daaruit mag men niet besluiten dat de zwartkop dominant zou vererven ten opzichte van de geelkop. Zoals we echter in het begin van het artikel vermelden belet de geelkopfactor een omzetting van gele carotenoïden in een rood pigment. In de kopkleur van een zwartkop kan echter geen omzetting belemmerd worden omdat er doodeenvoudig geen gele carotenoïde aanwezig is.

19. roodkop man, split voor zwartkop x roodkop pop, split voor geelkop
12,5% roodkop mannen, split voor geelkop
12,5% roodkop mannen
12,5% roodkop mannen, split

- voor zwartkop en geelkop
12,5% roodkop mannen, split voor zwartkop
- 12,5% roodkop poppen voor geelkop
- 12,5% roodkop poppen
- 12,5% zwartkop poppen, split voor geelkop
- 12,5% zwartkop poppen
20. roodkop man, split voor zwartkop x zwartkop pop, split voor geelkop
12,5% roodkop mannen, split voor zwartkop en geelkop
12,5% zwartkop mannen, split voor geelkop
12,5% roodkop mannen, split voor zwartkop
12,5% zwartkop mannen
12,5% roodkop poppen, split voor geelkop
12,5% zwartkop poppen, split voor geelkop
21. roodkop man, split voor geelkop x roodkop pop, split voor geelkop
25% geelkop, mannen en poppen
50% roodkop, split voor geelkop - mannen en poppen
25% roodkop, mannen en poppen
22. roodkop man, split voor geelkop x zwartkop pop, split voor geelkop
12,5% roodkop mannen, split voor zwartkop
25% roodkop mannen, split voor zwartkop en geelkop
12,5% geelkop mannen, split voor zwartkop
12,5% roodkop poppen
25% roodkop poppen, split voor geelkop
12,5% geelkop poppen.
23. roodkop man, split voor geelkop en zwartkop x roodkop pop, split

- voor geelkop
12,5% roodkop mannen, split voor geelkop
- 12,5% roodkop mannen, split voor geelkop en zwartkop
- 6,25% geelkop mannen
- 6,25% geelkop mannen, split voor zwartkop
- 6,25% roodkop mannen
- 6,25% roodkop mannen, split voor zwartkop
- 12,5% roodkop poppen, split voor geelkop
- 12,5% zwartkop poppen, split voor geelkop
- 6,25% geelkop poppen
- 6,25% roodkop poppen
- 6,25% zwartkop geelsnavel poppen
- 6,25% zwartkop poppen
24. roodkop man, split voor geelkop en zwartkop x pop, split voor geelkop
12,5% roodkop mannen, split voor geelkop en zwartkop
- 12,5% zwartkop mannen, split voor geelkop
- 6,25% geelkop mannen, split voor zwartkop
- 6,25% zwartkop geelsnavel mannen
- 6,25% roodkop mannen, split voor zwartkop
- 6,25% zwartkop mannen
- 6,25% geelkop poppen
- 6,25% zwartkop geelsnavel poppen
- 6,25% roodkop poppen
- 6,25% zwartkop poppen, split voor geelkop
- 12,5% roodkop poppen, split voor geelkop
- 12,5% zwartkop poppen, split voor geelkop
- Op te merken valt hier dat we uit deze paring alle drie de kopkleuren krijgen, inclusief de zwartkop geelsnavel, en dit zowel bij de mannen als de poppen.
25. roodkop man x roodkop, split voor geelkop pop
50% roodkop mannen en poppen, split voor geelkop
50% roodkop mannen en poppen
26. roodkop man x zwartkop pop, split voor geelkop
25% roodkop mannen, split voor zwartkop

Vererving van de kopkleur bij gouldamadines

- 25% roodkopmannen, split voor zwartkop en geelkop
 25% roodkop poppen
 25% roodkop poppen, split voor geelkop
27. roodkop man, split voor zwartkop x zwartkop geelsnavel pop
 25% roodkop mannen, split voor zwartkop en geelkop
 25% zwartkop mannen, split voor geelkop
 25% roodkop poppen, split voor geelkop
 25% zwartkop poppen, split voor geelkop
28. roodkop man, split voor geelkop x zwartkop geelsnavel pop
 25% roodkop mannen, split voor zwartkop
 25% roodkop mannen, split voor geelkop en zwartkop
 25% geelkop poppen
 25% roodkop poppen, split voor geelkop
29. roodkop man x zwartkop geelsnavel pop
 50% roodkop mannen, split voor geelkop en zwartkop
 50% roodkop poppen, split voor geelkop
30. roodkop man, split voor geelkop en zwartkop x zwartkop geelsnavel (pop)
 $\frac{xz^+g}{xzg^+} \times \frac{xz}{yg}$

II. Met zwartkopmannen

31. zwartkop man, split voor geelkop x roodkop pop

$$\frac{xz}{xzg^+} \frac{g}{yg^+} \quad \frac{xz}{y} \frac{g^+}{g^+}$$

gameten	xz g	xz g ⁺
xz ⁺ g ⁺	$\frac{xz}{xzg^+} \frac{g}{yg^+} 1$	$\frac{xz}{xzg^+} \frac{g^+}{yg^+} 2$
y g ⁺	$\frac{xz}{y} \frac{g}{yg^+} 3$	$\frac{xz}{y} \frac{g^+}{yg^+} 4$

1. 25% roodkop mannen, split voor geelkop en zwartkop
 2. 25% roodkop mannen, split voor zwartkop
 3. 25% roodkop poppen, split voor geelkop
 4. 25% zwartkop poppen
32. zwartkop man, split voor geelkop x pop
 50% zwartkop mannen en poppen
 50% zwartkop mannen en poppen, split voor geelkop
33. zwartkop man, split voor geelkop x geelkop pop
 25% roodkop mannen,

gameten	xz ⁺ g	xz ⁺ g ⁺	xz g	xz g ⁺
xz g	$\frac{xz^+g}{xzg} 1$	$\frac{xz^+g^+}{xzg} 2$	$\frac{xz}{xzg} 3$	$\frac{xz}{xzg} 4$
y g	$\frac{xz^+g}{yg} 5$	$\frac{xz^+g^+}{yg} 6$	$\frac{xz}{yg} 7$	$\frac{xz}{yg} 8$

1. 12,5% geelkop mannen, split voor zwartkop
 2. 12,5% roodkop mannen, split voor zwartkop en geelkop
 3. 12,5% zwartkop geelsnavel mannen
 4. 12,5% zwartkop mannen, split voor geelkop
 5. 12,5% geelkop poppen
 6. 12,5% roodkop poppen, split voor geelkop
 7. 12,5% zwartkop geelsnavel poppen
 8. 12,5% zwartkop poppen, split voor geelkop

- split voor zwartkop en geelkop
 25% geelkop mannen, split voor zwartkop
 25% zwartkop poppen, split voor geelkop
 25% zwartkop geelsnavel poppen
34. zwartkop man, split voor geelkop x zwartkop geelsnavel pop
 50% zwartkop, split voor geelkop, mannen en poppen
 50% zwartkop geelsnavel, mannen en poppen
35. zwartkop man, split voor geel-

kop x roodkop pop, split voor geelkop

- 12,5% roodkop mannen, split voor zwartkop
 25% roodkop mannen, split voor zwartkop en geelkop
 12,5% geelkop mannen, split voor zwartkop
 12,5% zwartkop poppen
 25% zwartkop poppen, split voor geelkop
 12,5% zwartkop geelsnavel poppen
36. zwartkop man, split voor geelkop x zwartkop pop, split voor geelkop
 25% zwartkop, mannen en vrouwen
 50% zwartkop, split voor geelkop, mannen en poppen
 25% zwartkop geelsnavel, mannen en poppen
37. zwartkop geelsnavel man x roodkop pop
 50% roodkop mannen, split voor zwartkop en geelkop
 50% zwartkop poppen, split voor geelkop
38. zwartkop geelsnavel man x zwartkop pop
 100% zwartkop, split voor geelkop, mannen en poppen
39. zwartkop geelsnavel man x geelkop pop
 50% geelkop mannen, split voor zwartkop
 50% zwartkop geelsnavel poppen
40. zwartkop geelsnavel man x zwartkop geelsnavel pop
 100% zwartkop geelsnavel, mannen en poppen
41. zwartkop geelsnavel man x roodkop man, split voor geelkop
 25% roodkop mannen, split voor zwartkop en geelkop
 25% geelkop mannen, split voor zwartkop
 25% zwartkop poppen, split voor geelkop
 25% zwartkop geelsnavel poppen
42. zwartkop geelsnavel man x zwartkop pop, split voor geelkop
 zelfde resultaat als paring nr. 34
43. zwartkop man x roodkop pop, split voor geelkop

Vererving van de kopkleur bij Gouldamadines

- zelfde resultaat als paring nr. 31
44. zwartkop man x zwartkop pop, split voor geelkop
zelfde resultaat als paring nr. 32
45. zwartkop man x zwartkop geelsnavel pop
zelfde resultaat als paring nr. 38

III. met geelkop mannen

46. geelkop man, split voor zwartkop x roodkop pop
zelfde resultaat als paring nr. 12
47. geelkop man, split voor zwartkop x geelkop pop
25% geelkop mannen
25% geelkop mannen, split voor zwartkop
25% geelkop poppen
25% zwartkop geelsnavel poppen
48. geelkop man, split voor zwartkop x zwartkop pop
25% roodkop mannen, split voor zwartkop en geelkop
25% zwartkop mannen, split voor geelkop
25% roodkop poppen, split voor geelkop
25% zwartkop poppen, split voor geelkop
49. geelkop man, split voor zwartkop x zwartkop geelsnavel pop
25% geelkop mannen, split voor zwartkop
25% zwartkop geelsnavel mannen
25% geelkop poppen
25% zwartkop geelsnavel poppen
50. geelkop man, split voor zwartkop x roodkop pop, split voor geelkop
zelfde resultaten als paring nr. 18
51. geelkop man, split voor zwartkop x zwartkop pop, split voor geelkop
12,5% roodkop mannen, split voor zwartkop en geelkop
12,5% zwartkop mannen, split voor geelkop
12,5% geelkop mannen, split voor zwartkop
12,5% zwartkop geelsnavel mannen
12,5% roodkop poppen, split voor geelkop
12,5% zwartkop poppen, split voor geelkop
12,5% geelkop poppen

- 12,5% zwartkop geelsnavel poppen
52. geelkop man x zwartkop geelsnavel pop
50% geelkop mannen, split voor zwartkop
50% geelkop poppen
53. geelkop man x zwartkop pop, split voor geelkop
25% roodkop mannen, split voor zwartkop en geelkop
25% geelkop mannen, split voor zwartkop
25% roodkop poppen, split voor geelkop
25% geelkop poppen
54. geelkop man x roodkop pop, split voor geelkop
zelfde resultaten als paring nr. 15

Besluiten

Als we overwegen dat de meeste kwekers van Gouldamadines de verschillende kopkleuren onderling paarden is het gemakkelijk te begrijpen dat er heel weinig homozygote vogels zijn overgebleven. Homozygote roodkoppen zijn zelfs zeer zeldzaam geworden. Als men daarbij weet dat een roodkopman kan split zijn voor zwartkop, geelkop of beide kleuren samen en een roodkoppop voor geelkop ligt het voor de hand dat het opbouwen van een fok-

zuivere roodkopstam een jarenlange strenge selectie vereist.

Zwartkop x zwartkop geeft altijd zwartkop jongen. Als onze stam zwartkoppen 'besmet' mocht blijken met de geelkopfactor zal zich dit vroeg of laat openbaren door het opduiken van zwartkoppen met gele snavelpunt.

Het opzetten van een fokzuivere stam geelkoppen is relatief eenvoudig. De poppen zijn altijd homozygoot en het komt er enkel op aan de geelkopmannen die split zijn voor zwartkop te elimineren. Deze verraden zich door de zwartkop poppen onder hun nakomelingen.

Zoals vermeld in de inleiding hebben we hierboven geen rekening gehouden met de witborstgould. Deze factor kan in elke kopkleur gekweekt worden en vererft recessief en onafhankelijk.

Aangezien in de natuur de zwartkop het talrijkst voorkomt, niettegenstaande het om een recessieve mutant gaat, mag men besluiten dat de kleur van de kop een rol speelt bij de partnerkeuze m.a.w. de mannen zoeken een popje met dezelfde kopkleur. Indien dit niet het geval was zouden de roodkoppen in de natuur steeds talrijker worden ten opzichte van de andere kleurslagen gezien ze dominant vererven. Het loont de moeite voor de liefhebbers die hun Goulds zelf een partner laten kiezen om na te gaan in hoeverre de kopkleur in gevangenschap een rol speelt in die partnerkeuze. Eventuele reacties worden belangstellend tegemoetgezien.

Litteratuur:

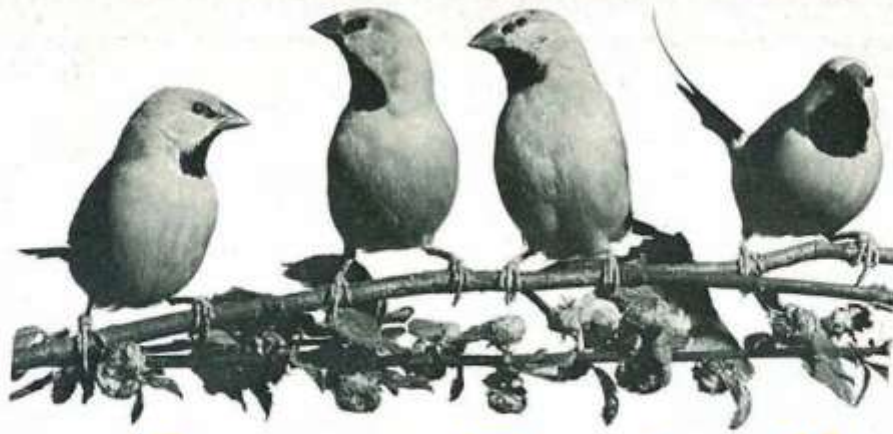
Southern H.N. 'The inheritance of head colour in the Gouldian Finch' Avicultural Magazine Vol. 52 no. 4 (juli-augustus 1946)

Wrenn M.S. 'The Gouldian Finch: A complete list of mating expectations' Avicultural Magazine Vol. 84 no. 4 (oktober-december 1978)

Immelmann K. 'Im unbekanntem Australien - dem Lande der Papagei- und Prachtfinken' - Verlag Jacob Helène KG Pfungstadt 1970

Macdonald J.D. 'Birds of Australia' H.F.&G. Witherby Ltd London 1973

Noordzij J.H. 'Het verzorgen en kweken van Australische Prachtvinken' L.J. Veens Uitgeverij N.V. Amsterdam - 1963

Broeder c.q. Zusterliefde

Op het gevaar af dat diverse kwekers, vooral kanariekwekers zullen zeggen, dit fenomeen vaker te hebben aanschouwd, kan ik toch niet nalaten hierover een artikelje te schrijven.

Hier volgt dan mijn ervaring:

Op 21 maart 1980 kocht ik een paartje roodsnavelige spitsstaartamadines. Beide vogels waren geringd. De man was van 1978 en de pop was van het jaar 1979. Op de ringen stonden verschillende kweeknummers, zodat ik wel kon stellen dat ik een onverwante paartje had gekocht. Samen met een paartje roodkop-papegaai-amadines heb ik de vogels gehuisvest op zolder, in een volière van ongeveer 1½ x 2 meter groot. Het licht op zolder wordt geregeld d.m.v. een schakelklok met automatische lichtdimmer. Er is geen extra verwarming.

Toen eind april 1980 de temperaturen wat hoger werden, heb ik drie nestkastjes in de volière gehangen. De spitsstaartamadines kozen het kleinste nestkastje met het grootste invlieggat. Dit nestkastje hing dichtbij het deurtje en de voorkant van de volière, dus schuw waren de vogels niet.

Op 6 mei 1980 werd het eerste eitje gelegd. Na het leggen van het tweede of het derde eitje werd pas goed met het broeden begonnen. Het broeden ging voortreffelijk, voornamelijk door de pop, doch ook zaten ze samen vaak op het nest. Er kwamen zes eitjes, waarvan er later vijf bevrucht bleken te zijn.

Op 23 mei 1980 werd het eerste jong geboren.

Op 24 mei 1980 het tweede en het derde jong.

Op 25 mei 1980 niets, vermoedelijk was dat de dag dat er een jong uit het onbevuchte eitje had moeten komen.

Op 26 mei 1980 werd het vierde jong geboren en op 27 mei 1980 het vijfde jong, die het levenslicht aanschouwde.

De beide laatste geboren jongen waren erg klein vergeleken bij de andere drie. De allerkleinste (geboren op 27 mei 1980) was dan ook na vier dagen dood. Ik vreesde ook voor het leven van de andere kleine (geboren op 26 mei 1980) het vierde jong dus. Het ging echter goed en ik heb alle vier jongen geringd.

Het vierde jong bleef toch achter bij de andere drie jonge vogels. Ook na het uitvliegen. Het bleef nog dagen op de bodem van de volière zitten, voordat het goed kon vliegen, terwijl de andere drie jonge vogels wel goed vlogen.

Beide oudervogels voerden voortreffelijk, zodat het achterblijvertje toch in leven bleef. De roodkop-papegaai-amadines had ik inmiddels verkocht en de drie nestkastjes heb ik weggehaald en schoongemaakt voor een volgende broedronde.

Eind juni 1980. De jonge vogels werden nog steeds gevoerd, doch aten zelf ook al een beetje. De oudervogels zochten toen wel weer nestgelegenheden en op een zekere dag vond ik dan ook een eitje op de bodem van de volière. Ik heb toen maar weer een nestkastje opgehangen en na enkele dagen lag er dan ook weer het eerste eitje in. Toch werden de jonge vogels nog steeds gevoerd. De kleinste jonge vogel echter kreeg vermoedelijk onvoldoende voedsel van de ouders en at zelf ook nog niet

genoeg. Het schreeuwde dan ook om het hardst om voer bij de ouders.

Op 2 juli 1980 zag ik aan de oude pop dat ze een ei moest leggen. Ze was uit haar gewone doen en voerde de jongen dan ook niet meer. Het vierde jong (kleinste) kreeg toen nog minder voer en kennelijk erg hongerig, schreeuwde en bedelde ze voortdurend. Ook ging ze zo nu en dan dik zitten, zodat ik dacht dat de vogel het niet zou overleven.

Terwijl ik dit zo aanschouwde, zag ik tot mijn verwondering dat twee van de andere jonge vogels, het vierde kleine jong voerden en daarna vliegensvlug weer naar pa gingen om zelf gevoerd te worden.

Een paar dagen later zag ik dat alle drie jonge vogels hun kleine broertje of zusje voerden en elkaar hierbij verdrongen om dit te kunnen doen. Ik zag hier dus een vorm van broeder- en/of zusterliefde bij vogels.

Ondanks dat de drie jonge vogels, v.w.b. hun voeding zelf nog afhankelijk van hun ouders waren, zorgden ze toch goed voor hun kleine achterblijvende broertje of zusje. Later toen de ouders niet meer voerden heb ik dit verschijnsel niet meer waargenomen. Alle vier jonge vogels aten en dronken toen zelfstandig.

Ik ben er van overtuigd dat de kleinste jonge vogel zijn of haar leven heeft te danken aan het bijvoeren door zijn of haar broertjes- en/of zusjes. Rest mij nog te vertellen dat ik thans, nu de vier jonge vogels volwassen zijn, niet meer kan zien welke van de vier toen de kleinste was. Er is niet of nauwelijks verschil te zien in grootte en/of conditie.

Tekst: W. Brink

Foto: Wolfgang de Grahl

□

de aanschaf van standaardgrasparkieten

Pas als het verblijf klaar is gaan we de vogels aanschaffen. De eerste vraag die we ons moeten stellen is: Hoeveel vogels schaffen we aan en van welke kleurslag?

Tot de beginnende liefhebber zou ik willen zeggen: Neem direct niet te veel hooi op de vork! Begin liever met één goed koppel dan met een groot aantal slechte. Als u iets in de grasparkietensport wilt bereiken is alleen het allerbeste kweekmateriaal goed genoeg. Dit houdt in dat u kerngezonde vogels moet kopen die uitmunten in formaat, type en kopvorm en van een goede kleur moeten zijn. Kortom, schaft u zich vogels aan zonder grove fouten. Als u er geen verstand van heeft, neem dan iemand in de arm die wel kennis van zaken heeft.

Houdt u zich, in het begin, ook niet met een te grote hoeveelheid kleurslagen op en zoals ik reeds opmerkte voor beginnende kwekers geldt vooral zich in het aantal te houden vogels te matigen.

Helaas wordt maar al te vaak vergeten, dat men van een klein aantal vogels van goede kwaliteit meer plezier heeft, dan van een groot aantal van minder goede- of slechte kwaliteit.

Het gunstigste tijdstip voor aankopen is de nazomer en de herfst. De meeste kwekers hebben de vogels, die ze willen aanhouden uitgeselecteerd en ruimen het overtollige bestand op. Wacht niet met de aankoop van kweekvogels tot het broedseizoen want dan bent u veelal te laat en zo u nog zou kunnen slagen betaalt u een veel hogere prijs.

Speciaal voor beginnende kwekers, die een serieuze aanvang met de liefhebberij willen maken, en die hun eerste aankopen gaan doen, nog het volgende: Begin zoveel mogelijk met de normale kleurslagen zoals, grijs-groen, groen, blauw en grijs eventueel in combinatie met opalinefactor.

Ook al vindt u de specifiek recessieve kleurslagen zoals grijsvleugels, fallows of deensbonten, om er maar eens een paar te noemen, nog zo mooi toch moet ik u dringend adviseren voorlopig niet aan dergelijke kleurslagen te beginnen. Als u over

door H.W.J. v. d. Linden
Foto: Mollinger

een paar jaar over goede normaal vogels beschikt, kunt u het gerust eens proberen. Ongetwijfeld zult u, als u een doorzetter bent, dan ook succes hebben.

Het verstandigst koopt u altijd bij de kweker aan huis. U heeft dan een goed overzicht van het aanwezige kweekmateriaal en nadere gegevens over de door u gewenste vogel kan u de kweker aan de hand van het kweekboek geven. Vergeet niet te vragen welke kweekmethode de kweker toepast.

Vogels van kwekers, die een eigen stam bezitten, zijn te verkiezen boven vogels, die uit willekeurige kruisingen stammen.

Een goede raad: Koop nooit een vogel, alleen om te voorkomen dat u een vergeefse reis gemaakt heeft of omdat u niet met lege handen thuis wilt komen. Kweekvogels kopen betekent met zorg een keus doen aangepast aan uw wensen en rekening

houdend met de kwaliteit en weeg dit kritisch af ten opzichte van de vraagprijs. Het spreekt vanzelf dat u voor vogels van hoge kwaliteit wat meer moet betalen, doch dit wil niet zeggen dat dure vogels ook altijd goede vogels zijn.

Over het algemeen wordt door de beginnende liefhebber een veel te hoge prijs betaald, hetgeen echt niet nodig is. Koop uw vogels bij één of twee kwekers, dit om te voorkomen dat u te veel verschillende typen krijgt. Op diverse tentoonstellingen is een zogenaamde verkoopklasse. Hier wordt u in de gelegenheid gesteld uw kweekmateriaal aan te vullen. Als u nog beginner bent, kunt u het kopen op een tentoonstelling beter aan de meer ervaren mensen overlaten, anders kon u zich wel eens bedrogen voelen terwijl dit echt niet het geval behoeft te zijn.

Het is tenslotte zo, dat de waar die u voor uw geld krijgt afhankelijk is van de kennis, die u zelf van de vogels heeft. Over het algemeen is de kwaliteit in zo'n verkoopklasse matig, alhoewel er soms ook redelijk goede vogels bijzitten. Toppers zult u er niet vinden. Beter kunt u proberen van de showvogels te kopen. Vooral als u er niet veel verstand van heeft kan de beoordeling van de keurmeester u tot grote steun zijn.

Een ander nadeel van het kopen op een tentoonstelling is, dat aan de vogel niet te zien is hoe de kwaliteit van de ouders is, waaruit de vogel stamt. Een op zich goede vogel kan een uitschieter blijken te zijn. Ook de prijzen op een tentoonstelling liggen over het algemeen hoger.

Als regel zijn bij grasparkieten, de mannen en poppen goed van elkaar te onderscheiden. Mannen bezitten een blauwe neusdop, die van de poppen is hoornkleurig tot bruin. Een uitzondering hierop vormen de ino's, de bruinvleugels, niet te verwarren met de cinnamons, de Deens bonten, de gele- en witte zwartogen en de fallows. Hier zijn de neusdoppen van de mannen hoornkleurig en van de poppen variërend van hoornkleurig tot bruin. Normaliter zijn de koppen van de poppen iets platter dan die van de mannen, maar zoals ik al zei is het voor beginners beter met de normale kleurslagen te starten. Later als u wat meer ervaring met grasparkieten heeft opgedaan zult u bemerken, dat ook het geslachtsonderscheid bij deze kleurslagen geen problemen meer zullen opleveren.

Signalementen Loricules

Het geslacht van de hangparkieten, loricules, bestaat uit 10 soorten met een aantal ondersoorten. De grootte van deze parkietjes is ongeveer 12 tot 13 cm, sommigen nog wat kleiner. De hoofdkleur van de soorten is overwegend groen.

Loricules vernalis

Nederlandse naam is Lentepapegaaitje. De soort komt voor in Zuidoost Azië. De hoofdkleur over het gehele lichaam is helder groen. De man heeft een lichtblauwe keelvlak, bij de pop is de keelvlak nauwelijks zichtbaar. De snavelkleur is bij de man wat dieper oranjerood. De stuit is zowel bij de man als bij de pop rood. De poten zijn vleeskleurig. Jon-

ge vogels zijn pas het tweede jaar op kleur. Grootte is 13 cm. Geen ondersoorten.

Tekst: Redactie

Foto's: Th. Brosset, C. Scholtz en P. Podpera.

Loricules beryllinus

Nederlandse naam is Ceylon hangparkietje. De soort komt voor in Sri Lanka. De hoofdkleur is groen, aan de bovenzijde wat donkerder dan aan de onderzijde die bovendien ook geel bewaasd is. Schedel en voorhoofd helder rood welke rode veerpartij achter op de kop een oranjeachtige uitloop heeft tot op de rug.

Keelvlak licht blauw. Stuit en staartveren rood, onderstaart en vleugelvleugels lichtblauw. Pootjes licht oranje, snavel oranje. De pop is matter van kleur en zij mist tevens de blauwe keelvlak. Grootte 13 cm. Geen ondersoorten.

Loricules philippensis philippensis

Nederlandse naam is Philippijnse hangparkiet. De soort komt voor op de Filipijnen. De hoofdkleur is groen, aan de onderzijde wat lichter meer geelgroen. Schedel en voorhoofd rood, keelvlak rood, wangen groen en een geelachtige plek in de nekbevedering. De pop mist de rode keelvlak en bij haar zijn de wangvlekken meer blauwachtig van kleur.

De nekvlek ontbreekt ook bij de popjes. Stuit en staartdekveren helder rood. Staartpennen bruinachtige uiteinden en aan de onderzijde blauwachtig. Snavel oranje-rood, pootjes vleeskleurig. Grootte 14 cm. 10 ondersoorten te weten:

L.p. mindorensis. De man heeft geen gele plek in de nek, wel een kleine zwakke oranje band. De pop heeft een lichtgele borstbevedering.

L.p. bournsi. Man heeft een klein geel plekje achter de rode bevedering op de schedel. Het gelaat van de pop is lichtblauw overdekt.

L.p. panayensis. Man gelijk op L.p. bournsi maar heeft wat meer geel op het kopje. De pop is geheel gelijk aan de voorgaande.

L.p. regulus. Man heeft een goudgele bevedering op de kop direct achter de rode plek op de schedel. De pop evenzo maar de gele kleur is meer groen getint.

L.p. chrysonotus. Man is op de achterkop, nek en bovenrug goudgeel. De pop op bovenrug en mantel oranje-achtig en groen bewaasd.

L.p. worcesteri. De mantel van de man is oranje getint en de rode kopbevedering gaat in de nek over in oranje. De pop heeft lichtblauwe wangen en keelbevedering.

L.p. siquyorensis. De man is op achterkop en nek groen en heeft een kleinere rode keelvlak. De pop is rond de ogen, op de wangen kin en keelstreek lichtblauw.

L.p. apicalis. De man heeft achter de rode schedelbevedering een in oranje aflopende bevedering in de nek. De mantel is goudgeel bewaasd, de stuit helder rood. De pop heeft lichtblauwe wangen, kin en keelstreek, kop en nek gelijk de man en de mantel fijn goudgeel getint.

L.p. dohertyi. Als L.p. apicalis alleen de jongen zijn sterk oranje getint op de rug- en mantelbevedering.

L.p. bonapartei. Man is achter op de schedel en in de nek sterk oranje bewaasd. De snavel is zwart en poten donkergrijs. Bij de pop is kop en nek gelijk de man evenals snavel en poten. Oog- en wangstreek is lichtblauw.

Loricules galgalus

Nederlandse naam is **Blauwkroontje**. De soort komt voor in Malakka en Indonesië. Hoofdkleur is groen. Midden op de kop een helder blauwe vlek welke bij de pop veel minder sprekend ja zelfs geheel afwezig kan

Loricules Vernalis

zijn. De mannen hebben een helder rode keelvlak en op de rug een oranjeachtige plek. Stuitkleur bij man en pop helderrood evenals de staartdekveren. Poten vleeskleurig, snavel zwart. Jonge vogels zijn pas het tweede jaar op kleur. Grootte 12 cm. Geen ondersoorten.

Loricules stigmatus stigmatus

Nederlandse naam is **Celebes hangparkiet**. De soort komt voor op het eiland Celebes. Hoofdkleur is groen. Schedel, keelvlak, stuit- en staartdekveren helder rood. Rug en mantel goudgeel bewaasd. Onderstaart en vleugeleinden lichtblauw. Op de vleugels is een helderrode band aanwezig. Pootjes oranje, snavel zwart. De pop mist de helderrode schedelvlak. Groot 15 cm. 2 ondersoorten te weten:

L.s. quadricolor. Jonge vogels zijn op de rug meer oranjegeel getint en de onderzijden zijn meer geelachtig.

L.s. croconatus. Van deze ondersoort zijn de jongen vrijwel gelijk aan die van L.s. quadricolor met uitzondering van de vleugels en onderstaartdekveren die sprekender groen zijn.

Loricules amabilis amabilis

Nederlandse naam is **Molukse hangparkiet**. De soort komt voor in Indonesië. De hoofdkleur is groen. Voorhoofd en schedel helderrood, rug en mantel geeloranje. Keelvlak, stuit- en staartdekveren rood, onderstaartdekveren groen en op de vleugels een rode band. Bij de pop is het rood op de schedel en de keelvlak niet egaal maar vertonen zich wat onregelmatige vlekjes. Pootjes oranje, snavel zwart. Grootte 11 cm. 3 ondersoorten te weten:

L.a. catamene. De jonge vogels hebben een geelgroene vleugelrand en de onderstaart is oranje-rood met groen aan de zijden.

L.a. sclateri. Het voorhoofd van de

jonge vogels is groen en de betreffende veertjes zijn aan de basis roodbruin. Kop is groen en op de rug is een driehoekige oranje plek.

L.a. ruber. Deze ondersoort heeft wat meer rood op de bovenrug tot aan de mantel.

Loricules exilis

Nederlandse naam is **Groene hangparkiet**. De soort komt voor op Celebes. De hoofdkleur is groen waarvan de vleugels donkergroen zijn. Een kleine rode keelvlek bevindt zich in een blauw veerveld. Stuit en staartdekveren rood, onderstaart en vleugeleinden lichtblauw. De pop heeft aan de keel bijna geen rood. Pootjes oranje, snavel koraalrood. Grootte 10 cm. Geen ondersoorten.

Loricules flosculus

Nederlandse naam is **Bloedpapegaaitje**. De soort komt voor op Flores. Hoofdkleur groen. Keelvlek, stuit en staartdekveren rood. In de staartveren zijn rode stippen zichtbaar. De nek is oranje bewaasd. Tussen man en pop is er nauwelijks verschil. Pootjes oranje en snavel rood. Grootte 12 cm. Geen ondersoorten.

Loricules pusillus

Nederlandse naam is **Elfenpapegaaitje ofwel Javaanse hangparkiet**. De soort komt voor op Java en Bali. Hoofdkleur is groen, keelvlek hel-

dergeel. De bevedering van de mantel is geelachtig van kleur. Stuit en bovenstaart helder rood, onderstaart en vleugeleinden helder blauw. De pop mist de gele keelvlek en de gele waas op de mantel. Pootjes zijn geelachtig en de snavel oranje-rood. Grootte 12 cm. Geen ondersoorten.

Loricules aurantiifrons aurantiifrons

Nederlandse naam is **Goudvoorhoofd hangparkiet**. De soort komt voor in Nieuw Guinea. Hoofdkleur is groen, voorhoofd goudgeel, keelvlek, stuit en staartdekveren rood. In de flanken iets geelachtig van kleur. Onderstaart en vleugeleinden licht-

blauw. De pop heeft in plaats van goudgeel een blauwkleurig voorhoofd en op de wangen bevindt zich een blauwachtig waas. Pootjes bruin, snavel zwart. Grootte 10 cm. 3 ondersoorten te weten:

L.a. batavorum. Man is op voorhoofd en kop minder geel. De pop is gelijk aan de nominaatvorm.

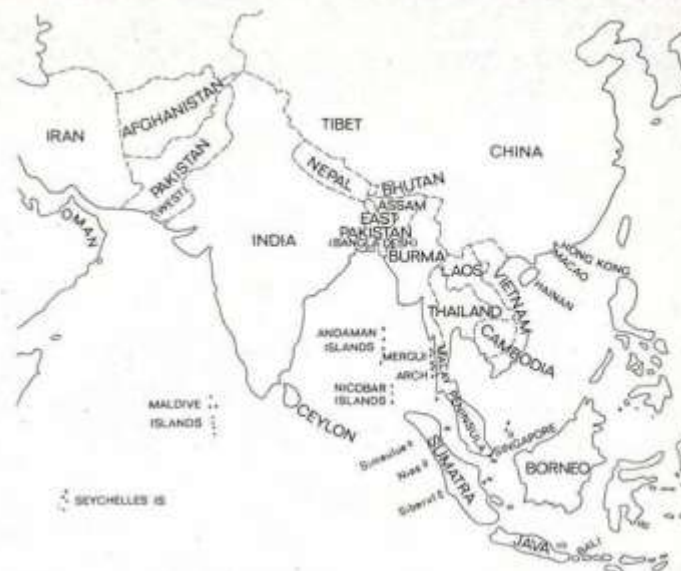
L.a. meeki. Man gelijk aan L.p. batavorum maar is iets langer van formaat. Bij de pop is de basis van de voorhoofd- en kopbevedering geel bruin. Zij is van formaat weer iets groter dan L.a. batavorum.

L.a. tener. Man is op voorhoofd en kop groen en heeft op de keel een oranje plek. De stuit en bovenstaartdekveren zijn geelgroen.

Tot zover de signalen van de tien loriculessoorten. Het is beslist niet gemakkelijk om de soorten en ondersoorten precies te onderkennen, noch om hun uiterlijke verschijningsvorm exact te beschrijven. Niettemin hopen we dat met deze opsomming enig inzicht is te verkrijgen.

Wat betreft de Nederlandse benamingen, daarover kan men best van mening verschillen. Het is overigens het meest verstandig om met de wetenschappelijke namen te werken waardoor dan de kans op vergissingen nagenoeg uitgesloten is. Voor wat betreft de wetenschappelijke benamingen alsmede de indeling van de soorten en ondersoorten is als leidraad genomen Parrots of the World van J.M. Forshaw.

Redactie

Loricules Galgalus

Pietpraat over Glosters

Als schril contrast met de vorige maand besproken vogels kan bij de Gloster onmogelijk van zeldzaamheid worden gesproken, in ieder geval niet waar het de aantallen betreft. Ieder jaar opnieuw worden in Nederland duizenden exemplaren gefokt, dat geldt voor beide variëteiten.

En toch...

Bladerend in de catalogi van de afgelopen jaren kan met enige spijt vastgesteld worden dat het aantal werkelijk behoorlijke exemplaren slechts een gering percentage van de gefokte exemplaren blijkt te omvatten.

Tekst: Jan Kuiper
Foto's: G. Ebben

Daarover pratend met de inzenders kom je al gauw tot de conclusie dat de oorzaak ergens ligt waar je dat niet zo snel zou verwachten, volgens vele inzenders hebben de keurmeesters geen punten meer in huis en lopen ze allemaal met een stempel 'TE GROOT' in d'r zak. Op zich vind ik de aangedragen verklaringen best leuk

gevonden, die lol gaat er snel af wanneer ik tegen de inzender durf te zeggen dat de keurende keurmeester gelijk had. Opeens wordt dan een ander bandje opgezet, ik moet dat wel zeggen want keurmeesters vallen elkaar nóóit af, nietwaar?!

En toch...

zou het omwille van de kwaliteit wenselijk zijn dat inzenders wat meer dan te doen gebruikelijk de op het keurbriefje voorkomende bemerkingen zouden benutten bij het samenstellen der fokparen, het moet zinloos geacht worden twee vogels aan elkaar te paren die beiden de opmerking 'te groot' hebben gekregen! De generatie die uit zo'n paring ontstaat zal in veruit de meeste gevallen eveneens het predicaat 'te groot' uitgereikt krij-

gen, en écht niet omdat de keurmeester daar een stempel voor in zijn/haar zak heeft.

Een zeer groot deel van de ter keuring aangeboden Glosters is inderdaad veel te groot, in tweeërlei opzicht. Glosters kunnen gewoon te groot zijn, ze kunnen ook te groot lijken omdat ze te smal gebouwd zijn, smalle bouw maakt een vogel nu eenmaal optisch langer. Smalgebouwde vogels redden het nooit, simpelweg omdat de standaard zegt dat de vogel compact moet zijn, compact en smalgebouwd gaan niet samen, dat moet uitgesloten geacht worden.

En toch...

wordt zo'n smalgebouwde vogel het volgend jaar wéér gebruikt in de fok, dat, geachte inzender, is vragen om moeilijkheden! In tegenstelling met het hierboven geopperde ligt de oorzaak voor de te matige kwaliteit, gemiddeld genomen, NIET bij de keurmeester maar bij het onvoldoende zorgvuldig samenstellen der fokparen door de individuele eigenaars/fokkers.

Rotsvast ben ik de mening toegedaan dat het gemiddelde puntentotaal een paar punten hoger zou komen te liggen wanneer er wat zorgvuldiger gekoppeld zou worden, dat daardoor de geproduceerde aantallen lager zouden worden is van ondergeschikt belang.

Het is een misvatting te menen dat iedere kanarie met een kuif een Gloster Corona is, het is ook een misvatting dat een Gloster Consort alleen maar wat wenkbrauwen hoeft te laten zien. Een goede Gloster Corona heeft een forse kop met daarop een ronde kuif die rond is zonder onderbrekingen met een heel klein pitje in het midden. De forse kop gaat zónder zichtbare overgang over in de goed gevulde romp, die romp is kort én breed. Aan de romp zit een korte smalle staart en twee korte pootjes. Het formaat of de grootte is plus minus 11,5 centimeter. De Consort heeft een identieke lichaamsbouw, alleen ontbreekt de kuif, inplaats daarvan is de ook in de breedte goed gevulde kop met duidelijke wenkbrauwen boven de ogen waar te nemen.

Doe me nu eens een genoeg, maak van carton eens een ronde schijf van 11,5 cm. groot, houdt die schijf eens voor uw vogels als ze op stok zitten, ik ben er van overtuigd dat u met ontzetting vaststelt dat uw vogels royaal buiten de schijf uitsteken, dan zijn ze gewoon te groot. Er is geen enkele reden om in paniek te geraken, al is dan 11,5 cm. de ideaalmaat, vogels van 12,5 cm. kunnen heel best mee in de top. Zijn uw vogels nóg groter, en dat is veel vaker aan de orde dan u maar durft te denken, dan wordt het tijd dat u écht gaat selecteren.

Behoudt de kleinste exemplaren, maar dan wel die vogels die niet een vlakke of holle rug hebben, die een behoorlijk kopformaat bezitten, die geen lange staart dragen en geen te lange poten hebben.

Genoemde foutieve kenmerken blijken in de praktijk moeilijk 'weg' te fokken te zijn, vandaar. Paar vervolgens de vogels zo aan elkaar dat een redelijke uitkomst te verwachten is, geef in de tweede ronde de poppen

een andere man. Dat biedt veel voordelen, onder meer kunnen de zo verkregen jongen zonder bezwaar aan elkaar gepaard worden in het volgende fokseizoen, dus, eerste ronde x tweede ronde, dat kunnen hooguit halfbroers/halfzusters zijn. Indien het resultaat nog niet bevredigend is, berhaal dan de gehele procedure opnieuw, misschien ook nog eens in het daaropvolgende jaar. U zult merken dat u op deze manier met

misschien verre van ideaal startmateriaal ieder jaar wint aan kwaliteit, ook dat is een wezenlijk deel van onze hobby!

Vermijd de paring van kuif x kuif, beter is kuif x gladkop of omgekeerd, gladkop x gladkop kan zonder enig bezwaar. De volgende maand zal ik met u de Gibber Italicus behandelen,

TOT DAN!

Coniferen voor volièrebeplanting

Coniferen en dan in het bijzonder die soorten die breed en tamelijk dicht uitgroeien zijn soms geschikt als volièrebeplanting. Ik schrijf 'soms' omdat zo'n volière dan toch wel aan zekere voorwaarden moet voldoen. Allereerst dient de bodemgesteldheid geschikt te zijn, of te worden gemaakt, voor coniferen. Deze planten groeien namelijk niet altijd en overal even goed.

Er zijn snelle, sterke groeiers maar daartoe reken ik de conifeer (er zijn tientalle variëteiten) niet. Het is een struik die het alleen zal doen in een volière die zeer dun bevolkt is en waarin uiteraard geen vogelsoorten leven die tot de zeer knaaglustigen gerekend moeten worden.

U hoeft niet de best gevormde exemplaren in uw volière te hebben neem ik aan, dus vraag bij de leverancier of hij wat heeft dat voor uw doel geschikt is.

Waarom coniferen in een volière? Omdat ze meestal zomer en winter groen zijn en soms lekker dicht dus ideaal voor bepaalde vogels om er hun nest in te bouwen.

Huub Vervest.

Kweken met kleurkanaries

Richtlijnen 2 Tekst: Fr. Klaassen

Het rapen van de eitjes is niet noodzakelijk. Wilt u echter dat de jongen gelijk uitkomen dan kunt u ze rapen. Een pop gaat meestal bij het derde eitje broeden. Voor die tijd houdt ze de eitjes alleen maar warm en ze keert de eitjes regelmatig. Het vierde eitje, of als ze meer eitjes legt, zal of zullen later uitkomen.

De later uitgekomen jongen kunnen dan wel eens achterblijvers worden. Gaat u de eitjes rapen dan moet u gedeeltelijk de taak van de pop overnemen.

Als u het goed wilt doen, moet u wachten tot de pop van het nest is. U pakt rustig het nestbakje, pakt het eitje tussen het stompe en puntige deel en legt het in een bakje zaad, niet op de punt of het stompe eind, maar plat.

Leg het eitje in een ruime platte bak, zodat u niet hoeft te wroeten om erbij te kunnen. Als u de eitjes, minstens drie maal per dag gaat keren, dat doet de pop nu ook, alleen wat vaker. In het bakje zet u een kaartje waarop staat van welke pop de eitjes zijn. Als u voor elke pop een bakje maakt kunnen er nooit vergissingen ontstaan. Zet het bakje zodanig weg dat het niet kan omvallen of omgestoten kan worden. Niet in de volle zon achter het glas en niet op de tocht.

Leg voor elk geraapt eitje een kunst-eitje in de plaats. Het kunst-eitje moet wel in overeenstemming zijn met het echte eitje. Dus geen glazen knikker of een kiezelsteen, de pop zal zich geen raad weten met zo'n vreemd voorwerp in haar nest.

U moet er zich wel van bewust zijn dat de groei in het eitje doorgaat, ook al ligt het in een bakje zaad. Hiermee wil ik zeggen dat u het eitje moet beschermen voor invloeden van buiten. Zet u de eitjes op een punt dan kan er een hagel snoer breken, het ei is verloren. Het ei kunt u ook in een bakje zand leggen. Mijn ervaring is echter dat het zand aan het eitje blijft plakken en dat er vaak een eitje beschadigd wordt door het scherpe zand.

Als de pop haar laatste eitje heeft gelegd legt u de geraapte eitjes terug. Het laatste eitje is goed te herkennen

aan de kleur, het is blauwer dan de anderen. U weet dat de pop bij het derde eitje pas echt gaat broeden. Zou u de koude eitjes terug leggen dan kan de pop daar behoorlijk van schrikken. Om dat te voorkomen kunt u de eitjes wat opwarmen door er met uw adem over te gaan.

Als de pop ongeveer een dag of vijf zit te broeden gaat u de eitjes schouwen. Schouwen betekent, kijken of de eitjes wel bevrucht zijn.

Het schouwen kunt u op twee manieren doen: de eitjes stuk voor stuk tegen het licht houden en kunt u er niet 'door' kijken dan is het eitje bevrucht. De dooier kunt u zien liggen als u gebruik maakt van een felle lamp. Tegen het zonlicht kan ook heel goed, de schaal is dun genoeg om er door te kunnen kijken.

De tweede manier van schouwen is: De eitjes gewoon in het nest laten liggen en er zo naar kijken. De onbevruchte eitjes zijn glimmend de bevruchte zijn dof. Heeft u nog niet zoveel ervaring dan is het 'er door kijken' wel de meest eenvoudigste oplossing. In een nest waar bevruchte en onbevruchte eitjes liggen is het verschil goed te zien omdat u dan vergelijkingsmateriaal heeft.

Gaat u twijfelen, wacht dan nog een paar dagen voordat u ze gaat schouwen. Als er in één nest een van de vier eitjes onbevrucht is moet u dit eitje laten liggen. De jongen die uitkomen leggen hun kopjes op dit eitje, ze gebruiken het als kussen.

Het is zelfs aan te raden bij een vol nest jongen een kunst-eitje erin te leggen. U vermindert de kans dat een of meer jongen, meestal de zwakste of de kleinste, verdrukt wordt door de sterkste.

Het schouwen moet u echt gaan doen, het is onzin om een pop 13 dagen op onbevruchte eitjes te laten zitten. Ze kan haar tijd wel beter besteden. De jongen komen na 13 dagen broeden uit. Soms de veertiende dag, daarom mag u de eitjes niet direct weggooien. Als een pop veel van het nest gaat duurt het meestal langer dan 13 dagen, immers de eitjes hebben veel warmte nodig om de vrucht te laten groeien. Elke keer dat een eitje niet op temperatuur is gaat het celdelingsproces in het eitje langzamer. Het gevolg hiervan is dat

het jong ook later geboren wordt. Ook mag u niet vergeten dat een jong 's nachts uit het eitje kan komen. Gooit u de eitjes te vroeg weg dan zou dat erg jammer zijn.

Als de eitjes zijn uitgekomen kunt u dat goed zien aan de lege doppen die op de zandlade liggen. Soms gebeurt het wel eens dat een pop de lege schalen opeet. Ze doet dat omdat er in de eierschalen veel voedingsstoffen zitten die voor haar nodig zijn om weer eitjes te gaan produceren. U moet een aantekening maken wanneer de eitjes kunnen uitkomen.

Nu komt er een erg moeilijke periode voor u. U moet minstens 24 uur nestcontrole achterwege laten. De jongen zijn nog wat nat en erg gevoelig voor koude. Als u de pop van het nest jaagt gaat ze er niet direct op zitten, vooral niet als u in de broedruimte blijft. Dit is haar instinct om het nest verborgen te houden. U moet uw nieuwsgierigheid maar bedwingen tot de volgende dag.

Als het enigzins mogelijk is moet u ook dan wachten tot de pop van het nest is gegaan, om te eten bijvoorbeeld. Heeft u weinig tijd, probeer de pop van het nest te lokken door haar wat groen- of krachtvoer te geven. Heeft u nog minder tijd probeer dan de pop rustig van het nest te jagen door uw vinger onder de pop te brengen en ze zo op te lichten. De eventuele lege eierschalen kunt u nu uit het nest verwijderen.

Als een pop niet direkt begint met voeren is er niets aan de hand. De jongen hebben de rest van de dooier in zich getrokken, wat genoeg voedsel is voor 24 uur. Deze voedselreserve is door de natuur geregeld, dan hoeft een pop ook niet van het nest om voedsel te zoeken. Ze kan de kale jongen lekker op temperatuur houden. Vanaf de geboorte van de jongen moet u er voor zorgen dat er steeds vers opfokvoer in de kooi aanwezig is. Er zijn n.l. poppen die wél vanaf de eerste dag gaan voeren.

Op de zesde dag gaat u kijken of de jongen al geringd kunnen worden. Vaste voetringen kunt u bestellen bij uw vereniging. Wilt u gekleurde knijpringen gebruiken dan kunt u daar beter mee wachten tot de jongen zijn uitgevlogen.

Het ringen van de jonge vogeltjes kunt u het beste tegen de schemering doen of tegen de tijd dat het grote licht uitgaat. Om de vogels te ringen is er wel enige vaardigheid nodig. Het moet snel en pijnloos gebeuren.

Veel pas beginnende vogelliefhebbers krijgen al de zenuwen als ze nog maar aan het ringen denken. Zo'n klein ringetje aan zo'n klein pootje en dan nog zo'n spartelend jong in de hand, je kunt er de kriebels van krijgen. Als u het nog nooit heeft gedaan is er maar één goede raad die ik u kan geven, laat het door een meer ervaren kweker doen en doe het later zelf op zijn aanwijzing. Als u het dan bij een paar vogels heeft gedaan gaat het vanzelf want moeilijk is het niet. Het ringen van kanaries gaat als volgt: U neemt een voorverwarmd door u zelf gemaakt nestje, daar legt u de te ringen jongen in. Anders moet u teveel in een nest graaien om die vogels eruit te zoeken die nog geringd moeten worden. De jongen die u uit hun nestje haalt zullen zich verzetten door met hun nageltjes in het nestmateriaal te grijpen. Als u de vogeltjes er heel voorzichtig uit haalt gaat het nest niet stuk en de pootjes verrekken zich ook niet. Als u rechtshandig bent kunt u het beste het jong in uw linker hand houden. Met duim en wijsvinger houdt u de drie voorste teentjes bij elkaar en het achterste teentje naar achteren gericht. Schuif nu het ringetje om de drie voorste teentjes. Met de duim en wijsvinger van uw linker hand houdt u het ringetje vast. Pak nu de drie voorste teentjes met uw rechter duim en wijsvinger over. Schuif nu het ringetje over de voetzool tot het achterste teentje uit het ringetje komt. Controleer goed of het achterste teentje uit het ringetje komt. Controleer goed of het achterste teentje uit het ringetje is. Het gebeurt regelmatig dat dat teentje erin blijft, zo'n vogel is voor zijn leven door u ongelukkig gemaakt.

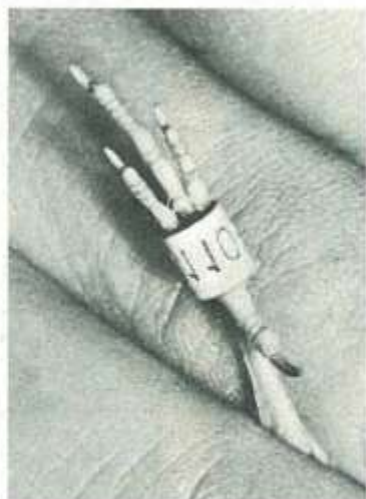
Tijdens het ringen blijft het jong spartelen. U mag nooit te hard in het pootje knijpen, het wordt dikker en u krijgt de ring er niet meer zonder ongelukken om. Het ringen doet u boven een tafel, want als het jong eens uit uw hand valt! Het achterste teentje gaat meestal het moeilijkst. Een goede tip voor u! Maak van te voren een lucifer puntig. Als het ringetje bij het nageltje blijft zitten kunt u met de lucifer het teentje er zo uithalen. Ga alstublieft niet met uw nagel het teentje eruit trekken, negen van de tien keer beschadigt u het teentje. Het ringetje moet vrij strak rond het pootje gaan. Kunt u het ringetje zonder moeite er weer afschuiven dan moet u nog een dag wachten met ringen.

Het ringen gebeurt bij zangvogels normaal op de zevende dag. Moet u een vogel op de zesde dag ringen dan is deze goed gegroeid, misschien is het wel een vogel om zelf aan te houden. Moet u een vogel op de achtste dag ringen dan is dit eigenlijk al een achterblijver, hij zal nooit zo goed worden dan de vogel, die u op de zesde dag al moest ringen.

Er zijn poppen die het nest keurig schoon houden. Zo zal ze ook proberen het ringetje, wat voor haar een vreemd voorwerp is, uit het nest te gooien. Nu is dit op zichzelf niet zo erg, maar wel als het jong mee gaat. Nu moet u niet op die pop gaan schelden want het is een zeer goede moeder die alleen maar haar instinkt volgt, wat zegt 'mijn nest moet schoon zijn'. Controleer na het ringen regelmatig of de pop de ringen met rust laat of dat ze de ringen uit het nest wilt werken. Het is niet nodig om elke keer in het nest te kijken. Kijk goed of er een jong in de zandlade ligt. Vindt u een jong in de zandlade dan zal er niet veel beweging meer in zitten. Het lijkt wel of het jong dood is, koud en slap.

Als u het schijnbare dode jong in uw hand opwarmt heeft u wel eens het geluk dat het weer bij bewustzijn komt. Is het goed levendig dan mag het weer terug bij zijn broertjes en zusjes om verder op te knappen. Houdt wel een aantekening bij van het jong. Misschien wordt het niet een goede vogel voor de kweek omdat zo'n vogeltje toch een flinke klap krijgt.

Heeft u er zo'n nette pop bij zitten? Dan moet u de ringen van te voren zwart maken met een viltstift of een

ander kleurmiddel. Zo'n zwarte ring zal niet zo opvallen dan een blinkende ring. Meestal laat een pop de ring dan wel liggen.

U heeft al wel begrepen dat in de ringtijd veel gecontroleerd dient te worden. Ik zal in 't kort even herhalen wanneer u de controles moet uitoefenen.

Een kwartier na het ringen. 's Morgens zo vroeg mogelijk. Kijk in het nest of al de jongen nog aanwezig zijn. Zo niet, zoek dan de zandlade af. Na het eventuele opwarmen van een jong, kijken of het nog leeft. Elke dag nestcontrole.

Na de zevende dag deponeren de jongen hun faeces over de rand van het nest. Voor dit tijd zit de faeces van een vogel in een soort vlies verpakt, de luijer noemen ze dat. Als er tijdens het ringen een jong de faeces op uw hand dropt kunt u dat er zo van af schudden, zonder dat er een spoortje vuil achter blijft. Gaat de luijer vóór de zevende dag regelmatig stuk, dan spreekt men over zweetziekte, daar kom ik later nog op terug.

De pop laat het dan liggen want ze kan het niet oppakken om het weg te brengen. In het wild gaan de vogels er een heel eind mee weg om het nest niet te verraden. Soms eet een pop de mest met luijer op. Dit is misschien voor u een vies begrip maar in de faeces zitten nog veel voedingsstoffen. Zo ziet u dat de zevende dag een goed moment is om te ringen. De pop is dan niet zo proper meer, ze laat het ringetje met daaraan het jong met rust.

Na een paar dagen, als de jongen gewend zijn aan het wat grovere voer van de pop, kan de man erbij gezet worden. Deze zal wel even vreemd staan te kijken naar het nest met de jongen. Hij weet zich niet zo goed aan te passen, zo van zal ik eerst naar de jongen kijken en dan naar de pop? Als hij mee gaat voeren dan heeft u een man die u in ere moet houden. Hij kan de pop goed helpen bij haar toch al overbezette taak. Kijkt u maar eens naar het verschil tussen een broedende pop en een die vrij rond vliegt. Een broedende pop komt even van het nest, eet wat, laat een grote hoop opgespaarde faeces vallen en hup ze zit weer op het nest. Een vogel die niet broedt, vliegt, eet regelmatig en deponert regelmatig een klein hoopje mest. Een broedende pop moet toch wel in een uitstekende conditie verkeren wil ze twee of drie rondjes jongen groot brengen.

Dit keer wil ik graag drie gorzen aan u voorstellen, die nu niet bepaald tot de bekendste behoren en wel de zwartkeel-, grijskap- of Stewartsgors (*Emberiza stewarti*), de grijze gors (*Emberiza cia*) en de steenortolaan (*Emberiza buchanani*).

Drie 'vreemde' Gorzen

De grijskappors

De grijskappors – of hoe hij verder genoemd mag worden – is ongeveer 15 cm lang. Bij de mannetjes is de bovenkop en ook de oorstreek lichtgrijs; door de ogen loopt een brede zwarte streep; kin en bovenkeel zijn zwart, dat naar beneden loopt rond een lichte voorhals. De kopzijden zijn voskleurig en rossig gestreept; de bovendien hebben een kastanjebruine kleur, de vleugels zijn meer donkerder bruin. De staart heeft rossige randen, maar de buitenste penen zijn wit. Over de borst loopt een bruinige band; de rest van de onderdelen is bleek voskleurig. Als de vo-

Grijze gors *Emberiza cia*

gels in het najaar hebben geruid zijn de kleuren ietwat 'verduisterd' vanwege de randjes rond de veren, maar deze slijten geleidelijk, zodat de kleuren weer te voorschijn komen. De vrouwtjes zijn van boven as-

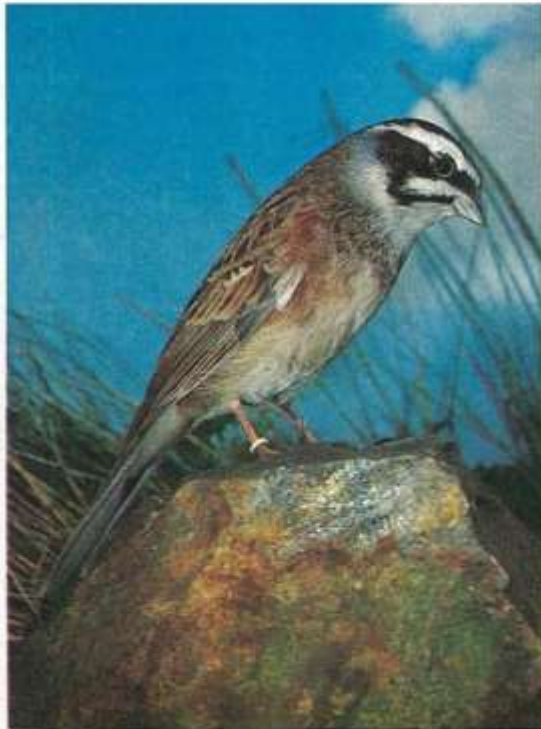
**Tekst: Meindert de Jong,
Foto's: Petr. Podpera**

kleurig bruin, zwart gestreept, behalve de zijkanten van het gezicht; een vlek boven de staartbasis is kastanjebruin. De bruine vleugelveren heb-

ben lichtere randjes; de staart is rossig omrand en ook hier zijn de buitenste penen wit.

Grijskoppen zijn rustige onopvallende vogeltjes, die zich veelal in groepjes ophouden in bomen en struikgewas. Hun broedgebied strekt zich uit over Turkestan, Afghanistan, Baluchistan, Kashmir en de westelijke Himalaya tot Almore op hoogten van 1300-3300 meter. In het koude jaargetijde vinden ze het daar aan de koude kant en zakken dan af naar lagere oorden, maar een aantal trekt zuidwaarts naar noordelijk India. Op sommige plaatsen zijn deze vogeltjes vrij talrijk. Ze mijden evenwel dichte

Steenortolaan *Emberiza buchanani*

wouden en eveneens kale vlakten en geven de voorkeur aan struikwildernissen en de randen van cultuur gebieden. Het voedsel wordt op de grond gezocht en bestaat uit allerlei kleine zaadjes. Gewoonlijk zijn ze in kleine groepjes, die bij de eerste de beste verstoring hun heil zoeken in de boomtoppen. Hun lokroep doet denken aan het gekwetter van een kneu en de gewone sjirpende roep, die eigen is aan het geslacht. De broedtijd valt in de maanden mei en juni. Het komvormige nest wordt gemaakt van sterke droge grassen, worteldraadjes, vezeltjes bekleed met fijne grasjes en haren, en men kan het vinden in een holte in een oever, onder stenen, tussen boomwortels enz. een compleet legsel bestaat uit 3-5 eitjes; ze zijn ovaal van vorm en weinig glanzend. de grondkleur is wit, gevlekt en 'bewolkt' met licht purpergrijze ondervlekken, waarover een paar donkerbruine vlekjes.

Grijze gors

De grijze gors heeft een zeer groot verspreidingsgebied. Men treft hem aan in geheel Zuid-Europa en noordelijk Afrika, oostwaarts tot het noordwestelijk deel van de Himalaya. (Waarschijnlijk is deze gors ook een paar maal binnen onze grenzen gesignaleerd, althans hij staat geboekstaafd als een dwaalgast.) Men onderscheidt een flink aantal ondersoorten en de hier afgebeelde is **Emberiza cia par.** Het is een mannetje en de plaat spreekt zo voor zichzelf, dat het me overbodig lijkt een signalement te geven. Het vrouwtje is over het algemeen wat bruiner en heeft meer gestreepte onderdelen, voor al op de borst en de flanken. De biotoop waaraan de voorkeur wordt gegeven zijn bergachtige gebieden, waar de vogels broeden op rotsige hellingen met wat struikgewas en geboomte. Het nest, een komvormig bouwsel van grassen, stukjes boomschors en mos, gevoerd met worteltjes en haren, bevindt zich in een holte tussen rotsen, onder gesteente, in een muurnis, tussen stenen en ook wel in een

lage struik. De eitjes zijn echte 'schrijvereitjes'; zij zijn grijsachtig of blauwachtig wit en fijn betekend met zwarte haarlijntjes streepjes en kriebeltjes. Vaak staan ze het dichtst opeen aan de stompe pool. Een legsel bestaat uit 4-6 eieren, die door het wijfje 12-13 dagen worden bebroed. Het kroost verlaat de wieg na ongeveer eenzelfde periode.

De meest gehoorde roep is een ijl 'siep' of een langer aangehouden 'dzieieh'. De zang is hoog en helder en sommige auteurs vinden er een gelijkenis in met die van een heggenmus.

Steenortolaan

De hier afgebeelde steenortolaan is in winterkleed, want in de zomermaanden hebben de mannetjes een geheel steenrode onderzijde. De wijfjes zijn iets minder intensief gekleurd. Het vrouwtje heeft 's winters een grijsachtige snavel; bij de mannetjes is dit lichaamsdeel roze en beide seksen hebben een licht oogringtonje.

Steenortolanen horen thuis in Azië en men treft ze aan van Trans-Kaukasië

oostwaarts tot noordoostelijk Afghanistan. Hun noordelijkste grens vormt het Altaï-gebergte. 's Winters trekken de vogels zuidwaarts. Ze broeden van april tot juni in open berggebieden, kale rotshellingen met wat struikbegroeiing en bouwen hun nest op de grond, gewoonlijk beschut door een struik of andere vegetatie. Het is een komvormig bouwsel van bladeren en grassen, gevoerd met haar. De doorgaans vijf eitjes zijn erg licht getint - wit, erg bleekblauw of gelig bruin - spaarzaam voorzien van donkere haaltjes, spikkels en puntjes. Alleen het vrouwtje broedt maar ik moet u het antwoord schuldig blijven op de vraag hoelang zij hierover doet.

Vliegend hoort men af en toe een kort 'sip' of 'tsjuup'; de zang is zoets als 'dzie-dzie-dzie-dzie-dzieie-uuuu', in het begin oplopend en daarna afdalend.

Steenortolanen leven in 'hoger sferen', vaak op hoogten van 2300 meter en meer. Last van hoogtevrees hebben ze echter niet...

Zwartkeel-, grijskap- of Stewarts gors *Emberiza stewarti*

de volière van de maand

Als we de secretaris van de afdeling Middelrode/Berlicum mogen geloven, en wie zou aan hem twijfelen, is hun afdelingslid Ml. Verhagen, Ploeg 7 in Berlicum een goed vogelliefhebber en een geducht tegenspeler op de jaarlijkse afdelingstentoonstelling.

De heer Verhagen, in zijn regio beter bekend als Tieske, heeft de beschikking over een drietal ruime vogelverblijven. Op foto 1 ziet u de grootste welke een oppervlakte heeft van 5 bij 6 meter. Het geheel is opgetrokken van steen met een uit hout en veel glas bestaande bovenbouw. Het bouwwerk is voorzien van een plat dak. Muren en dak zijn goed geïsoleerd en is er dubbel glas aangebracht. Het interieur is ingedeeld in 6 ruime vluchten met daaromheen een ruime loopgang. De gehele achterwand wordt ingenomen door broedkooien. Hierin zijn vorig jaar leuke kweekresultaten behaald met o.a. isabelrijstvogels, cini's, bruinborstrietvinken etc. Deze kweekruimte is voorzien van verlichting en verwarming.

Foto 2 toont u weer een geheel ander soort vogelverblijf. De oppervlakte hiervan bedraagt 6 x 3 meter. Ook dit bouwwerk is voorzien van een hoog opgetrokken fundering van metselsteen met daarop van hout en glas een bovenbouw. Het front wordt gevormd door een zestal ramen. Het dak is van golfplaat. Deze ruimte is ingedeeld in 6 naast elkaar liggende vluchten daarin worden hoofdzakelijk oranje-rood-bronze kanaries gekweekt. Achter de vluchten is een 80 cm brede loopgang van waaruit men in elke vlucht kan binnenkomen. Het derde vogelverblijf is niet op de gevoelige plaat vastgelegd maar daarin worden met veel succes capuzensijsjes gekweekt.

Er gaan heel wat uurtjes in het verzorgen van de levende have en het onderhoud van de vogelverblijven zitten. Toch heeft Tieske nog ruim-

schoots tijd over voor zijn eigen afdeling. Ieder jaar weer is hij zeer nauw betrokken bij het inrichten van de tentoonstelling en hij doet dat zeer serieus. Als geen ander zet hij zich in voor dat jaarlijkse evenement.

Tieske, ook namens de redactie van 'Onze Vogels' en wellicht heel veel lezers, bedankt en dagge nog mar

eel veel jare plezier van oew vogels mag ebbe.

Ja beste mensen, het is al weer februari en met de bondskampioen achter de rug is alweer een tentoonstellingsseizoen officieel afgesloten. We hebben weer een harde drukke tijd achter de rug. In de persoon van Tieske willen we, nog juist op de valreep, alle leden die zich op

welke wijze dan ook hebben ingezet voor hun tentoonstelling, welke en waar die dan ook moge zijn gehouden, van harte bedanken. Gelukkig zijn er in elke afdeling wel een aantal enthousiaste medewerkers waarop ten alle tijde en vooral ook in het tentoonstellingsseizoen een beroep kan worden gedaan. Je hoort ze zelden, maar ze zijn er wel en werken doen ze als de beste. Niets is hun te veel en alles wordt met veel clubliefde gedaan. Het mag gerust eens

gezegd worden. Vandaar en nogmaals hartelijk dank.

De volière van C. de Goede, Birkstraat 33, Soest, ziet u afgebeeld op foto 3 en 4.

In Soest en omgeving vinden wel eens volièrekeuringen plaats. Drie leden van een zustervereniging komen a.d.h.v. een keurlijst de volières beoordelen. Ook worden er dia's gemaakt van alle volières en in het najaar is het altijd weer een geslaagde verenigingsavond als de dia's worden vertoond en bekend wordt gemaakt wie de mooiste, verzorgdste en best ingerichte volière had. De Hr. de Goede, bij ons beter bekend als Cas, deed hier nooit aan mee. Hij had een kweekhok met diverse broedkooien voor kanaries en enkele kleine vluchtjes binnen omdat kanaries nu eenmaal niet in de zon mogen zitten. Aan dat niet meedoen van Cas de Goede zal nu toch wel verandering komen denk ik. Achter in de tuin heeft hij een stenen, geheel geïsoleerd vogelverblijf laten bouwen wat het aanzien beslist waard is. Eigenlijk zou je in dit geval kunnen spreken van een pronkhok.

De Hr. De Goede kweekt al zo'n twintig jaar met succes kleurkanaries in de kleuren roodbrons, roodagaat, roodbruin en roodisabel. Bij de ver-

eniging staat hij al jaren aan de top en ook als hij aan district TT's meedoet gaat dat onopgemerkt voorbij. Op de een of andere manier zit hij altijd in de prijzen. Ook deed hij steeds mee in Rotterdam en de laatste tijd dus in Breda. Ook hier kwam hij regelmatig boven in de uitslagenlijst voor. Alleen dat kleine plusje om tot Ned. Kampioen uitgeroepen te worden ontbrak er aan. Vorig jaar was het dan eindelijk zo ver dat hij met een orangerood bruine kanarie Nederlands kampioen werd. De Bondsvoorzitter haalde bij de prijsuitreiking zijn volhouden nog even aan en stelde hem ten voorbeeld voor hen die net buiten de prijzen waren gevallen. Ook hier had de aanhouder uiteindelijk toch gewonnen.

Maar nog even terug naar de volière van de Hr. De Goede. Het gebouwtje is door vrienden en relaties gebouwd. Het heeft een oppervlakte van 8 x 3 meter. Aan drie zijden opgetrokken van durex blokken (300) voor de binnen muren en 3200 rode bakstenen voor de buiten muren. De voorzijde, de zuidzijde, is voorzien van een deur en enkele grote ramen. De volière is voorzien van een plat dak en het geheel is geïsoleerd met glaswol. In deze ruimte zijn drie vluchten gemaakt die elk ongeveer 2 bij 2 meter zijn. Ook de kweekruimte is 2 x 2 meter. Langs de vluchtjes en de kweekruimte is een pad van ongeveer 80 cm. Het geheel wordt op temperatuur gehouden met een gevelkachel en een TI-verlichting zorgt middels een schakelklok voor extra licht als de dagen gaan korten.

In de vluchten zijn apart ondergebracht 1) de jonge mannen, 2) de jonge poppen en 3) de kweekvogels. In de kweekruimte bevinden zich 24 broedkooien. De Hr. de Goede begint tegen eind februari met de kweek en afhankelijk van het resultaat broedt hij twee of drie ronden. Ook vorig jaar is de kweek weer zeer voorspoedig verlopen ondanks dat het i.v.m. De nieuwbouw behelpen was. Voor zover ik het kan bekijken doet Cas de Goede ook dit jaar weer duidelijk mee.

Over bloemen en planten

Bloemenbureau Holland

Tekst: Julia Voskuil

Varens voor een zonloos venster

Een vensterbank op het noorden, noordoosten of noordwesten is helemaal geen ramp want er zijn voldoende mooie planten die het daar naar hun zin hebben. Varens bijvoorbeeld. Varens maken nooit bloemen, want ze planten zich voort door middel van **sporen**. Dat is iets heel anders dan zaden, maar dat doet er nu niet zo veel toe. Kwekers gebruiken sporen om varens te kweken, maar het ontkiemen moet onder warme en vochtige omstandigheden plaats hebben en het opkweken tot een flink plantje duurt vrij lang. Om zelf te proberen dus niet zo gemakkelijk. De sporen zijn dikwijls bruin en poedervormig en zijn in een bepaald patroon aan de onderkant van volgroeide bladeren gerangschikt. Soms zijn er zelfs speciale sporenbladeren, die

2. Kleine varens zoals Pteris zijn leuk in bakken en schalen

1. De sporenbladeren (fertil = vruchtbaar) hebben bij deze varen de typische geweevorm, die de naam hertshoornvaren heeft opgeleverd

we zo goed kennen van de **Hertshoornvaren**.

Alle tinten groen

Het blad van varens is dikwijls zo sierlijk dat we ze daarvoor graag in huis hebben. Er zijn kleine varens zoals de rondbladige **Pellaea**, die ook wel dubbeltjesvaren wordt genoemd, maar er zijn ook boomvarens, die op den duur een flinke stam maken met daarop een kroon van bladeren, die wel een meter lang zijn (**Blechnum**-soorten). Als jonge plant kunnen ze prima in vensterbank groeien, mits er geen verwarming onder zit want een graad of 15 is wel voldoende.

Heel sterk en zachtgroen behaard van blad is **Microlepia**, vrij sterk in huis. Ook de **vogelnestvaren** (*Asple-*

3. *Microlepia* is een vrij sterke varen, van nature voorkomend in alle tropische gebieden.

nium) is tamelijk houdbaar, mits er niet langs de bladeren wordt gelopen. Behalve al die mooie groentinten zijn er ook varentjes met zilverbonte blaadjes (Pteris). Over het algemeen vragen varens een vochtige kluit, die echter niet steeds drijfnat mag zijn. In de winter is sproeien erg goed. **Gebruik altijd regenwater op kamertemperatuur!**

Hangende varens

Hangplanten zijn niet meer weg te denken uit ons interieur en ook bij de varens zijn daar voor geschikte te vinden. De bekende **krulvaren** (Nephrolepis) bijvoorbeeld, die zo sterk kan groeien, dat delen van de plant op een moment noodzakelijk wordt. Deze varen maakt uitlopers. Ook het aardige varentje dat **apepootje** wordt genoemd vanwege de bruin geschubde wortelstokjes die over de potrand groeien - heeft het prima naar de zin in een kamer.

Tip

Varens groeien graag in een luchtig grondmengsel, waardoor de kans op uitdroging niet denkbeeldig is. Eenmaal per week een bad in lauw water is nodig.

Tip

Voor een koude hal o.i.d. is de **ijzer-varen** (Cytomium) geschikt, die in de winter een rusttijd heeft (droog houden) en zelfs weinig licht verdraagt.

smeerwortel

(Symphytum officinale)

Wanneer u een blad van de smeerwortelplant beetpakt, voelt u het al. Het lijkt wel schuurpapier! 'Maar', hoor ik u hardop denken, 'U zegt nu wel beetpakken. Maar waar moet ik de planten zoeken?' 'Nou, overal waar het gras weinig wordt gemaaid en belopen. De planten doen anders vermoeden, dan de werkelijkheid is. Het lijken door hun forse verschijning, stoere en taai planten. Doch het tegendeel is waar. Zij zijn vrij zwak. Wanneer er regelmatig een grasmaaier verschijnt, of de boden wordt flink bemest, is het spoedig met de grote fiere planten gedaan. Daar kunnen zij helemaal niet tegen. U zal dus in de berm en op ruige plaatsen moeten zoeken, waar weinig gelopen wordt.

Als de smeerwortel in bloei staat, gaat er vrijwel geen ogenblik voorbij, of er zijn wel een of meerdere hommels op bezoek, op zoek naar de rijklijk voorradige nectar. Ook veel andere insecten weten de smeerwortelplanten goed te vinden. Vooral

op mooie, zonnige dagen is het bij de smeerwortel dan ook een drukte van belang! Maar... aangezien bloemen een vrij diepe kelk bezitten, zijn zij alleen voor insecten met een lange tong geschikt.

Vooraf in vroeger dagen, was de plant heel belangrijk in de geneeskunde. Als u weet dat de geslachtsnaam Symphytum is afgeleid van het Griekse *sumphuein*, dat aaneengroeien betekent, dan moet er bij u al een lichtje gaan branden. Want als er vroeger iemand een beenbreuk opgelopen had, werd het bruine, kleverige sap, dat aangelengd was met water, op de breuk gesmeerd. Het sap is net een soort lijm.

Ook werd het wel op zweren, als smeersel toegepast. Vandaar dan ook de naam smeerwortel.

De soortnaam officinale wijst trouwens ook op het gebruik in de geneeskunde.

P.J. de P.

Jonge Iris Lories van drie ouders

Een rare titel voor een artikel over de kweek van Lories zult U misschien zeggen, maar bij het lezen van het volgende kweekverslag zult U misschien anders oordelen. In het juli nummer 1979 van Onze Vogels heb ik reeds de Iris Lorie aan U voorgesteld en hier bij vermeld dat deze Lorisoorst vrij zeldzaam in onze volières voorkomt.

Ondertussen ben ik er echter wel achter gekomen dat deze kleine lorie zowel in Nederland als in België en Duitsland uiterst zeldzaam is.

Ik was zelf in het bezit van twee exemplaren waartussen praktisch geen uiterlijke verschillen waarneembaar waren en toen ik Parrots of the World van Forshaw er op nasloeg waarin staat vermeld dat de man rode irissen had en de pop bruine was ik er haast wel van overtuigd dat ik twee mannen in mijn bezit had, aangezien mijn beide vogels roodoranje irissen hadden.

Nadat ik praktisch alle importeurs in Nederland had afgebeld met de vraag of ze iris lories konden leveren en ik steeds te horen kreeg dat deze vogels zelden of nooit aangeboden

werden kwam ik op de bondsshow in Breda toevallig in contact met de Hr. v. Damme die mij vertelde dat hij in het bezit was van één iris lorie wat vermoedelijk volgens hem een pop was.

Na veel gepraat en aandringen mijnerzijds, kwam ik uiteindelijk in het bezit van deze vogel welke in prima konditie was en die ik dan ook zonder meer bij mijn eigen twee exemplaren in een binnenvolière zette van 1 m breed 1 m diep en 1,80 hoog. Na dagenlange observatie kon ik echter geen enkel verschil opmerken tussen de drie vogels zodat ik alweer in de veronderstelling verkeerde dat ik nu 3 mannen in mijn bezit had.

Ik ben dan ook maar weer dapper op zoek gegaan naar meerdere iris lories via importeurs en liefhebbers in binnen en buitenland echter zonder enig resultaat. Ondertussen zaten mijn 3 vermeende mannen rustig bij elkaar in hun volièrre zonder enige belangstelling voor elkaar te tonen, ze sliepen echter wel met z'n drieën in één broedblok welke in de volièrre hing.

De broedblokken in mijn volières hangen aan de voorkant van de volièrre zodat ik ze via een controle schuifje gemakkelijk kan controleren, wat ik dan ook bijna dagelijks doe behalve bij de irissen aangezien ik hier totaal niets van te verwachten had naar mijn idee.

Tot ik op een dag bij het betreden van de volièrre overdag alle drie vogels achter elkaar uit het broedblok zag komen.

Uit nieuwsgierigheid trok ik toen het controle schuifje maar eens open en groot was mijn verbazing en vreugde toen ik zag dat er twee bevruchte eieren in het nest lagen, ik had dus toch een paar iris lories.

Ik heb die dag zeker een uur de vogels geobserveerd maar ik kon met geen mogelijkheid ontdekken wat de man en wat de pop was, met het gevolg dat ik niet een van de drie vogels uit de volièrre durfde te verwijderen. Plm. 14 dagen nadat ik de eieren ontdekt had kwam het eerste jong uit en een dag later het tweede.

De jongen werden goed gevoerd, naar mijn mening door alle drie ouders. 's nachts sliepen alle drie oudersvogels bij de jongen in het nestblok en toen de jongen na plm 8 weken uitgevlogen waren heb ik ook meermalen kunnen constateren dat ze door alle drie ouders gevoerd werden.

Ongeveer een maand na het uitvliegen van de jongen heb ik ze apart gezet en nu na plm 6 weken zit mijn driespan weer te broeden op twee eieren.

Tijdens het opvoeden van de jongen kregen ze het normale voer wat al mijn lories krijgen alleen aten de ouders veel meer trosgierst dan normaal.

Dit wat betreft mijn ervaringen met de iris Lories en ik zou tot slot gaarne een dringend beroep willen doen op alle lorie liefhebbers en natuurlijk ook andere vogelliefhebbers, mocht U liefhebbers weten die ook in het bezit zijn van iris lories dan zou ik zeer gaarne in contact komen om misschien door bloedverversing in de gelegenheid te zijn een onverwante stam van deze mooie vogels op te bouwen.

F. Beswerda

Het wijde landschap in dit door de Nederlandse scheepsarts en staatsman Joh. v. Riebeeck (1818/'77) geopende enorme land, 'Kaapkolonie' in 1806 aan Engeland gekomen, met een geschiede-

nis doorweven van Nederlands (klinkende) namen, is overweldigend. Hier het Drakensgebergte in de diepte doorsneden door de Blijde Rivier tussen roodbruine rotsen en grazige heuvels.

Het is daar waar de Breedkoparend voorkomt.

(foto: VVV ofwel Tourist Corporation te Pretoria, Z.Afrika.)

De Zuidafrikaanse Breedkoparend

'Luisterend' zoals dat zo heet naar de naam *Polemaëtus bellicosus*, zijnde de oorlogszuchtige adelaar, moet deze roofvogel wel een gewiekste wildvanger zijn die zondig zijn jachtterrein weet te verdedigen. De 'Breëkop' zoals men hem plaatelijk anduidt kiest voor zijn horst doornige bomen uit. Deze bijzonderheid lijkt op het eerste gezicht niet zó interessant als deze in wezen wel is of zijn kan; immers tal van vogels nestelen òf in ondoordringbaar struikgewas dan wel op zelfs drijvende rietpollen waar redelijkerwijs geen vijand hen kan deren. Uit zeer recente anthropologische of wel menskundige onderzoekingen blijkt, dat de nog ongewapende oermens zich

weleens wat zijn verblijf- of overnachtingsplaats betreft heeft terug getrokken achter hagen of hekken van met doorns en stekels bezette takken; men neemt aan tegen roofdieren of vijandige stammen. In ieder geval wekt deze primitieve 'vestingbouw' associaties op met de (veel) latere stenen wallen en forten. Dat deze arenden 't automatisch resp. instinctmatig doen is of lijkt logisch maar met al dat geschuif op de brede rug van hét Instinct kan men zich niet overal van afmaken! Dit geeft aanleiding de gangbare definitie ván het begrip instinct te herhalen: 'Doelmatig handelen zonder bewustzijn van het doel waarom'. Ja, de wondermooie studie van het vogelwezen leidt tot alles.

dj

Liervogels

De bosrijke streken van zuidoostelijk Australië vormen het woongebied van een tweetal zeer bekende, doch nogal schuwe vogelsoorten, die naar de vorm van de staart van de mannetjes Liervogels genoemd worden. Zij hebben de grootte van een kleine fazant en zijn uitgerust met krachtige poten, waardoor zij in staat zijn in de grond of onder bladeren naar wormen en insecten te zoeken. De bekendste van de twee soorten, samengebracht in de familie Menuridae, is ongetwijfeld de GEWONE LIERVOGEL (*Menura novaehollandiae = superba*) die de kuststreken vanaf zuidoostelijk Queensland tot in Victoria bewoont. Tussen 1934 en 1949 werden in totaal 11 paartjes naar Tasmanië overgebracht, waar zij zich met redelijk succes vestigden, getuige het feit dat in 1963 voor het eerst een nest mét ei ontdekt werd en in 1965 het eerste kuiken waargenomen werd. De andere soort, die veel schuwer is en waarvan dan ook veel minder bekend is, de PRINS ALBERT-LIERVOGEL (*Menura alberti*), houdt er een veel kleiner verspreidingsgebied op na; hij moet worden gezocht op de heuvels en in de valleien in de regenwouden op de grens van Queensland en Nieuw Zuid-Wales.

Liervogels zijn territoriumdieren; zowel het mannetje als het wijfje heeft een eigen grondgebied. Vliegen doen de dieren betrekkelijk weinig, hoogstens naar een uitkijkpost in een boom of als er gevaar dreigt. Het grootste deel van hun leven brengen ze op de grond door, waar ze in dicht struikgewas hun voedsel opscharrelen. Opmerkelijk is, dat in gebieden

met veel predatoren, zoals vossen en reptielen, de vogels dikwijls op laaghangende takken van bomen of in struiken worden gesignaleerd. Ook de nacht brengen ze daar door.

De Gewone Liervogel dankt zijn bekendheid vooral aan de uitzonderlijke makheid van een aantal exemplaren in het Sherbrooke Forest bij Melbourne, waar ze gemakkelijk te observeren en te fotograferen zijn. Veel van wat we van deze vogelsoort weten, is dan ook hier verkregen. Op andere plaatsen zal men de doorgaans schuwe vogel niet gauw te zien krijgen, ofschoon men wel regelmatig z'n krachtige stengeluid kan horen. Hieraan ook ontleent hij voor een groot gedeelte zijn populariteit. De mannelijke vertegenwoordigers beschikken namelijk over een enorme

verscheidenheid van klankvormen en zijn meesters in het nabootsen van allerlei geluiden, dierlijke zowel als menselijke. Elk opgevangen geluid kan hij feilloos imiteren, zelfs al na dit slechts een enkele maal gehoord te hebben. De volgende korte bloemlezing geeft een indruk van zijn muzikaal talent: kattedemiauw, hondegeblaf, brekende takken, een auto-claxon, elektrische boor, het geluid van een zaag, schrijfmachinegeratel, het puffen van een stoomlokomotief, overvliegende vogels, het zachte gesjilp van een bedelend vogeljong en het geluid van een piano. Een ornitholoog registreerde in een tijdsbestek van ruim 40 minuten het gezang van niet minder dan 20 verschillende, hem bekende vogelsoorten en nog een flink aantal onbekende geluiden, alle door één mannetje

ten gehore gebracht. Ook het wijfje kan overigens tamelijk goed geluiden nabootsen, doch lang niet zoveel als haar mannelijke soortgenoot. De rol van het gevarieerde repertoire in het sociale leven van de liervogel is nog onbekend.

Een mannelijke liervogel legt in z'n territorium een aantal lage heuveltjes van aarde en bladeren aan met een middellijn van ca. 1 m. Deze baltsheuveltjes worden zeer goed schoongehouden – geen enkel voorwerp hoe klein ook mag het oppervlak ontsieren – en dienen om in het broedseizoen (mei-september) op te dansen en te zingen om aldus een wijfje te 'verleiden'. De staart vervult bij dergelijke voorstellingen een belangrijke rol. Bij een mannetje bestaat deze uit 16 pennen; 12 zijn tere sluierveren, 2 zijn tot fijne draadschachten ontwikkeld en de buitenste 2, die ongeveer 75 cm lang zijn, zijn breed en S-vormig en doen denken aan een Lier, wat de populaire naam van deze vogelgroep verklaart. De staart van een wijfje is veel korter en bestaat uit slechts 12 pennen.

Tijdens de balts spreidt het mannetje zijn staartveren als een waaiertje uit, waarbij de 2 dunne draadschachten min of meer omhoog steken, terwijl de overige veren als een zilverkleurig kleed over rug en kop worden gelegd. Daarna gaat hij trillend, draaiend en springend van de ene baltsheuvel naar de andere, allerlei geluiden voortbrengend en de staart telkens sluitend en ontplooiend. Bij een

voorstelling behoeft niet altijd een wijfje aanwezig te zijn. Ook zonder toeschouwers vertoont hij z'n imponerende spel, dat behalve op de meestal slechts enkele meters van elkaar liggende speelplaatsen, ook wel op een omgevallen boomstam of op een open plek in het bos wordt opgevoerd en soms wel 30 minuten kan duren.

De bouw van het omvangrijke nest, waar ongeveer 4 weken over gedaan wordt, het broeden en het verzorgen van het jong komt alleen voor rekening van het wijfje. Ergens op haar grondgebied, gewoonlijk in de buurt van stromend water, maakt zij op de grond of in een rotsspleet een uit takken, bladeren en mosbestaand koepelvormig bouwsel dat de ingang aan de zijkant heeft. De binnenzijde bekleedt zij met uit haar lichaam getrokken veertjes. Het kunstig gebouwde pneeltje is ongeveer 40 cm hoog en heeft van binnen een doorsnede van 25 cm.

Een broedsel bestaat doorgaans uit slechts één ei ter grootte van een kippeei, dat enigszins ovaal van vorm is en een grijsbruine kleur heeft. De broedduur varieert van 35 tot 55 dagen. Bij de geboorte is het jong blind en nagenoeg naakt. Na 6 à 7 dagen gaan de ogen open en begint het donkere donskleed pas goed tot ontwikkeling te komen. Voor het wijfje breekt dan dan een zeer drukke tijd aan, want zij moet niet alleen het hongerige jong van voedsel voorzien, maar ook het nest schoonhouden én voor zichzelf zorgen. Regelmatig

stopt zij de opengesperde bek en het jong vol met insecten, insectlarven, wormen en slakjes en wacht daarna tot het kuiken zich een halve slag draait en en 'pakketje' met uitwerpselen laat vallen, dat zij direkt uit het nest verwijdt. Meestal brengt het wijfje deze ca. 4 cm grote pakketjes naar een vaste plaats in een watertje; is er geen water in de omgeving, dan begraaft zij de witte mestpillen.

Na 5 à 6 weken verlaat de jonge liervogel het nest, althans wanneer dit op de grond is gesitueerd. Heeft de moeder haar nest evenwel in een boom gebouwd, wat niet vaak voorkomt, dan blijft het jong aanmerkelijk langer in het veilige prieeltje. De groei verloopt zeer langzaam en aanvankelijke veronderstellingen dat een liervogel op een leeftijd van 4 jaren geslachtsrijp zou zijn, zijn onjuist gebleken. Waarschijnlijk kan een mannelijke liervogel pas in z'n achtste levensjaar voor het eerst aan het voortplantingsproces deelnemen. Het juveniele kleed is dan ook voor dat van een volwassen dier verward te rug is roodbruin, borst en buik evenwel grijsachtig. Beide geslachten hebben een oranjekeurig kin en keel. De staart is op die leeftijd echter nog niet geheel volgroeid. Jonge vogels blijven vaak bij de moeder tot ze geslachtsrijp zijn. Omdat meestal elk jaar een jong geboren wordt, kan een wijfje wel door 6 jongen van opeenvolgende leeftijd vergezeld worden.

Het vorenstaande heeft hoofdzakelijk betrekking op de Gewone Liervogel want van de prins Albert-Liervogel is nog weinig bekend. Deze soort is veel schuwer en helaas uiterst zeldzaam geworden als gevolg van menselijke invloeden. Volgens sommige ornithologen moet voor uitsterven gevreesd worden. De levensgewoonten van deze liervogel zijn, voorzover bekend, lang niet zo spectaculair als van zijn beroemde en iets grotere familielid. Hij maakt geen baltsheuveltjes, maar houdt zijn voorstellingen gewoon op de grond. Daar de structuur van zijn staart bovendien veel eenvoudiger is en deze ook minder frequent ontplooid wordt, is de balts aanzienlijk minder imponerend. Wel bezit hij echter hetzelfde schijnbaar onbegrensde nabootsingsvermogen.

A. J. Zwinenberg

Exotische vogels als huisdieren

Ja of nee

(door R.J. Sterk, dierenarts)

XXXII. Natuurbehoud (vervolg) 5. Niet-zeldzame/bedreigde soorten (vervolg) b. Papegaai-achtigen (orde Psittaciformes; vervolg)

Aziatische Parkietensoorten

Via Onze Vogels (1974-1975) en via prijslijsten van handelaren (1976) werden tenminste acht uit Azië ofkomstige parkietensoorten te koop aangeboden. Het merendeel ervan betrof soorten uit het geslacht der Edelparkieten (*Psittacula*), welk geslacht in totaal 12 soorten omvat. Drie hiervan werden vrij veel aangeboden: de **Halsbandparkiet** (*P. krameri*), de **Pruimekopparkiet** (*P. cyanocephala*) en de **Rozeborst-baardparkiet** (*P. alexandri*). Het betrof in hoofdzaak geïmporteerde wildvang-exemplaren, hetgeen afgeleid kan worden uit het feit dat het voor het overgrote deel aanbiedingen van handelaren betrof. Alleen bij de Halsbandparkiet zien we nog redelijk aanbod van particuliere kwekers. Afgezien dus van de Halsbandparkiet stelt de kweek van *Psittacula*-soorten (nog) niet veel voor. Wat de Pruimekopparkiet betreft zou dit volgens Van Berkel deels te wijten zijn aan het feit dat vooral mannelijke exemplaren ingevoerd worden. Ik vraag me echter af, of het niet juist de ongelimiteerde import is, die de drang om te kweken niet voldoende stimuleert. Hoe het ook zij, het feit blijft dat van de Halsbandparkiet reeds meerdere kleurmutaties gefokt zijn.

In hun herkomstgebieden (India) zouden genoemde *Psittacula*-soorten in grote aantallen voorkomen en grote schade kunnen aanrichten aan o.a. mais- en rijstvelden.

Drie andere *Psittacula*-soorten, namelijk de **Derbyparkiet** (*P. derbyana*), **Langstaartparkiet** (*P. longicauda*) en **Grote Alexanderparkiet** (*P. eupatria*) werden slechts een enkele keer door handelaren aangeboden.

Om een idee te geven over de aantallen waarom het gaat bij de import van

	Invoer	Doorvoer	Totaal
Geïdentificeerd			
- Halsbandparkieten	6.837	36.231	43.068
- Pruimekopparkieten	2.795	12.140	14.935
- Grote Alex. parkieten	1.679	2.986	4.665
- Baardparkieten	990	4.515	5.505
Totaal	12.301	55.872	68.173
Ongeïdentificeerd	16.351	51.635	67.986
Totaal	28.652	107.507	136.159

wildvangexemplaren, volgt hier een tabel welke ontleend is aan een Engels onderzoek. De vermelde getallen stellen het aantal exemplaren voor dat op de Londense Luchthaven Heathrow geregistreerd werd in een periode van vier jaar:

De ruim 16.000 ongeïdentificeerde ingevoerde parkieten zijn vrijwel zeker alle Halsbandparkieten, hetgeen betekent dat via Heathrow in vier jaar tijd zo'n 23.000 Halsbandparkieten ingevoerd werden.

In 1975 werden via Schiphol zo'n 30.000 parkieten ingevoerd: bijna 15% hiervan was afkomstig uit India. Als we ervan uitgaan dat ook hier het merendeel Halsbandparkieten was, dan zouden in één jaar tijd enkele duizenden exemplaren zijn ingevoerd. In hoeverre ook Aziatische parkieten ingevoerd werden via doorvoerhavens als Heathrow, is hierbij niet eens inbegrepen. De Nederlandse situatie zou dus ongeveer hetzelfde beeld te zien geven als de Engelse.

Van de overige Aziatische parkietensoorten zijn alleen de **Hang- of Vleermuisparkieten** vermeldenswaard (geslacht *Loriculus*). Zij werden enkele keren te koop aangeboden door handelaren. Bij Particulieren bestond vooral vraag naar het **Blauwkroontje** (*L. galgulus*). In de periode 1970-1974 werden via Heathrow bijna 2000 *Loriculus*-exemplaren aangevoerd, afkomstig uit India en Thailand; ruim een kwart deel hiervan was bestemd voor doorvoer naar andere landen.

Afrikaanse Parkietensoorten

In voornoemde bronnen werden slechts drie uit Afrika afkomstige parkietensoorten te koop aangeboden, alle behorende tot het geslacht der Langvleugelparkieten (*Poicephalus*). Het meest werden **Bonte Boertjes** (*P. senegalus*) en **Meyers Parkieten** (*P. meyeri*) aangeboden. Het valt op dat Bonte Boertjes uitsluitend door handelaren werden aangeboden (hetgeen wijst op import) en Meyers Parkieten vrijwel uitsluitend door particulieren (hetgeen wijst op kweek). **Kongopapegaaien** (*P. guillemi*) werden slechts één keer door een handelaar te koop aangeboden. In de periode 1970-1974 werden via Heathrow eveneens slechts drie parkietensoorten uit Afrika aangevoerd. Het ging om bijna 1500 exemplaren, waarvan het grootste deel uit Bonte Boertjes bestond (bijna 1300 exemplaren (ruim 200) en enkele exemplaren van een niet nader genoemde soort.

Het Bont-boertje zou in zijn verspreidingsgebied grote schade kunnen aanrichten aan o.a. landbouwgewassen.

Zuid- en Middenamerikaanse Parkietensoorten

Uit de registratiegegevens van de KLM valt af te leiden dat uit Zuid- en Midden Amerika aanzienlijk minder parkieten worden ingevoerd dan uit Aziatische landen. Een vergelijking met Afrikaanse landen is moeilijk te maken, omdat bij de KLM agaporniden vaak ook als 'parkieten' geregistreerd worden en - zoals we al eerder gezien hebben - de invoer

van agaporniden behoorlijk groot is. De belangstelling voor Zuid- en Middenamerikaanse parkieten zou volgens sommigen echter wel stijgende zijn.

In voornoemde bronnen werden acht soorten te koop aangeboden, waarvan zes weinig of onregelmatig. Het vaakst werden **Monniks- of Muisparkieten** (*Myiopsitta monachus*) en **Nandaya-parkieten** (*Nandaya nenday*) aangeboden; verder enkele keren **Kanarievleugelparkieten** (*Brotogeris versicolor chiriri*), **Vuurvleugelparkieten** (*B. Pyrrhopterus*), **Goudvoorhoofdparkieten** (*Aratinga aurea*) en **Bruinoorparkieten** (*Pyrrhura frontalis*).

Van de meeste soorten zijn broedresultaten in gevangenschap bekend, naar het aanbod betreft echter vrijwel uitsluitend geïmporteerd vogels (aanbiedingen van handelaren).

Verschillende Zuidamerikaanse parkietensoorten zijn typische cultuurvolgers die in grote aantallen voorkomen en grote schade zouden aanrichten aan koren- en maisvelden, bananenplantages, enz., zoals de Monniksparkiet, Bruinoorparkiet en de Vuurvleugelparkiet. Na invoer van Monniksparkieten in de Verenigde Staten hebben deze zich in de natuur in enorme mate vermenigvuldigd en zij vormen nu daar een ware plaag.

Ook in Europa zijn zij verschillende keren in de natuur uit gezet; in de omgeving van Wenen broeden zij al vanaf 1953 in het wild. Hoewel dit op het eerste gezicht wel leuk lijkt, dienen we ons terdege af te vragen of deze fauna-vervalsing (met al zijn konsekventies) nu wel zo verstandig is.

In oudere jaargangen van *Onze Vogels* werden nog andere Zuid- Middenamerikaanse parkietensoorten aangeboden, zoals **Toviparkieten** (*Brotogeris jugularis*), **Tuiparkieten** (*Brotogeris St. Thomas*), en **Jendayaparkieten** (*Aratinga jendaya*).

In de periode 1970-1974 werden via Heathrow ruim 1700 uit Zuid- en Midden Amerika afkomstige papegaaiachtigen in Engeland aangevoerd, waar bij de Ara's en Amazones niet zijn meegerekend. Van de parkietensoorten waren de belangrijkste: **Kanarievleugelparkiet**, **Blauwvleugelparkiet** (*Brotogeris cyanoptera*), **Monniksparkiet** en **Nandayaparkiet**.

literatuur:

- BERKEL, C.E. VAN:
  - Monniks- of muisparkieten. *Onze Vogels*, **33**, 80-81, 1972.
  - De nandayaparkiet. *Onze Vogels*, **36**, 261, 1975.
  - De pruimekopparkiet. *Onze Vogels*, **36**, 212-213, 1975.

- Baardparkieten. *Onze Vogels*, **36**, 324-325, 1975.
- Peruparkiet. *Onze Vogels*, **36**, 420, 1975.
- Grote Alexanderparkiet. *Onze Vogels*, **36**, 488-489, 1975.
- HALSBANDPARKIETEN. *Onze Vogels*, **33**, 296-297, 1972.
- INSKIPP, T.P. All heaven in a rage: a study into the importation of birds into the United Kingdom. Royal Society for the Protection of Birds. London.
- (mijn) KWEEK met jendayaparkieten. *Onze Vogels*, **32**, 440, 1971.
- RUTGERS, A. De bruinoorparkiet. *Onze Vogels*, **32**, 347-348, 1971.
- STROLLER, Kent u het bonte Boertje? *Onze Vogels*, **31**, 409-410, 1970.
- VERSTRAETEN, W.J.H. De nandayaparkiet. *Onze Vogels*, **31**, 17, 1970.
- VRIENDS, TH. sierparkietenboek. Amsterdam, enz.: Keesing, 1974.
- SMIT, C.P.J., R.J. STERK, H.C. WALVOORT. Exotische dieren, huisdieren ja of nee? Faculteit Diergeneeskunde, Rijksuniversiteit Utrecht, 1977.

Diepvriezers

In bijna elk huishouden is tegenwoordig wel een mogelijkheid tot 'diepvriezen' aanwezig. Is het geen compleet diepvriestoeel, dan is het wel een kleine 'bovenbouw' op de gewone koelkast.

De diepvriezer heeft ook voor de vogelliefhebber een aantal mogelijkheden in zich. Wat denkt u er bijvoorbeeld van om in het najaar een partijtje bessen (lijsterbessen, vuurdoornbessen of andere besvruchten of rozebottels) in te vriezen? U hebt dan altijd wat achter de hand om uw vogels een extra te geven.

Men hoeft er niet altijd voor op uit te trekken om deze bessen in te zamelen. Een paar vuurdoornstruiken in uw eigen tuin bijvoorbeeld kunnen al een aardige hoeveelheid opleveren.

Ingevroren bessen laten ontdooien en telkens met kleine beetjes geven, want te veel bederft spel.

Een ander mogelijk gebruiksdoel van de diepvriezer voor de vogelliefhebber is dode vogels die u wilt laten onderzoeken er tijdelijk in bewaren. Beter is, natuurlijk, in zulke gevallen direkt met de zieke of dode vogel naar een dierenarts te gaan. Lukt dat niet dan kan de lage temperatuur in uw diepvriesapparaat tijdelijk uitkomst brengen. Verpakt u de dode vogel(s) goed in plastic zakken of plastic doosjes dan zal 'moeder', ofschoon ze dode vogels in haar diepvriezer toch niet zo prettig vindt, er hopelijk niet al te veel bezwaar tegen hebben.

Huub Vervest

De zieke vogel

door H.B.J. Willemsen

Behandeling van zieke vogels in het algemeen!

De vogel volgens de foto is duidelijk ziek.

Een vogel, die zo in de volière of kooi zit behoeft dringende hulp. Zonder hulp zal deze vogel, die lijdt aan een inwendige ziekte (veroorzaakt door bacteriën of virussen) een zekere dood sterven en zal voor de liefhebber dan geen enkele waarde meer kunnen hebben. Toch zal het niet nodig zijn, dat zo'n vogel in de vuilnisbak eindigt. Wat moet de kweker/liefhebber doen met zo'n vogel?

De kweker zal de volgende stappen moeten ondernemen:

1. De vogel moet afgezonderd worden.
2. De aard van de ziekte moet worden vastgesteld.
3. De ziekte zal bestreden moeten worden met de juiste geneesmiddelen.
4. De vogel moet voortdurend geobserveerd worden.

1. De vogel afzonderen!

Een vogel, die ziek is en kennelijk lijdt aan een inwendige ziekte, zal in negen van de tien gevallen een contactbesmetting opgelopen hebben. Daaruit valt dan ook duidelijk af te leiden, dat zo'n ziekte gevaarlijk kan worden of zijn voor de rest van de volièrebevolking. Om besmetting te voorkomen en adequate genezing te bevorderen is afzondering dan ook een belangrijke preventieve maatregel (preventie is het voorkomen van verspreiding van de ziekte).

Het voordeel van deze afzondering is dan de therapeutische behandeling (het geneesproces), dat geheel op de vogel gericht kan worden. Van sommige medicijnen is bekend, dat ze goed functioneren bij ziekte, maar hebben geen enkel preventieve werking, waarbij wel het lichaam een gewenningsproces doorloopt ten opzichte van het medicijn. De groep geneesmiddelen uit de antibiotica-serie is b.v. zo'n medicijn.

Een belangrijk voordeel van afzondering is ook, dat extra voorzieningen getroffen kunnen worden aan de kooi, waarin de zieke vogels behandeld worden. Zo'n kooi wordt dan ziekenkooi genoemd.

Een ziekenkooi is een kleine kooi, waarin speciale voorzieningen zijn getroffen, die het genezingsproces moeten helpen bevorderen.

Zo'n ziekenkooi moet zodanig geconstrueerd worden, dat voedsel en water gemakkelijk van buitenaf gewisseld kunnen worden. In de kooi moet een verwarmingselement opgenomen worden, dat alleen infrarood licht uitstraalt.

De kooi moet een bodembedekking hebben, die snel en zonder problemen verwisseld kan worden. In de ziekenkooi moet een constante temperatuur heersen, die gelijk moet zijn aan de temperatuur, die voor de meeste bacteriën dodelijk is en door de vogels nog als enigszins aangenaam ervaren wordt. Deze temperatuur ligt tussen 40°-42°Celsius. Om dus de temperatuur constant te houden is een thermometer en een regelbare warmtebron noodzakelijk.

Veel kooien staan te koop met lampen onderin de kooi en een doorboord vloerdeel erboven om de warmte te laten opstijgen. Persoonlijk ben ik hier niet zo'n enthousiast voorstander van, aangezien de uitwerpselen van de vogels op deze manier op de lampen kunnen vallen en bakken daarbij vast aan de lamp. Of bij gebruik van papieren vloerbedekking het doorbranden van het papier (met rookontwikkeling) boven de lampen en dan toch weer bevuilding van de lampen. Bevuilde lampen hebben hitte- en energieverlies.

Beter is het om zelf een ziekenkooi te bouwen. In zo'n ziekenkooi is de ingang aan de achterkant gemaakt. De bodem bestaat uit een geplastificeerd traliewerk (fijnmazig), waaronder op de werkelijke bodem een ab-

sorberend vloepapier (Kleenex) wordt gelegd voor de opvang van de faeces. De voorkant bestaat uit twee delen:

a. Bovendeel van glas, dat in een rinkel loopt en op ieder moment verwijderd kan worden. (o.a. ten behoeve van de ontsmetting, aangezien iedere ziekenkooi na gebruik grondig gereinigd en ontsmet moet worden). Het glas moet zodanig aangebracht worden, dat over de gehele lengte van de voorzijde een spleet vrijblijft waardoor de afgewerkte lucht naar buiten kan worden afgevoerd. De spleet moet afgedekt zijn met vliegengaas om binnendringen van insecten te voorkomen.

b. Onderdeel met kleine (afsluitbaar), waarin de lampen zijn aangebracht en de schuiflade voor de opvang van de uitwerpselen.

De lampen worden in het onderste deel zodanig aangebracht, dat zij door schotjes worden beschermd tegen de uitwerpselen van de zieke vogels.

De lampen (aan weerszijden) eér hebben een waarde van 40 Watt en zijn onafhankelijk geschakeld, zodat de temperatuur in de kooi niet te hoog hoeft op te lopen door het uitschakelen van één ervan. Tusschen lampvoet en de bodem van de kooi moet zich een spleet bevinden voor de luchtinlaat, die ook afgedekt wordt met vliegen- of horrengaas. Door de lampen wordt deze lucht op temperatuur gebracht en het absorberende vloepapier zal tocht voorkomen.

WAT LEZERS SCHRIJVEN
WAT LEZERS SCHRIJVEN
WAT LEZERS SCHRIJVEN
WAT LEZERS SCHRIJVEN

Een koninkrijk ten onder

Als het verlies van illusies zo'n ramp was als de heer De Hartog in zijn artikel op pagina 383 van de vorige jaargang stelt, hadden er nooit koninkrijken bestaan.

Gelukkig zijn er geen koninkrijken voor vogels of vogelkwekers want dan hadden de meeste vogelliefhebbers nooit deze juwelen kunnen en mogen houden. Dat we nu zo hypocriet kunnen doen over vogels is alleen maar mogelijk door de deskundigheid van een gering aantal kwekers en de steeds meer miskende kwaliteiten van de japanse meeuwtjes. Waarmee niet gezegd is dat het streven naar natuurbroed geen goede en uiterst plezierige zaak is. We moeten alle waarde echter op hun plaats laten dan is er mee te werken. Terug naar de werkelijkheid die onze schrijvende vriend op een aantal punten is kwijtgeraakt. Mogelijk door al die kwasiedeskundigen die boeken en artikelen schrijven aan de hand van suggestieve verhaaltjes van derden.

Zelfs eigen succes met dat of dat voedsel blijkt later van minder invloed te zijn geweest dan we eerst hadden gedacht als we eerlijk durven te zijn.

Vogels in staat stellen tot voortplanten is zo'n complex geheel dat het meer dan een mensenleeftijd kan vullen. Zeker als men geen echte vrienden heeft in de sport die mee willen den-

ken en zoeken naar een weg naar succes blijft het moeilijk.

ONZE VOGELS is een waardevol tijdschrift dat helpt bij dit zoeken. Er staan soms echte waarheden in maar ook erg veel halve en ook echte onzin zoals de Gouldamadine van 170 of 190 mm die rond zouden vliegen in Australië, of dat er in Zuid Afrika of Australië betere kweekvogels zouden zijn dan bij ons in Nederland.

Eerst de gigantische afmetingen: H.J. Disney, curator van vogels aan het Australisch Museum in Sydney en Hugh Lavery, onderzoeker in Wildlife directeur aan het Nationaal Park in Brisbane, stellen in een publicatie van 1979 de maximum lengte van de Gouldamadine op 140 mm en wat nog belangrijker is dat deze maat de laatste vijf jaar niet veranderd is.

De betere kweekvogels. Ieder jaar komen een tiental gefortuneerde vogelkwekers uit Zuid Afrika en Amerika op eigen gelegenheid naar Noord Brabant en Zeeland om de kwaliteit van hun kweekvogels te verbeteren door de aankoop van diverse koppels Goulds. Deze mensen zijn eensgezind van mening dat onze klimatologische omstandigheden de enige moeilijkheid is bij het kweken van deze vogels. De van hier meegenomen koppels brengen gemiddeld 12 jongen groot per jaar. Het op kleur komen is daar geen enkel probleem. Ik hoop met deze reactie onze vriend van een waanidee te hebben verlost en dat zal helpen gestadig door te gaan. Selecteren op gezondheid is de enig juiste weg naar succes. Op zijn verhaal en dat van de heer Robiller over het gebruik van japanse meeuwen, hoop ik een volgende maal duidelijk antwoord te geven waarbij de werkelijke waarden op hun plaats blijven. Geen napraterij maar feiten waarmee we in Nederland kunnen werken. Ook hier zal ik aantonen dat een aantal stellingen onjuist is en berust op bar- en bakerpraatjes die met het belang van vogelliefhebbers en kwekers niets te maken hebben.

C. Voorheijden
Bernhardlaan 27
Elten Leur

De jeugd en de vogels

Vogels houden... fantastisch!

Deze kreet is bij ons als leden van de Bond een begrip geworden en de meeste leden zullen familie en kennissen vaak proberen te overtuigen dat onze liefhebberij zoveel mooie kanten heeft.

Als verenigingsbestuurder word je vaak benaderd door a.s. jeugdleden of de ouders daarvan om te adviseren over de eerste vogels die zo'n jeugdige enthousiasteling dan zal moeten gaan houden. Zo'n eerste praatje met een aspirant-lid leidt er dan meestal toe dat je zo'n jongen of meisje al of niet vergezeld door één der ouders, je eigen kweekruimte laat zien.

Een jeugdig lid wordt dan even binnen een kwartiertje of een half uurtje geconfronteerd met een brok ervaring van misschien wel 10 of 20 jaar. En hier kan er net iets verkeerd gaan!

In de eerste plaats uitgaande van een jeugdige vogelliefhebber of liefhebster: Laten wij er voor waken dat zij niet worden overvallen door een veelvoud aan vogels, kweekkooien, vluchten, soorten, voeders, kweekschema's etc.

Een zeer eenvoudige start, eerst met het houden en na wat aarzelen misschien met het kweken van wat gemakkelijk te kweken vogels kan een aankomend vogelliefhebber tot een kundig kweker uitgroeien.

Meestal wordt geadviseerd om te starten met zebra-vinken, japanse meeuwen of kanaries. Met wat begeleiding zullen na één of twee seizoenen enkele jonge vogels de stok bereiken. Na deze rustige start wordt meestal de eerste steen gelegd voor de keuze. Men moet in de meeste gevallen uitgaan van omstandigheden dat het jeugd lid al snel 'opeigen benen' moet leren staan, want kinderen van ervaren kwekers doen thuis hun ervaring wel op.

Als de niet-van-huis-uit jeugdige vogelliefhebbers hun start maken, hebben zij meestal niet de ruimte, de dagelijkse begeleiding en de theoretische bijscholing, welke factoren toch wel van belang zijn.

U doet er daarom verstandig aan de jeugdleden eens in uw oudere jaargangen 'Onze Vogels' te laten bladeren.

Zij zullen dan zeker wel vinden water van hun gading is.

Laat een keurmeester - u kunt daar als verenigingsbestuurder onze keurmeesters mee confronteren tijdens de keuring of op een expositie - de jeugd er maar bij halen.

Laat de kanarie met vlekken, of vuile pootjes of de gerafelde staart maar eens goed bekijken!

Samen kunnen wij de liefhebberij tijdens verenigingsavonden onder de loep nemen en u zult zien dat de jeugdleden steeds mee voelen 'er bij te horen'.

Geef op exposities de jeugdleden iets extra's. Een geschonken ereprijs voor een zebra-vink met 85 punten kan een twijfelend aankomend liefhebber over de drempel halen.

De vereniging kan een uitstapje over

enkele exposities organiseren en daarbij wel de jeugdleden meenemen en deze aan de hand van de catalogus op de negatieve puntjes wijzen, want echt waar... ook vele ervaren leden sturen wel eens vogels in die de toets der kritiek niet of nauwelijks kunnen doorstaan, maar... ook daar wordt weer van geleerd. Zo'n bezoekje aan een tentoonstelling in de regio zal de jeugdige vogelliefhebber weer aanzetten de vogel te leren herkennen, de kleurslagen te leren kennen, de inrichting van de expositieruimte op te nemen etc. etc. Ja, de jeugd zal binnenkort ook de helpende hand bieden om de expositie van de eigen afdeling voor te bereiden.

En dan tenslotte nog een goede tip, laten de ervaren leden, zondig bij toerbeurt, in het broedseizoen de jeugdleden het broedproces van uw vogels volgen.

Verstandig is het om dat tijdens het voeren te doen.

Als ze u met een dotje muur, of andere onkruiden zien voeren, zullen ze naar het waarom vragen.

Uw voorzichtige handelen met de eitjes, met de jonge vogels en bij het ringen van de jonge vogels is voor de jeugdige vogelliefhebber een aanwijzing dat u uw liefhebberij met veel genoegen en nauwkeurigheid beleeft.

Laat de jeugd meegenieten, want zij zullen u straks kunnen helpen, b.v. tijdens uw vakantie of als u eens een paar dagen het bed moet houden. Succes.

A. Roza, Maasland

VRAAG EN AANBOD

Annonces voor afdelingen, leden en abonnees op 'Onze Vogels', betrekking hebbend op tentoonstellingen, vogelmarkten, aan- en verkoop en ruil van vogels, kooien, vogelboeken etc. van zuiver particuliere aard f 12,50 tot 100 letters. Boven 100 letters 15 ct. per letter meer. Advertenties dienen vóór de 25e van de maand voorafgaande aan de datum van verschijning onder gelijktijdige betalingsovermaking van het juiste bedrag te worden toegezonden aan het bondsbureau, postbus 74 te Bergen op Zoom. Na genoemde dag ontvangen advertenties worden in het na eerderbedoelde nummer te verschijnen volgende nummer opgenomen. Gelden voor deze te laat binnengekomen advertenties worden niet geretourneerd. Men wordt dringend verzocht de tekst van de advertenties getypt of in duidelijk leesbaar schrift op te geven. Onduidelijk geschreven advertenties worden geretourneerd.

1-0 = MAN

0-1 = POP

1-1 = KOPPEL

TE KOOP

- Gele Bourks en split voor geel, kweekparen en br. '80. G. Beckers, P. Rubensstr. 6, 6181 Elslou. Tel. 04402-1646.
- Encyclopedie v.d. vogelliefhebber 4 delen losbladig f 180,- 8 delen van vogelparadijs in kleur f 12,50 per deel. V.A. Vreuls, de Geer 6, Ameide. Tel. 01836-1776.
- Gele rietvinken en g.k.binsen, e.k. ger. '80. G. Lnisman, Jan-ninkweg 44, Enschede. Tel. 053-311828.
- Gele rietvinken, diamant duiven zilver + brill, alle vogels zijn broedrijp. Rothuizen, Jagerskamp 48, Wageningen. Tel. 08370-16348.
- Eng. grasparkieten van goed formaat, in diverse en bijzondere kleurslagen, bij aankoop van meerdere paren gereduseerde prijs. Steenen Camer 35, Biltthoven. Tel. 030-764356.
- Goulds, maskers, spittst.is + split, isab.rijstv., roodk. + driekl.pap.amd, br.b.rietv. Houkes, J. Heijnsl. 48, Eindh. Tel. 040-435142.
- Nog enkele goede Eng. kuifgraspar. en split, ook losse split poppen. v.d. Elzen, Leiestr. 27, Beverwijk. Tel. 02510-33540.
- Beslist goede glosters, red. prijs, gevraagd: fauna kooien. P. de Haan, Bottelierstr. 17, Medemblik. Tel. 02274-3616.
- KL. cuba, w.b.goulds en split r.k.am.isabel spitst., goulds r.k.pap.am. en gordels. Tel. 04920-36433.
- Spitsst.am., roodk.pap.am., bichenows, binsen ceres. n.o.z. P. Kloot, Loggerstr 13, Nieuw Lekkerland. Tel. 01848-3086.
- Eng. stand.grasp., grijsgr., groen, grijs, h.blauw, kobalt, grote keus, a kweker npc. v.d. Ploegstr. 94 1964 SP Heemskerk. Tel. 02510-34300.
- R.g.zw.kop goulds, witb + split goulds, witb.rietv., diamv., bichenows, isabel spittst. + split ceres alles eigen kweek. H. Scheper, Badstraat 63, Musselkanaal. Tel. 05994-3473.
- Eng. grasparkieten, olijfgroen, witvleugels, geb. juni-sept, 1980. J.K. Wiersma, Anklaarseweg 282, Apeldoorn. vooraf. Tel. 055-213574.

- Citroengele, goudgele en halfcitroen mannen + poppen, kan. f 30,- per paar + 2 jonge fretten, goed jagend en zeer tam f 25,- per stuk. J. Koeman, Julianastr. 5, 4414 AP Waarden (Zid). Tel. 01134-2221.
- Cal. Kuifkwartels, witte en get. jap.meeuw., diamantvinken, nw. a. e. g. schakelblok + schemerverl. A.T. Leever, Gouden-regenstr. 25, Roden. Tel. 05908-18449.
- Kl.kanaries, ag. ivoor, ag. ivoor opaal, div. koppels. S. Klul-tenberg, v. Kuijckstr. 18, 7741 VV Coevorden. Tel. 05240-5233.
- Gele Bourks en split, isabel bourks, blauwvleugel en 3-2 bonte turquoise. J.B. Hendriks, Kaldenkerkerweg 86, Tegelen (L.). Tel. 077-32460.
- Eleg 5 st., bourks wildvorm 25 s.bourks broedstel spl. voor geel, fallo bourks en spl. 15. st.geel bonte turquoise. L. Ba-rends, Hekelingen. Tel. 01880-16148.
- Dufresne en r.k.aurora astr., ruilen 0-2 e.k. aurora astr. voor 2-0. Tel. 08388-4072.
- Kanaries ag. en g.ag. mannen en poppen hoge pigm. broed 1980. W. Struijk, v. Ostadelaan 83, Krimpen A/d IJssel. Tel. 01807-12450.
- Eng.grasparkieten vanaf f 25,- van zeer bekende kweker. A. v. Westerlaken, Beatrixstr. 25, Barendrecht. Tel. 01806-3376.
- Goudschouder (psephotus chrysopterygius) jongen broed 1980, eigen kweek, gering en gegarandeerd onverwante paar-tjes. B.v.d. Kamer, Westdijk 7, 1812 MC Alkmaar. Tel. 072-116690.
- Dwergbruinborst diksnalveinon, witb. goulds + normaal diam.v. is. rijstv., is spitstaart, ross. in olijf bont olijf golden cherry + split lutino albino ± 7 mnd., witmasker gele fischeri + normaal pers. Wit geel blauw, gevr. gele halsband 70% geel-bont en blauwbont roseicolli, zilver cherry nes jonge graspar-kieten. J. de Graaf, Schroevenakkerstr. 2, Weert. Tel. 04950-34597.
- Bichenow, r.k.gould, r.sn.spitsst.br.b.rietv., r.k.amadine, diamantv. K. Jansen, Goudsbloemstr. 21, Zevenhuizen (ZH). Tel. 01802-2595 n.o.z.

ONZE VOGELS

42e jaargang no. 1, januari 1981

maandblad van de nederlandse bond van vogelliefhebbers

ERELEDEN

A.L. van Liempd (erevoorz.), B.J. Bos, A. Dommerholt,
J.J. Krol, A.J.F. Lammerse, E.J. Lensink,
Joh.M. van Pelt, D.J. Prinsen en A.F. Smit.

DAGELIJKS BESTUUR

Voorzitter: W.J. Mulder, Verwerstraat 39,
7415 RZ Deventer, telefoon (05700) 2 36 48.
Secretaris: H. de Geus, Amersfoortsestraat 71,
3772 CH Barneveld, telefoon (03420) 1 61 60.
Penningmeester: J. van Splunter, Vijverberg Zuid 44,
4621 AT Bergen op Zoom, telefoon (01640) 3 46 63.
2e Voorzitter: (wnd.) G.C. Goedschalk,
Akeleistraat 148, 2565 PC Den Haag.
Commissaris: D.J. van der Molen, Gentiaan 5,
7721 HA Daifsen, telefoon (05293) 12 57.

DISTRICTSVOORZITTERS (leden bondsbestuur)

District Groningen: R.P. Smith, Zuiderveen 36a,
9673 EL Winschoten, telefoon (05970) 1 35 83.
District Friesland: J. Forsten, Zuiderkade 8,
8801 MJ Franeker, telefoon (05170) 29 68.
District Drenthe: J.H. Heijnen, W. Groistraat 126,
7885 EL Barger Oosterveld, telefoon (05910) 2 54 20.
District Overijssel: A.M. van Rijn, Pr. Margrietstraat 41,
7481 GG Haaksbergen, telefoon (05427) 30 06.
District Gelderland: wnd. P. Vierhuis, Evertsenlaan 62,
3843 EM Harderwijk, telefoon (03410) 1 60 68.
District Utrecht: C. van Lunteren, Vlasoord 13,
3991 XC Houten, telefoon (03403) 26 08.
District Noord-Holland: G.F. Huner,
Bickerstraat 60, 1701 EG Heerhugowaard,
telefoon (02207) 1 13 98.
District Zuid-Holland: G.C. Goedschalk,
Akeleistraat 148, 2565 PC Den Haag,
telefoon (070) 68 16 70.
District Zeeland: J. van der Walle, Churchillweg 4,
4561 WN Hulst, telefoon (01140) 1 38 16.
District West Noord-Brabant: J.C.W. Luijsterburg,
Nieuweweg 23, 4631 TC Hoogerheide,
telefoon (01646) 31 17.
District Oost Noord-Brabant: J.C. Vos, Braillestraat 2,
5361 AK Grave, telefoon (08860) 29 78.
District Limburg: H.J. Nooijen, Reigerstraat 29,
5932 VX Tegelen, telefoon (077) 3 34 58.

BONDSBUREAU

Aletta Jacobsstraat 4, Postbus 74,
4600 AB Bergen op Zoom,
gironummer 1148324, telefoon 01640 - 3 50 07.
Geopend; 08.00 tot 17.00 uur. 's Zaterdags gesloten.

SECRETARIATEN TECHNISCHE COMMISSIES

Kleur-, vorm- en postuurkanaries:
Tj. Boersma, Verzetstraat 13, 8923 CP Leeuwarden,
telefoon (05100) 6 60 37.
Tropen, parkieten etc.:
G. v.d. Meijden, Kempenlandstr. 27, 5283 CX Boxtel,
telefoon (04116) 7 45 29.
Zangkanaries:
Mevr. C. v.d. Toorn, Zeilstraat 58, 2586 BE Den Haag,
telefoon (070) 55 98 14.

ONZO

MAANDBLAD VAN DE NEDERLANDSE

LIDMAATSCHAP

Zij die in **Nederland** woonachtig zijn en lid wensen te worden van de NBvV, wende zich tot de secretaris van een in de plaats van inwoning gevestigde afdeling. Naam en adres worden gaarne door het bondsbureau verstrekt.

Zij die in het **buitenland** woonachtig zijn, kunnen verspreid lid worden door overmaking van het hieronder genoemde bedrag.

België: Bfr. 450,—, bij vooruitbetaling op onze postrekening nr. 000-0156074-01, bij het bestuur der postcheck te Brussel 1.

Overige landen: Hfl. 40,00, bij vooruitbetaling per internationale postwissel aan het bondsbureau NBvV. Indien men het maandblad per luchtpost wilt ontvangen, wordt een extra tarief volgens PTT-kosten berekend.

Alle tarieven gelden per kalenderjaar.

SPECIALCLUBS

Het lidmaatschap van de specialclubs is voorbehouden aan hen die reeds lid van de NBvV zijn. Voor verdere inlichtingen c.q. opgave lidmaatschap, wend men zich uitsluitend tot onderstaande secretariaten.

Europese vogels en hun hybriden

G.J. Althuis, Zevenhuizen 5,
9064 DE Oudkerk, telefoon (05103) 27 18
Contributie f 20,— per jaar, entree f 5,—

Gras- en Grote parkieten

J.M. Lupsan, Mosterdhof 168,
6931 AS Westervoort, telefoon (08303) 87 80
Entree f 5,—.

Insecten- en vruchtenetende vogels

E.M. Wessels, Meijenhage 87,
3085 CG Rotterdam, telefoon (010) 81 09 73
Contributie f 25,— per jaar, entree f 5,—.

Japane meeuwen

A. Kok, Pals 29,
6931 DJ Westervoort, telefoon (08303) 23 58
Contributie f 15,— per jaar, entree f 5,—.

Vorm- en Postuurkanaries

J.H. Wiersma, Brinkstraat 53,
3881 BP Putten, telefoon (03418) 18 80
Contributie f 25,— per jaar, entree f 5,—.

Zebravinken

J.G.J. van Valkenburg, Aurtollaan 88,
3527 EX Utrecht, telefoon (030) 93 12 18
Contributie f 25,— per jaar, entree f 5,—.

ABONNEMENTEN

Losse abonnementen op het maandblad f 30,00 per kalenderjaar. Overmaking, bij vooruitbetaling, op gironummer 1148324 t.n.v. NBvV en onder vermelding abonnee OV. Reeds verschenen nummers van een jaargang worden nagezonden en vervolgens elke maand tot en met december.

Vogels

ISSN 0030-3224

ND VAN VOGELLIEFHEBBERS (OPLAGE 50.000)

REDACTIE

J.E. van Berkel
Chr. Walraven

Redactieadres: Postbus 74, 4600 AB Bergen op Zoom

VERANTWOORDELIJKHEID

De uitgever van dit blad, de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers, is niet verantwoordelijk voor de inhoud van hierin opgenomen advertenties en erkent geen enkele verplichting tot opnemen van aangeboden advertenties.

De auteurs blijven verantwoordelijk voor de inhoud van hun artikelen. Door publikatie neemt de uitgever geen enkele verantwoordelijkheid op zich. Het zonder schriftelijke toestemming overnemen van artikelen of gedeelten daarvan is verboden.

ADVERTENTIES

Voor advertenties — ook die van leden en abonnees — net een zakelijk karakter, zijn tarieven en verdere nlichtingen verkrijgbaar bij het Bondsbureau van de V.B.v.V. Kleine annonces, voor afdelingen, leden en abonnees op „Onze Vogels“, van zuivere particuliere aard zie onder „Vraag en Aanbod“.

VRAGEN OVER?

WATERSLAGERS aan: H. Warmerdam, V.d. Duijn van Maasdamlaan 45, 2181 XB Hillegom.

PARZERS aan: E. de Koning, Vrouwenweg 16, 322 LK Leiden.

LEURKANARIES aan: W.C. Oonk, Bergweg 37, 1242 EP Lochem.

FORM- EN POSTUURKANARIES aan: A.P. Kools, Molenweg 9, 4505 PM Zuidzande.

EUROPESE VOGELS (WILDZANG) EN HUN BASTAARDEN, GROTE PARKIETEN EN

GAPORNIDEN aan: D.A. Duivis, St. Josephstraat 46, 4847 SG Teteringen.

ZEBRAVINKEN, JAPANSE MEEUWEN EN HUN BASTAARDEN aan: P.J.F. Klören, Meidoornweg 10, 1768 CN Soest.

EXOTISCHE VOGELS EN HUN BASTAARDEN aan: A. Schuurhuis, Drecht 23, 8032 CH Zwolle.

WILDZANGKWEKERS aan: E.M. Wessels, Meijenhage 87, 3085 CG Rotterdam.

GRASPARKIETEN aan: H.W.J. van der Linden, Verbodestraat 72, 5921 ES Blerick.

POSTZEGELS VOOR ANTWOORD BIJSLUITEN.

Geen retourport, dan ook geen antwoord!

Deze regel geldt ook voor vragen aan auteurs etc.

De Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers is ingeschreven in het verenigingsregister van de Kamer van Koophandel en Fabrieken te Breda, onder nummer V-280824

Het volgende nummer wordt ter post bezorgd op 23 februari 1981

IN DIT NUMMER

	pag.
Trogans	4
Grasparkieten allerlei	6
Pietpraat over Crestel/Crestbred	8
Bastaardering met zebra vinken	9
Parelhalsamadine	11
De zieke vogel	12
Het slecht uitkomen van eieren	14
De koloniewever, een opmerkelijke nestbouwer	16
Kweken met kleurkanaries	18
Mijn kweek met Olijfvinken	20
De Kaapse papegaai	24
Exotische vogels als huisdieren Ja of Nee	27
Bolbloemen in de vensterbank	28
Schijfkamille	29
Zaad niet alleen vogelvoeding	30
Geslaagde kweek met de groenwangamazone	32
Dikzitten	33
Volière van de maand	34
Vogel '81	36
Kweken van Europese vogels	39
Wildzangkwekers opgelet	39
Vraag en Aanbod	40
NBvV boekenservice	47

IN DIT NUMMER ADVERTEREN

	pag.
CéDé vogelvoerders bv	10
Fauna Lux, Edelchemie Pauheel B.V., Conditio, Fish and Bordshop, F. Thijsen Mill, Henk van Os, 't Holthoes, H.M. Krabbe	26
Fauna metaalwaren b.v.	41
Sabri pet Supplies	42
Fauna metaalwaren b.v.	43
Siem van 't Hart, Orni Mondo	44
Tovo, W. Roupe van der Voort, Paramaunt	45
404	46
Animali, Zoo Park, Weesperkarspel bv, Rein van der Veen	47

Foto voorplaat: Narinatrogon
Vogelpark Walstode/Horst Müller

Ontwerp en druk: Seens b.v., boekdruk/offset
Postbus 59 - 3100 AB Schiedam - Telefoon (010) 62 29 22

TROGONS

Tekst: C.E. van Berkel

Foto's: Vogelpark Walsrode/H. Müller

In het algemeen leggen de trogons hun nestkamers aan in vermolmden boomstammen- of stronken. Omdat ze de snavel gebruiken om die nestholten 'bedrijfsklaar' te maken noemt men ze ook wel knaagvogels.

De familie Trogonidae is een op zich zelf staande groep van bijzonder kleurrijke en interessante vogels. Door hun exotische kleurenpracht spreken ze tot ieders verbeelding. De familie bestaat uit 20 soorten die voorkomen in de zogenaamde nieu-

we wereld, 11 soorten komen voor in India, op de Filipijnen en in Indonesië en 3 soorten bewonen de oerwouden ten zuiden van de Sahara. Een van die drie is de **Narintrogon**, die u ziet afgebeeld op de voorplaat en in een wat kleiner formaat op deze pagi-

Pauwentrogon, een vertegenwoordiger uit de nieuwe wereld.

na, en die de aanleiding zijn om in het openingsartikel van deze editie wat nader op deze werkelijk schitterende en qua levenswijze bijzondere vogels in te gaan.

Vooropgesteld dat het bepaald geen algemeen voorkomende vogels bij de vogelliefhebbers zijn, ze komen zelfs in dierentuinen en vogelparken maar zelden voor.

In Europa is het nog niet voorgekomen dat trogons werden gekweekt. Buiten Europa, en wel in Costa Rica schijnt dit al wel eens met de Quetzal *Pharomachrus mocino*, te zijn gelukt.

Een van de belangrijkste anatomische bijzonderheden van de trogon is de bouw van de voeten. De poten zijn klein en betrekkelijk zwak, het loopbeen is bevederd en ze hebben twee naar voren en twee naar achteren geplaatste tenen. Is dat, zo zult u zich misschien afvragen, dan zo bijzonder, de parkieten hebben dat toch ook? Toch wel, want is bij de parkieten de vierde teen naar achteren gedraaid, bij de trogons is de binnenste, de tweede teen naar achteren gedraaid en zijn bovendien de twee voorste tenen aan de basis min of meer vergroeid. Zie de tekeningen. Een ander typisch kenmerk van de trogons is hun uitzonderlijk tere en dunne huid. De zachte veertjes zijn zeer los gehecht aan een uiterst dunne opperhuid. Moet je bijvoorbeeld al bij diamantduifjes erg goed oppassen om als we ze beetpakken geen hand met veertjes over te houden, bij de trogons is dat helemaal uitkijken.

Trogons zijn middelmatig grote vogels, 25 tot 35 cm, met afgeronde vleugels en een lange rechthoekige staart. Zoals gezegd zijn ze in het algemeen fel gekleurd, vooral de mannelijke exemplaren. De bovenste delen zijn glanzend metaalgroen of bruin, de kop-, borst- en buikbevedering zijn opvallend rood, groen, blauw of goudgeel van kleur. Ondanks deze beslist felle kleuren vallen ze, mede door het onderbroken tekeningspatroon en het spel van licht en schaduw tussen de bladeren, nauwelijks op. Bovendien zijn de vogels niet zo bewegelijk en kunnen soms heel lang volkomen stil zitten. Hun houding is dan kaarsrecht en fier, alleen de kop beweegt bij het volgen van een voorbijvliegend insect. Hun geluid is een zacht koerende maar zeer verdragende roep.

Ze leven in hoofdzaak van insecten die ze in de vlucht snappen en dat va-

il direct vast te stellen aan de bouw in vorm van hun snavel die breed en flat is met aan de basis wat rechtopstaande stugge haren. Als ze een insect snappen, dan vliegen de vogels erug naar hun zitplaats om de vangst faar op te eten of liever gezegd door e slikken.

De Narinatrogon eet soms ook wel jessen en ook deze worden in de vlucht 'geplukt' om ze verder op hun zitplaats te verorberen.

Van de, zeg maar Amerikaanse trogonsoorten, zijn er ook die in hoofdzaak van vruchten leven en deze soorten hebben een meer ingekerfde snavelrand.

broeden doen ze in holten van stammen en dikke takken en de eieren worden op de uit vermolmd hout bestaande bodem gelegd. Veel Amerikaanse soorten maken zelf een nest naar omdat hun snavel niet op zwaar takwerk is berekend, kiezen die soorten dan wel totaal vermolmde dus zachte plekken. De naam 'knaagvogels' is dan ook wat overtrokken, wat te sterk uitgedrukt. Er zijn ook trogonsoorten die termietenheuvels als broedplaats innemen. In midden en noordelijk Zuid Amerika is er een soort, Trogon violaceus, die de papiernesten van een bepaalde wespesoort als broedplaats gebruikt. En de wespen... die worden door het vogelpaar opgevreten als ook de in de nesten aanwezige larven.

In het algemeen leggen trogons 2 tot 4 ronde en meestal witte maar soms ook geelachtig of groenachtig blau-

we eieren die overigens geen enkele tekening vertonen. Beide oudervogels broeden en dat proces duurt ongeveer 19 dagen. De jongen vliegen uit op een leeftijd van 16 dagen, grotere soorten na ongeveer 23 dagen. De jongen kunnen bij het verlaten van het nest al wat vliegen; hun formaat is wat kleiner dan van de oudervogels en ze zijn nog niet op kleur. Jonge trogons gelijken meer op de wijfjes.

De drie in het Afrikaanse werelddeel voorkomende soorten, betreft de geslachten Apaloderma en Heterotrogon. Vanwege hun tekening rond de ogen en oorstreek noemt men ze 'Treugeltrogons! Van deze drie geslachten maakt ook, zoals gezegd, de Narinatrogon, Apaloderma narina, met nog één ondersoort, deel uit. Hun verspreidingsgebied is groot, van Eritrea en Sudan tot Angola en Zuid Afrika.

Afgebeeld is een exemplaar van het mannelijk geslacht. Het wijfje is in het gelaat meer bruin van kleur, de borst is grijs met een zalmkleurige tint. De eieren van de in de westelijke streken voorkomende soort zijn zalmcremekleurig, die van de in Zuid Afrika voorkomende soort glazig wit.

De Zuidafrikaan noemt ze Bosloeri's. Tot zover deze bijdrage over de trogons waarover ik de gegevens heb verkregen uit Vogels van de Wereld, Grzimek's Dierenencyclopedie en Birds of South Africa.

**Bestuur
en
redactie
wensen
u
een in
alle
opzichten
goed
1981**

Voet van parkiet

Voet van trogon

Grasparkieten allerlei

De huisvesting

door H.W.J.v.d. Linden

Wat huisvesting betreft stelt een grasparkiet geen hoge eisen. Eén van de goede eigenschappen van de parkiet is dat ze zich in elk verblijf kunnen aanpassen en er tot broeden overgaan. Dat neemt echter niet weg dat men van doelmatig gebouwde verblijven betere resultaten kan verwachten zodat we hieraan toch de nodige aandacht moeten besteden.

Voor het kweken van grasparkieten behoeft men beslist niet over een grote tuin te beschikken. Ook op zolder, in een lege slaapkamer, ja zelfs in bergruimten onder de moderne torenflats worden grasparkieten gehouden en gekweekt en dikwijls met uitstekende resultaten.

Bij een tekort aan daglicht kan men zonder bezwaar gebruik maken van kunstlicht in de vorm van TL-verlichting. Er zijn zelfs al buislampen verkrijgbaar die het volledige zonnenspectrum inclusief het ultraviolette licht uitstralen. Vanzelfsprekend is een goed ingericht tuinhok met buitenvolière te prefereren boven een souterain doch ook het laatste heeft zekere voordelen. Een ruimte binnenshuis is meestal vorstvrij en de temperatuur is er vrij constant. In een buitenverblijf is dit alleen door een kostbare verwarming te realiseren. Alhoewel grasparkieten winterhard zijn, en hun jongen bij strenge vorst zonder mankeren grootbrengen, verdient het aanbeveling in de broedruimte een temperatuur van ongeveer 10 graden Celcius te handhaven.

Het zou me weinig moeite kosten een tiental bladzijden te vullen met allerlei schetsen en bouwtekeningen, maar uit ervaring weet ik dat u als kweker toch uw eigen inzichten heeft en van de door mij gemaakte tekeningen zult afwijken. Deze vrijheid van handelen gun ik u van harte en ik zal mij daarom beperken tot het geven van een aantal adviezen en tips waarmee u bij de bouw rekening kunt houden.

De eerste raad die ik u geef is deze: Maak of u nu binnen of buiten bouwt de vluchten niet te klein ook al bent u van plan maar enkele vogels te houden. Later zult u bemerken dat dit advies terecht is. De meeste kwekers beginnen het jaar erop al weer te breken met alle kosten die hieraan verbonden zijn. Maak indien de ruimte dit toelaat 2 vluchten, één voor de mannen en één voor de poppen. Nog beter is het als u er nog een derde vlucht bijmaakt voor de jonge vogels. Strikt noodzakelijk is het niet. Aan de andere zijde van de beschikbare ruimte kunt u dan de broedkooien opstellen.

Bouwt u buiten in de tuin dan kunt u van hetzelfde principe uitgaan. U heeft dan echter nog de mogelijkheid voor de binnenvluchten enkele buitenvolières te plaatsen.

Begin met u op de hoogte te stellen van de plaatselijke bouwvoorschriften bij het Bureau Bouw en Woningtoezicht van de gemeente waar u woonachtig bent. Voor de aanvraag van een bouwvergunning moet u een bouwtekening indienen, meestal in drievoud, met een opgave van de door u te gebruiken materialen. Woont u gehuurd, verzuim dan niet de bepalingen hieromtrent in het huurcontract na te kijken. Hierdoor kan veel narigheid achteraf voorkomen worden. Het behoeft, om dezelfde reden, wel geen betoog dat u zich strikt aan de tekening en bouwvoorschriften moet houden. Voorts gelden voor de volièrebouw in de tuin enkele speciale regels waar u rekening mee dient te houden.

Grasparkieten zitten niet graag de gehele dag in de zon. Zorg er dus voor dat ze ook in de schaduw kunnen zitten. Gebruik daarom geen plastic golfplaten op het nachtverblijf. Als bedekking op de buitenvlucht is dit materiaal juist wel erg geschikt. Niet alleen houdt u de buitenvolière goed droog, maar de plastic golfplaten bieden tevens een goede bescherming tegen katten en roofvogels. Verzuim niet onder de golfplaten gaas aan te brengen. Menig vogelliefhebber is door deze nalatigheid zijn hele collectie vogels kwijt-

geraakt toen bij storm het dak er af gerukt werd.

Gebruik in de buitenvlucht grof rivierzand als bodembedekking. Nog beter is het, onder het rivierzand een laag kiezel of puin aan te brengen, zodat het regenwater, dat er van de zijkant inregent direct wegzakt.

Voorals u er vanaf ziet op de buitenvolière een dak te maken, is een dikke laag rivierzand als bodembedekking zonder meer noodzakelijk. Het heeft weinig zin, een vlucht bestemd voor grasparkieten te beplanten.

In een mum van tijd wordt al uw moeite te niet gedaan doordat de vogels alles kaal knagen. Neem als decoratiemateriaal liever een paar kleine boomstronken of grillig gevormde takken. Met een beetje moeite is hier wel aan te komen. De zitstokken maakt u het beste van levend hout, bijvoorbeeld van wijgetakken, met een diameter variërend van 10 tot 25 mm.

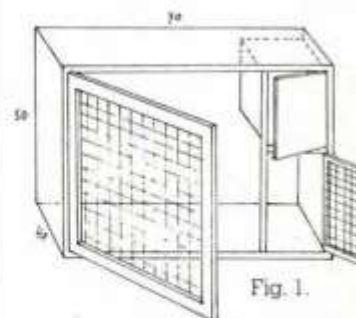
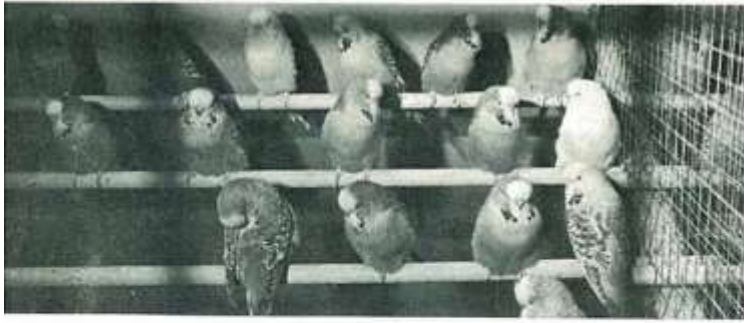

Fig. 1.

De zitstokken dient u van tijd tot tijd te vernieuwen. Sommige liefhebbers gebruiken voor hun vluchten geplastificeerd gaas. Doordat grasparkieten overal aan knagen houdt deze beschermende laag het meestal niet lang uit. De extra kosten die u voor dit soort gaas maakt zijn weggegooid geld. Zelf heb ik goede ervaringen met gewoon gegalvaniseerd gaas. Als extra bescherming tegen weersinvloeden, maar ook om de hinderlijke schittering van nieuw gaas tegen te gaan, breng ik met een rolborstel een laagje scheepsteer aan hetgeen verkrijgbaar is in winkels voor scheepsbenodigdheden.

Als u elke 2 jaar het gaas hiermee behandelt biedt het een afdoende bescherming, getuige mijn volières waar al 20 jaar hetzelfde gaas opzit.

De bodem van het binnenhok maakt u van beton of van trottoirtegels. Alvorens de tegels te leggen of beton te storten legt u eerst een stuk plastic op de grond. Hierover een laag zand en dan pas tegels leggen of beton stor-

en. Deze handelswijze is noodzakelijk om het optrekken van vocht te voorkomen. Over de tegel- of betonaag dient u, als bodembedekking, nog een laagje rivierzand te strooien. De ventilatie in het vogelverblijf moet optimaal zijn. Zorg er bij de bouw van het hok voor dat u de openslaande ramen zodanig plaatst dat uw vogels niet op de tocht komen te zitten.

Voor de verlichting in het nachtverblijf kunt u het beste TL-armaturen nemen. De aanschaf is weliswaar iets duurder maar ze zijn voordelig in het gebruik. Het aan- en uitgaan van de verlichting regelen we bij voorkeur met een tijdklok. Uit ervaring weet ik dat het zelf aan- en uitdraaien van de verlichting te onregelmatig gebeurt net als gevolg dat de vogels uit conditie raken. Laat gedurende de nachturen als de TL-verlichting gevoeld is een klein lampje branden. Zeer geschikt hiervoor zijn de spaarbranders die men wel op kinderkanen gebruikt en die men zo in het stopcontact kan steken.

Vet voederen doen we bij voorkeur op een verhoging. Hiertoe kunt u een roedertafel nemen of gewoon een stevige plank aan de muur bevestigen waarop u dan de voer- en gritzakjes zet. Grasparkieten baden niet. Een schaal voor het badwater kan dus achterwege blijven. Het drinkwater geven we in een zogenoemde flessenautomaat die we aan het plafond op kunnen hangen. We zorgen ervoor dat voerbakjes en drinkfles ver genoeg van de zitstokken verwijderd staan, zodat ze niet

door de uitwerpselen van de vogels bevuild kunnen worden.

De broedkooien zijn een hoofdstuk apart. U kunt de kooien los maken maar ook als een soort batterij aan elkaar.

Losse broedkooien kunt u, als u ze tenminste allemaal even groot maakt, gewoon op elkaar stapelen. U krijgt dan hetzelfde effect als bij de zogenoemde broedbatterijen die uit een stuk gemaakt zijn. Losse kooien zijn gemakkelijker te reinigen en hebben bovendien het voordeel dat ze gemakkelijk ergens op te bergen zijn als u ze niet nodig heeft. Een nadeel is dat men wat meer materiaal nodig heeft.

Een goede kooimaat is 70 cm lang, 50 cm hoog en 40 cm diep. Groter mag natuurlijk gerust, veel kleiner liever niet. Als materiaal is 8 mm multiplex zeer geschikt. Voor de achterzijde kunt u hardboard nemen.

Sommige kwekers maken het tussenschot van gaas. Men gaat er vanuit dat grasparkieten koloniebroeders zijn en elkaar op deze wijze stimuleren. Aan een dergelijke constructie kleven echter ook bezwaren. In broedkooien met tussenschotten van gaas kunt u bijvoorbeeld geen man en pop naast elkaar zetten, die bijvoorbeeld het jaar ervoor samen zaten. Grasparkieten hebben een zeer goed geheugen zodat ze hun geliefde van het vorige jaar beslist herkennen. De kans dat ze het dan met de nieuwe partner, die wij voor hun uitgezocht hebben, laten afweten is niet denkbeeldig. Ook in de broedkooi genieten wilgetakken de voorkeur. De hierin aanwezige cellulose komt de gezondheid van de vogels zeker ten goede. Broedrijpe poppen knagen voortdurend en u dient de takken dan ook telkens door verse te vervangen. Een ander voordeel is, dat parkieten bij aanwezigheid van levend hout, het houtwerk van de broedkooi met rust zullen laten. Denk er vooral om dat de zitstok stevig bevestigd is en dat ze op een zodanige

hoogte geplaatst wordt, dat de man bij het treden niet gehinderd wordt door het plafond van de kooi. Zorg voor flinke niet te dunne stokken. Wiebelende en als schommels opgehangen zitstokken zijn niet geschikt en horen in een broedkooi niet thuis. In fig. 1 ziet u een afbeelding van een broedkooi. Het zal u opgevallen zijn dat de zandlade ontbreekt. Persoonlijk vind ik dit ondingen. Doordat er steeds zand en zaad tussen valt klemmen de zandladen bijna altijd. Met een kleine handveger kunt u de broedkooi net zo vlug reinigen.

Ook het broedblok moet u niet te klein maken. Zelf gebruik ik zelf gemaakte kasten met een binnenwerkse bodemoppervlakte van 12 x 22 cm. De hoogte binnen in het blok is 19 cm. De bodemdikte is 3 cm. Dit is om een mogelijke afkoeling van de eieren, gedurende koude periodes, tegen te gaan.

In de bodem dient een uitholling gemaakt te worden, die in het midden een diepte van ongeveer 1 cm moet hebben. Het vlieggat maken we rechts of links boven, doch zodanig dat het niet juist boven de uitholling in de bodem zit. Bij het plotseling binnengaan in de nestkast zou de pop de eieren kunnen beschadigen. De doorsnede van het vlieggat moet $\pm$ 5 cm bedragen. (fig. 2) Verder boren we voor ventilatie nog enkele gaten van een halve cm. doorsnede in de zijwanden of het deksel. Gebruik voor de vervaardiging van de broedblokken geschaafd vurehout. Hecht hout is niet geschikt omdat het geen vocht op neemt en derhalve een nadelige invloed uitoefend op de vochtigheidsgraad in het blok. Ook spaanplaat moet worden afgeraden omdat het teveel schuilplaats aan de bloedluis biedt. Om dezelfde reden verdient het aanbeveling alle onderdelen van broedkooi en broedblok te lijmen. Op die manier geeft u de luis weinig kans. Maak vooral geen losse bodem in het nestblok!

Het interieur van het nachtverblijf en de broedkooien moet u witten. Hiertoe nemen we een veegvaste witkalk, die in een winkel voor dierenbenodigdheden verkrijgbaar is.

Werk ook de buitenzijde netjes af. Indien de ruimte het toelaat, plant dan wat groen om de volière zodat het geheel in de beplanting van de tuin wordt opgenomen. Bedenk dat een op de juiste plaats gesitueerde en goed afgewerkte volière een sieraad voor het oog kan zijn waarom u menigeen zal benijden.

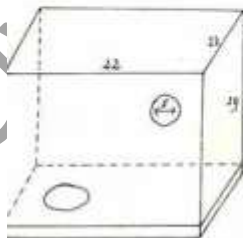

Fig. 2

Pietpraat over crested/crestbred

Met enige schroom heb ik me aan deze bespreking van de Crested en de bijbehorende Crestbred gezet. Mij blijft de keus om of een oppervlakkige bespreking op papier te zetten of om eens extra diep in te gaan op dit ras. Het zal degenen die me kennen niet verwonderen dat ik voor het laatste kies, al weet ik van te voren dat deze bespreking enige deining zal veroorzaken. Zonder twijfel zou de bespreking van dit ras veel makkelijker zijn wanneer er voldoende exemplaren ter beschikking zouden zijn, dan zouden namelijk ook de opvattingen over dit ras gelijkvormiger zijn dan thans het geval is. De praktijk toont onverbiddelijk aan dat er over het ideaalbeeld van dit ras uiterst verschillend wordt gedacht, deze opvattingverschillen ontstaan welhaast automatisch. Gegeven het feit dat we nu eenmaal moeten roeien met de riemen die we hebben, mede gegeven het feit dat er praktisch geen riemen voorradig zijn, dan zal in dit ras sneller de loftrumpet worden gestoken dan in de andere rassen het geval is. Dit ras moet tot de zeldzame verschijningen worden gerekend, het lijkt me onmogelijk om over heel de wereld gerekend 100 echte cresteds/crestbreds bij elkaar te vinden.

De crested is of behoort te zijn een extreem zwaar bevederde vogel met een zeer royale kuif op de kop, deze kuif is zo 'diep' dat de ogen en de snavel er volledig onder verdwijnen. De ongekuipte tegenhanger, de crestbred dus, is net zo zwaar bevederd, ook op de kop, die kop laat buiten dat zeer zware wenkbrauwen zien. De totale bevedering is zo lang dat zelfs de vleugeldekveren en de contourveren minstens tweemaal zo lang zijn dan bij de wildvorm van de kanarie het geval is. Deze extreme 'veerver-

Tekst: Jan Kuiper
Foto's: G. Ebben

lenging' heeft tot gevolg dat het ras duidelijke haneveren rond de staart-inplant en deels de slagpennen afdekkende vleugeldekveren laat zien.

Omtrent de lichaamsbouw zijn de opvattingen zo verdeeld dat eigenlijk slechts gesproken kan worden van individuele opvattingen, de tentoonstellingsresultaten staven deze opvatting. Oorspronkelijk ontstaan uit de vermenging van gekuifte Norwich x Yorkshire of uit de vermenging van Norwich x Lancashire Copy is de Crested niet anders dan als een mengras te taxeren, op oude afbeeldingen blijkt overduidelijk dat de verschijningsvorm 'ergens' tussen de twee zeer van elkaar verschillende ouderdieren inligt. Dat oude plaatwerk toont ook genoegzaam aan dat de Crested een stuk langer was dan de Norwich, tevens zijn de rondingen van de romp lang niet zo ge-

prononceerd als bij de Norwich het geval is. In Engeland wordt als minimumlengte 17 cm. aangegeven met daarbij de toevoeging 'the bigger the better', dus, hoe groter hoe beter. Voor de Norwich wordt een geheel andere opvatting aangehouden, die moet niet alleen een centimeter korter zijn, hij moet ook 'short-bodied' (kort van romp) zijn. Dus, de Crested en de Norwich lijken in de juiste verschijningsvorm NIET op elkaar, hetgeen impliceert dat een op een Norwich lijkende Crested een slecht Crested is!

Wanneer namelijk de Crested en de Norwich alleen maar behoeven te verschillen in de bevederingslengte, dan ... verliest één der beide rassen zijn/haar bestaansrecht!

Het heeft geen zin de ogen te sluiten voor de realiteit, het is zonder al te veel moeite mogelijk om door de consequente paring aan elkaar van lang bevederde Norwiche vogels te doen ontstaan die dezelfde bevederings

kenmerken laten zien als de Crested en de Crestbred, die langere bevedering maakt van de Norwich echter géén ANDER ras, hooguit een langbevederde variëteit. De Crested is lang geleden 'in standaard' gebracht, in de situatie van vandaag blijkt de gestandaardiseerde normvogel gevaarlijk dicht bij de Norwich te liggen, voor een juiste beoordeling en voor het behoud cq het herstel van het ras in optima forma acht ik dat een bedenkelijke zaak. Volgens de in 1980 gepubliceerde COM-standaard voor postuurkanaries behoeft de Crested (en de Crestbred) niet eens meer groter te zijn dan de Norwich, ongetwijfeld zal de verwatering van de wel degelijk bestaande verschillen tussen beide rassen hierdoor alleen maar versneld worden, hetgeen als betreurenswaardig getaxeerd moet worden. Zo ontstaat bijna onvermijdelijk de situatie dat keurmeester A een vogel taxeert als een Crested terwijl een week later keurmeester B de vogel als een gekuifde Norwich beoordeelt, misschien komen ze nog op eenzelfde puntentotaal uit ook. Moeilijk verdedigbaar vind ik, maar helaas vrijwel onvermijdelijk.

Tenzij...

Tenzij een aantal fokkers bereid blijken te zijn om, individueel of gezamenlijk, de schouders te zetten onder dit moeilijke ras om het zodoende weer op te stuwen in 'de vaart der vogels', alleen dan heeft het ras als zodanig nog een overlevingskans. Een veel betere kans dan door de gelijkstelling met de Norwich te verwachten mag zijn! In dat geval komen de foto's van als Crested en Crestbred beoordeelde vogels zoals bijgeplaatst bij dit artikel er héél anders uit te zien, beide foto's zouden ook best kunnen dienen ter illustratie van een artikel over Norwichs, zonder bezwaren. Dan zou ook de COM-standaard van een andere afbeelding voorzien moeten worden, het daar afgebeelde 'ideaalbeeld' mist de meest essentiële raskenmerken van de Crested volledig, lijkt meer op een gekuifde... Norwich! Vroeger heette dat misleidend, aan het feit dat afbeeldingen in standaard-eisen door individuele fokkers worden gebruikt om als vergelijkingsmateriaal te dienen is kennelijk hoegenaamd geen aandacht geschonken, jammer.

De volgende maand zal ik met u de Gloster behandelen, TOT DAN!

bastaardering met zebravinken

(door: Jos van Valkenburg)

Vaak zijn bastaarden van zebravinken en japanse meeuwen erg mooie tentoonstellingsvogels, welke vele hoge prijzen in de wacht slepen. Denk hierbij bijvoorbeeld eens aan de bastaard Diamantvink x zebravink of Ceresamadine x zebravink. Meestal zijn dit zeer contrastrijke vogels en daar gaat het ook om bij bastaarden.

Een bastaard moet voldoen aan enkele belangrijke eisen, namelijk, zowel de vader als de moeder moet in een bastaard herkenbaar zijn, het moet een contrastrijke vogel zijn, poten en nagels mogen niet bont zijn, ook niet bij bonte vogels. Donkere bastaarden moeten donkere poten hebben.

De zebravink leent zich bijzonder goed voor de bastaardenkweek, bijna alle Australische prachtvinken kunnen aan een zebravink gepaard worden en geven in de regel het gewenste resultaat zoals boven omschreven.

Het makkelijkste is gebruik te maken van een zebravink pop met als mannelijke partner een der Australische prachtvinkensoorten. Gebruiken we namelijk een zebravink man met bijvoorbeeld een binsenastrilde pop dan zullen de eieren bijna altijd overgelegd dienen te worden omdat de binsenpop in de regel minder goed broed als de zebravink. Bij uitzondering brengt alleen de man het nest groot.

Ditzelfde geldt voor de Japanse meeuwen. Het beste nemen we een Japanse meeuw pop met als mannelijke partner bijvoorbeeld een der nonnensoorten.

Dat de wonderen de wereld nog niet uit zijn bewijst elk jaar de inzending van bastaarden op de diverse tentoonstellingen. De meest uiteenlopende vogelsoorten worden met succes gebastaardeerd. Ik vraag mij echter af waarvoor we dit doen.

Funktionele bastaarden zoals de bastaardering van de Japanse meeuw met de nonnensoorten, om de tekening van de Japanse meeuw te verbeteren, is wel aan te bevelen, maar wat doen we bijvoorbeeld met de vele duizenden bastaarden welke uitsluitend één enkel jaar als T.T. vogel meetellen? Als kweekvogel kunnen we de meeste niet meer gebruiken omdat vele hiervan niet vruchtbaar zijn en waren ze dat wel, de F2 is zelfs als T.T. vogel niet meer geschikt.

Erg mooie bastaarden zijn bijvoorbeeld binsenastrilde x zebravink, maar kunnen we deze bastaarden terugparen aan de zebravink of aan de binsenastrilde, **beslist niet!!** We zouden het ras binsenastrilde verslechteren, en ook de zebravink is hiermee niet te verbeteren. Bent u in het bezit van een grote buitenvoliere dan zijn deze bastaarden juweeltjes van siervogels.

Maar meestal komen deze bastaarden in de handel terecht nadat de bakers in huis zijn. De vogels komen dan vaak bij een beginnende vogelliefhebber terecht welke dacht hiermee toch nog wat te kweken, de teleurstelling is dan bijzonder groot.

Het is beslist niet mijn bedoeling de bastaardenkweek te veroordelen echter enige voorzichtigheid is hier wel op zijn plaats. Als u als liefhebberij het kweken van bastaarden hebt, maak er dan geen massaproductie van.

Een goede eigenschap van bastaarden is vaak dat ze als pleegouders bijzonder geschikt zijn. Ook in een vlucht een aantal bastaarden tussen de jonge vogels kan van nut zijn. Vele bastaarden hebben de neiging alle in hun nabijheid verkerende vogels te voeren.

Vooraf bij de kweek van Australische prachtvinken kunnen de bastaarden van de zebravinken vaak ideale pleegouders zijn, echter beter is het om de vogels zelf te laten broeden om te voorkomen dat bepaalde soorten hun broeddrift verliezen.

Tot slot wil ik stellen; probeer eerst altijd soort bij soort te kweken alvorens u tot bastaardering overgaat. Bedenk dan wel wat u met het nageslacht van uw kruisingen gaat doen als u toch besluiten mocht te gaan bastaarden.

Parelshalsamadine

Tekst: P. Koopmans Foto: C. Scholtz/Kat

Van een goede kennis die ik had geholpen met wat sloop- en grondwerk kreeg ik nadat hij gestopt was met zijn vogelhobby in aug. 79, drie exemplaren van de parelhalsamadine te weten een overjarige man en twee volwassen jongen, zijnde een pop en een man, die door japanse meeuwtjes waren groot gebracht.

Later heb ik er nog een pop bij gekocht en de jonge man geruild met een andere liefhebber, zodat ik een onverwant én een vader-dochter stel had. Nu was het natuurlijk ook mogelijk om er twee onverwante stellen van te combineren, maar de wederzijdse verhouding van vader met dochter was uitstekend, bovendien zijn kwaliteit en formaat van deze twee beter dan van de anderen, zodat door mij besloten werd dit zo te laten.

Parelshalsamadine zijn afkomstig uit Oost-Afrika en zijn duidelijk zowel door uiterlijk als zang verwant aan het zilverbekje zodat evt. kruisingen hiermee gemakkelijk kunnen verlopen. De kopjes van de parels zijn bruingrijs; aan de zijkanten en op de keel zitten een groot aantal parelkleurige spikkels, rug, borst en buik zijn warmbruin, terwijl de vleugels donkerbruin zijn met een zandkleurige waas.

De snavel en poten zijn grijs. Ze zijn geslachtelijk moeilijk te onderscheiden maar kunnen bij vergelijking van de borstkleur evt. onderkend worden. De mannen hebben in het algemeen een donkerder borst dan de poppen, terwijl de mannen tijdens en buiten het broedseizoen altijd druk zingen.

Bij mij leven ze in een gemeenschapsvolière samen met andere paren Australische prachtvinken op een vogelkamer. Trekken altijd samen op en slapen gemeenschappelijk in een draadnestje. Zijn vriendelijk tegenover hun omgeving en als ze het al eens nodig vinden om zich kenbaar te maken, dan bestaat hun reactie uit het spreiden van de vleugels en onder luid protest gaan zij dan dwars op de zitstok liggen zodat ze daardoor groter lijken. Aggressiviteit komt nooit voor.

Toen zij al vroeg in het jaar met de andere paren vogels de beschikking hadden over diverse broedgelegenheden, was er echter na enkele maanden nog geen enkele broedactiviteit, zodat ik mede door ruimtegebrek het kwalitatief minder goede paar heb verkocht.

Mogelijk dat zij hier op hadden gewacht, ik weet het niet maar binnen

enkele weken lagen 6 witte eitjes in een afgesloten nestkastje, met rond invlieggat en zitstokje, waar ze van verse grashalmen een min of meer bolvormig nest in hadden aangebracht.

De vogels, vooral het popje, broeden zeer vast en bij nestcontrole moet je haar opzij duwen om de eieren te kunnen schouwen.

Twee eitjes waren bevrucht die na ongeveer 13 dagen uitkwamen. De jongen zullen ongeveer al 24 uur oud zijn geweest toen er nog steeds geen voedsel in hun kropjes te bespeuren viel. Direct daarop heb ik enkele meelwormen in een opgehangen bakje gedaan, die kort daarna door de parels gekonsumeerd werden. Het mannetje slikte deze in zijn geheel in terwijl het popje ze door de snavel heen en weer bewoog en uit-

kneep, waarna de velletjes op de grond vielen en alsnog in dank door de daar rond scharrelende kwartels werden opgeslokt.

Dit was tevens het sein om te voeren, want enkele uren later zag ik de (hele) meelwormen dan ook door de kropjes heen schemeren. Dit vond ik wel wat al te kras voor deze kleine vogeltjes en heb daarom dan ook voortaan de meelwormen doormidden geknipt.

Van het basisvoer werd in het algemeen door de parels weinig gevoerd. Het bestaat uit 40% la plata millet, 40% senegal gierst, 15% marokaans witzaad en 5% diverse zoals negerzaad, haver, hennep, blauwmaanzaad en onkruidzaden, gekiemde zaden, vochtig gemaakt cede, vers gras, hooi, fruit, verse eierdoppen en regelmatig verstrekte verse onkruidzaden van gras, herderstasje en muur.

Zij groeiden matig maar na ongeveer 11 dagen konden ze geringd worden met 2,5 mm ringen. Op de 22e en 23e dag vlogen de twee jonge parels uit om daarna niet meer op het nest terug te keren.

Waarschijnlijk door het overdadig voeren van de meelwormen, ca. 40 stuks per dag, die zaktische bestanddelen en anti vitamiserende werking bevatten, (zie evt. ONZE VOGELS no 4 van 1973) vertoonde de jonge vogels een onnatuurlijke sterk achterover getrokken kopstand dat door 2x daags toedienen van een druppel vitamine B complex na ongeveer 5 dagen verdween.

De jongen werden na het uitvliegen nog 2,5 week door de ouders gevoerd waarna ze geleidelijk overgingen op zelf suporting.

De zieke vogel

door H.B.J. Willemsen

Algemeen.

In grote lijnen is het zo, dat er vogelziektes voorkomen, ja zelfs, dat er vogels aan deze ziektes ten gronde gaan, daar waar dit absoluut niet nodig geweest zou zijn. Vaak gebeurt het, dat een vogelliefhebber door onoordeelkundig handelen zelfs een ziekte in zijn kooien haalt.

In het algemeen kan men zeggen, dat vele ziektes vaak eenvoudig te verhelpen zijn. De liefhebber moet zich echter realiseren, dat hij bij een gereed vermoeden van ziekte, een beroep kan en mag doen op een dierenarts en andere hulpverlenende instanties, die met de bestrijding van dierziektes werkzaam zijn.

Maar al te vaak ook gebeurt het, dat een liefhebber zijn ogen sluit voor wetenswaardigheden en waarnemingen, omdat hij voor zijn kweek zo graag beschikt over een vogel, die hij eigenlijk beter niet had kunnen kopen.

Aankoop van vogels en herkenning van mogelijk verborgen gebreken of ziektes en quarantaine van aangekochte vogels!

Voordat een kweker definitief tot aankoop besluit, moet hij zichzelf van de garantie verzekeren, dat hij gezond materiaal aankoopt.

Dit kan hij bereiken door de verkopende liefhebber of vogelhandelaar eventuele gebreken **'het geld terugbetaald zal worden'**.

Dit is de eerste en belangrijkste aanwijzing. Verder zijn er dan nog:

1. Bij aankoop van het materiaal moet dit gedurende enige tijd geobserveerd worden. (Laat u niet opjagen door de verkopende partij) Een gezonde vogel zit goed in zijn veren, hoewel hij rustig een paar veren mag missen. Zijn verenpak zit glad en strak. Een gezonde vogel zit rustig, maar observeert zijn omgeving zeer gedegen. Bij nadering van gevaar (vanuit zijn standpunt gezien dan) zal

de vogel trachten een goed heenkomen te zoeken.

2. Vogels met verborgen ziektes geven naar buiten enigszins gezonde aanblik, maar een goed waarnemer (wat de meeste vogelkwekers wel zijn) kan toch vrij snel zien, dat er met de vogels iets aan de hand is. De vogel reageert nl. anders dan zijn soortgenoten. De vogel, waar een ziekte nog niet bij uitgebroken is, is mak en onverschillig en vertrouwt daarbij dan volkomen op het gedrag van zijn soortgenoten.

Kortom: 'hij is dus niet alert op nadering van gevaar!'

Kijk hier maar eens in de natuur: 'De zwakken vallen het eerst!'

3. Neem aan te kopen vogels rustig in de hand en controleer de toestand van lijf en lever, hoewel dit niet bij alle soorten opgaat. Maar bij bijna alle vinkachtige vogelsoorten is dit toch een gulden regel. Het borstbeen van een vogel mag niet scherp aftekenen. Zo'n sterk vermagerde vogel doet ondervoeding vermoeden, maar tevens moet ook gedacht worden aan een verborgen ziekte.

De lever van de vogel mag slechts heel flauw zichtbaar zijn, de darmen mogen niet opgezet zichtbaar zijn door de huid van de onderbuik en de ontlasting mag niet dun blijken.

Dunne ontlasting is altijd te controleren aan de anaalstreek. Hier zullen bij dunne ontlasting altijd resten vastzitten in en op de veren rond de anus.

De ontlasting van vruchten-, insecten-, viseters en sommige andere soorten is echter ook dun van samenstelling, maar een gezonde vogel zal zijn anaalveren daarbij niet bevuilden.

4. Pas gekochte vogels moeten gedurende enige tijd in quarantaine gehouden worden. Voor de meeste ziekteverwekkers is een quarantaine (d.i. afzondering) van twee tot vier weken wel voldoende. Bij de ge-

vreesde Papegaaizenziekte (Psittacosis of ornithosis) is een langere wachttijd raadzaam.

Deze ziekte (Psittacosis of ornithosis) openbaart zich eerst na ongeveer drie maanden. Vooral parkieten en papegaaien zijn dragers van deze voor mens en dier gevaarlijke ziekte. Ook kanaries, tropische vinken en duiven kunnen door de dragers van deze ziekte besmet raken. Ze kunnen daarbij ziek worden, maar vaak ook alleen maar latente dragers van de ziekte zijn. In zo'n geval kunnen zij de ziekte verspreiden, terwijl ze zelf geen uiterlijke tekenen van ziekzijn vertonen. Vooral vink- en sijsachtigen, die in transporten met parkietachtigen zijn meegekomen lopen het meest gevaar besmet te raken.

Het is echter volkomen zinloos om vinken, vinkachtigen, sizen e.d. langer dan veertien dagen af te zonderen, omdat in deze periode de kweker al aardig heeft kunnen beoordelen of de vogel gezond is.

Een verheugende aanblik de bedreigde Zwarte Zwaan van het 5de werelddeel als in zekere zin bedelend in een haven te mogen zien. Er werd dusdanig voor zijn voortbestaan in de (vroeger!) onbereikbare moerassen gevreesd dat men hem een 2de vaderland bezorgde in het naburige Nieuw Zeeland. Pikant detail: in mei zagen we er een dobberen op het IJsselmeer bij Enkhuisen; natuurlijk 'n ontsnapte maar wel, daar niet door weggejaagd, temidden van de Knobbelswanen als het, overigens tegenwoordig 'in' rakende, zwarte schaap. (Foto vriendelijk afgestaan door het 'Austrialian News & Information Bureau' via het Gezantschap te 's-Gravenhage.)

Het slecht uitkomen

Elk broedseizoen opnieuw wordt de klacht over onbevuchte eieren, afsterven van de kiem, dood in de dop, enz. veelvuldig gehoord. Graag wil men weten wat de oorzaak hiervan is. In dit opzicht is evenwel niet altijd direct een afdoend antwoord te geven. Verschillende factoren kunnen hier van invloed zijn.

Het kan zijn dat de vogel permanent (blijvend) onvruchtbaar is of dat deze onvruchtbaarheid van tijdelijke aard is. In het laatste geval zal de oorzaak moeten worden gezocht bij voorbeeld of één of beide oudervogels te jong zijn of nog niet voldoende rijpheid bezitten.

De vogel kan wel geslachtsdrift tonen, eieren leggen, doch zonder kiemkracht. Het vermogen om levenskrachtige voortplantingscellen te produceren ontbreekt. Soms wordt een koude temperatuur als schuldige aangewezen. In werkelijkheid is dit zelden het geval. Het aantal lichturen is mede bepalend voor de rijping van volwaardig zaad en van volwaardige eicellen; de hypofyse (hersenaanhangsel) wordt nl. door het licht geactiveerd. Hierbij worden hormonen gevormd, die onontbeerlijk zijn voor de vorming van levensvatbare voortplantingscellen. Het dier, dat blijkt geeft, volledig onvruchtbaar te zijn; daaraan is door ons niet veel te doen... Gelukkig geldt dit maar voor weinig vogels!

Bevruchting

Door samensmelting van zaad en eicel ontstaat de kiemcel, dat wil zeggen als ze tenminste beide volledige rijpheid bezitten. En niet te vergeten dat het ei, waarin de kiemcel zich op de dooier afzet, stoffen bevat, die het mogelijk maken dat de kiemcel zich volledig ontwikkelt. Ook is het geboden dat de voldragen vrucht zich vlot van de eischaal kan bevrijden. Het is niet noodzakelijk om de gehele broedduur af te wachten om te weten te komen of het ei al of niet bevrucht is.

Na vier of vijf dagen broeden is dit met een klein beetje ervaring vast te stellen. Een heel eenvoudige methode is: het ei met de spitse en stompe pool tussen duim en wijsvinger te nemen en tegen het licht of de lamp te houden op zodanige wijze, dat het licht eerst door het ei moet vallen alvorens het uw oog bereikt.

Bij een bevrucht ei is de reeds ontwikkelende kiem met de verschillende bloedvaten duidelijk te onderscheiden. Een wat donker gekleurd ei geeft niet zo'n duidelijk beeld: men kan dan beter nog enkele dagen wachten. Bij het doorlichten is dan duidelijk de luchtkamer te zien. Het resterende deel is donkerder. Een ei, dat na vijf of zes dagen broeden volkomen helder blijft, kan als onbevucht worden beschouwd.

Afsterven van de kiemcel

Het kan zijn dat de kiemcel, door gebrek aan levensvatbaarheid (Letaliteit) of door gebrek aan bepaalde stoffen niet volledig tot ontwikkeling komt.

Soms is dit reeds het geval enkele uren nadat het ei de broedtemperatuur heeft aangenomen. Door ons is niet vast te stellen of het ei onbevucht is of in een vroeg stadium afgestorven is. Sterft het embryo na enkele dagen af, dan is dit bij het door-

en van eieren

lichten te zien; als een grijs vlokje drijft de afgestorven embryo door het ei. De eventueel nog waar te nemen bloedvaten zijn donker gekleurd en er zijn bloedstolsels te zien. Afsterven in een later stadium, zeker bij donker gekleurde eieren, is moeilijk vast te stellen. Om in dit opzicht zekerheid te verkrijgen, dient de gehele broedduur te worden afgewacht.

Maakt men de eieren toch eerder open, dan zal meestal blijken dat het jong op het inzuigen van de dooierresten na volgroeid was. Dit wijst altijd op een tekort. Juist in de uren, gedurende welke het ontwikkelingsproces zijn laatste fase doorloopt, wordt veel van het jong gevraagd: het moet het overgebleven deel van de dooier inzuigen, het moet zich geheel in het ei ronddraaien om met behulp van het 'eitandje' het vlies en de eischaal te doorbreken.

Deze krachtinspanning is dan te groot, met als gevolg dat het jonge vogeltje afsterft. Het zogenaamde 'dood in de dop'.

Ook het afkoelen van de eieren tijdens het broedproces kan soms de oorzaak zijn. Dit is evenwel minder het geval dan de meeste vogelliefhebbers wel denken. Vooral na de negende broeddag kan het ei geruime tijd buiten broedwarmte. Er zijn zelfs gevallen bekend, waarin eieren, die meer dan twaalf uur afgekoeld waren, toch uitkwamen, uiteraard wat later dan bij normale broedperiode.

Gebrek aan luchtvochtigheid

Een te lage vochtigheidsgraad kan funest zijn. Een gemiddelde vochtigheidsgraad van 55 tot 65% is voor de meeste broedeieren voldoende. Bij vogels die regelmatig baden is de kans op uitdrogen van het ei gering. Heeft men evenwel een zeer droog hok, dan kan het natspuiten van de eieren met een bloemenspuit uitkomst

geven. Bij parkietachtigen verdient het aanbeveling, de nestblokken goed vochtig te houden. Als een ei min of meer dreigt uit te drogen, is dit vast te stellen aan de grootte van de luchtkamer. Tijdens het broeden wordt deze namelijk groter: ze mag niet meer bedragen dan één derde van het totale eivolume. In eieren waarvan de schaal poreus is zien we dit vaak. Dit is dan een fout in de eischaal, een verschijnsel dat nogal eens voorkomt bij vogels, die niet geheel in goede broedconditie zijn. Het gebrek bijvoorbeeld aan mineralen en sporenelementen kan hieraan debet zijn.

Niet levensvatbare kiem

Dit euvel kan het gevolg zijn van foutieve paringen. Zo is van kanaries bekend dat o.a. kuif x kuif en intensief x intensief dodelijk kan werken. Het is zeker niet denkbeeldig, dat sommige factoren niet op elkaar zijn ingesteld, elkaar als het ware niet verdragen, zodat levensontwikkeling onmogelijk wordt. Vooral bij onoordeelkundige inteelt is dit vrij snel het geval. Van zoogdieren zijn legio van zulke gevallen bekend, bijv. het niet drachtig worden of het aborteren van de vrucht, waarvan de oorzaak gelegen is in de werking van letale of subletale factoren.

Vogels die niet in conditie zijn geven dikwijls aanleiding tot teleurstellingen. Het is beslist afkeuringswaardig, toch te proberen ermee te fokken. Rust geven is veelal de enige oplossing. En: onderzoeken waaraan dit 'uit conditie zijn' te wijten is.

In het kader van dit artikel hebben we ons moeten beperken tot de meest voorkomende oorzaken. Niet altijd is er een directe aanwijsbare reden. Er kan een complex van omstandigheden in het spel zijn. Het al of niet slagen van de kweek is afhankelijk van een goede huisvesting, een

juiste verzorging en het selectieve vermogen van de liefhebber. De voeding moet van die aard zijn, dat de vogel stoffen kan opnemen, die hem in staat stellen, te zorgen voor de instandhouding van zijn soort. Zo moet de vogel steeds de beschikking hebben over gemengd vogelgrit, zodat hij maalstoffen voor de spiermaag kan opnemen, stoffen die behulpzaam zijn bij het fijnwrijven van de zaden. Belangrijk is het, dat het gritmengsel kalkstoffen bevat, die snel kunnen worden omgezet in lichaamsstoffen, zodat kalkzouten en dergelijke in de holle beenderen kunnen worden opgeslagen. Dit dient dan als reserve, te gebruiken tijdens de leg om de eischaal te vormen.

Desondanks kunnen er toch tekorten zijn. Het is raadzaam, om van tijd tot tijd een preparaat van vitaminen en sporenelementen met een breed werkingveld te gebruiken. Een bijzonder goed product is Dohyfral. Dit bevat de juiste stoffen die voor de jonge vogel in wording van belang zijn.

□

De Kolonieweaver een opmerkelijke nestbouwer

Het zal u zonder meer bekend zijn dat wevers soms zeer fraaie en meestal uitgebreide nesten weten te produceren. Een van de opmerkelijkste nestbouwers onder de grote groep van weervogels is ongetwijfeld de in Zuid-en Zuidwest Afrika voorkomende Kolonieweaver, *Philetairus socius*.

Naast de nominaatvorm zijn ook enkele ondersoorten beschreven die nauwelijks uiterlijke verschillen vertonen maar wel voorkomen in andere gebieden.

Uit het signalement van deze soort zal het u opvallen dat het eigenlijk maar een heel doodgewoon vogeltje is. De bovenkop is donkergrijs van kleur met op de kopzijden een rossige waas. Teugels, wangen en kin zijn zwart. Rug en stuit grijsachtig bruin, nek en bovenrug donkerbruin tot zwartachtig. De veren hebben een

lichtgrijze zoom. De onderdelen zijn roseachtig grijs, vleugels en staart meer vaalgrijs. Oog is bruin, snavel grijsblauw en potel vleeskleurig tot lichtbruin. De soort is ongeveer 14 cm groot. Er is geen enkel uiterlijk verschil tussen man en pop.

Ze leven in droge aan de randen van woestijnachtige gebieden en hun voedsel bestaat uit zaden van allerlei grassen en uit kleine insecten. De Zuidafrikaan noemt ze **Familievoël** en evenals de Engelse naam **Social Weaver** en de Nederlandse

naam **Kolonieweaver**, duidt dit op meerparig samenleven.

In kleine groepen bouwen ze, van stengels en grashalmen, een aantal nesten naar gelang er paren tot de betreffende groep behoren. Al die nesten worden door de vogels overkoepeld door een gemeenschappelijk dak. Het wordt dus één bouwwerk met een x-aantal appartementen.

Zo wij in Rutgers Encyclopedie voor de Vogelliefhebber lezen, uitte zich dit natuurlijke gedrag ook in gevangenschap. In een voliëre namen de koloniewevers nesten van andere weverssoorten in gebruik nadat ze van stevige grassstengels die nesten met een gemeenschappelijk dak hadden overkoepeld.

Als een paartje een nest een keer

heeft gebruikt, dan komen ze daar niet meer in terug maar bouwen, voor een volgend broedsel, een nieuw nest aan. Zo kon het dus gebeuren dat men in Afrika wel eens meer dan 300 nesten in één boom heeft geteld. Verschillende bomen zijn dan ook, door de zware last die ze moeten torsen, gewoon afgeknapt. Soms heeft zo'n totaal bouwwerk een doorsnee van 4 tot 5 meter en is 2 tot 2.50 m hoog.

Het feitelijke nest, of liever gezegd elke appartement is bolronde en de ingang bevindt zich aan de onderzijde. De vogels vliegen vanaf de grond steil omhoog de nesten in, dit in tegenstelling tot weer andere weverssoorten die naar het nest vliegen en nabij de ingang even blijven hangen om vervolgens naar binnen te gaan. Er zijn nesten gevonden die meer dan 100 jaar oud waren.

Verlaten nesten van de kolonieweaver worden regelmatig door andere vogelsoorten in gebruik genomen. Zo kan men daarin vinden een 20 cm groot blauwgrijs dwergvalkje, *Poliohierax semitorquatus*; het baardmanetje, *Sporopipes squamifrons*; de

roodkopamadine, *Amadina erythrocephala* en de *Agapornis roseicollis*. Al deze soorten leven soms gezamenlijk onder een dak met de eigenaars/bouwers. De kolonieweavers zijn altijd in de nabije omgeving van

hun nesten te vinden. Ze gaan zelden ver uit de buurt.

De regentijd stimuleert de broeddrijven. De broedperiode valt van augustus tot februari. De 2 tot 6 witte en stompe eieren zijn dicht bezet met grijsachtig gekleurde spatten.

De broedduur bedraagt ongeveer 14 dagen en man en pop broeden. Na ruim drie weken vliegen de jongen uit. Het komt regelmatig voor dat in één seizoen vier broedsels door één ouderpaar worden grootgebracht.

Zover wij weten zijn er nog geen kolonieweavers in volières groot gebracht. Wel zijn er wel eens jongen geboren maar, vermoedelijk door het ontbreken van voldoende levend voedsel, zijn deze niet ouder geworden dan slechts enkele dagen.

De kleurenopname toont u een nestboom van de kolonieweavers en de zwart/wit opname laat u zo'n appartement van nabij zien met in de nestingang een waakzame oudervogel.

Wij ontvingen dit fotomateriaal van Leon Malan uit Monte Vista en zeggen hem daarvoor hartelijk dank.

Redactie

Kweken met Kleurkanaries

Richtlijnen I

Deze serie is speciaal 'richtlijnen voor de kweek' genoemd omdat het niet mogelijk is alle aspecten van de kweek op te noemen, zeer zeker niet om ze schematisch op papier te zetten. In de praktijk komt men vaak voor raadsels te staan die niet op papier te zetten zijn, omdat elke vogel verschilt in karakter. De verschillende soorten vogels nog maar buiten beschouwing gelaten. Deze richtlijnen voor de kweek zijn hoofdzakelijk gebaseerd op eigen ervaring en dat is de kleurkanariekweek. Wat niet wil zeggen dat deze richtlijnen voor andere soorten onbruikbaar zijn.

Door de vogels voor de kweek goed te observeren kan men van verschillende vogels hun karakter en eigenaardigheden ontdekken. Een ervaren kweker zal deze karaktertrekken eerder ontdekken dan iemand die pas met vogels houden begint en er mee wil gaan kweken. Het kan gebeuren dat een onervaren vogelliefhebber te laat ingrijpt of dit helemaal niet doet. Een meer ervaren kweker zal direct de nodige maatregelen treffen om de vogels zoveel mogelijk te helpen.

Daarom is het van groot belang dat u uw vogels goed observeert, om grote moeilijkheden te voorkomen. Kunt u deze moeilijkheden niet zelf oplossen dan bestaat er nog altijd de mogelijkheid om naar een andere kweker te gaan en met hem uw problemen te behandelen.

U moet nooit proberen een vogel naar uw hand te zetten, dit geeft alleen maar een zenuwlijder in de kooi. Als de tijd is gekomen om te gaan kweken, gaat u eerst alles, maar dan ook alles wat in uw kooi nodig is voor de kweek, ontsmetten en schoonmaken. Niet alleen de zitstokken en de wanden van uw broedkooi, maar ook het tafeltje dat u gaat gebruiken om er wat spullen op te leggen. U moet nu niet denken dat, als er maar goed met water en zeep is gewerkt, dan alles ontsmet is. Er zit wel degelijk een groot verschil tussen ontsmetten en schoonmaken. Eerst gaat u alles schoonmaken en dan pas ontsmetten.

Het ontsmetten doet u als bestrijding van bacteriën en schimmels. Deze

kunnen heel gevaarlijk zijn voor uw vogels in verband met ziekten die we uiterlijk niet kunnen waarnemen en als we deze ziekten ontdekken is het meestal te laat.

Het ontsmetten kunt u het beste doen als de vogels in een andere kooi zitten, want sommige ontsmettingsmiddelen zijn gevaarlijk bij inwendig gebruik.

Tekst: Fr. Klaassen

Aangezien vogels niet kunnen lezen, heeft het ook geen nut om er een bordje bij te plaatsen 'niet aankomen pas ontsmet'. Een bekend en goed ontsmettingsmiddel is chloor. Chloor vermengt met de muurverf is ook een goede manier, u slaat dan twee vliegen in een klap. U gaat witten en ontsmetten tegelijk. Ontsmetten moet u regelmatig doen, ook tijdens de kweek, anders heeft het geen nut. Hiermee wil ik niet zeggen dat u tijdens de kweek uw hele kooi moet ontsmetten. Laat de broedkooi zoveel mogelijk met rust. U zou bijvoorbeeld de drink en voerbakjes regelmatig kunnen ontsmetten.

Nestbakjes en zitstokken zijn ook losse onderdelen die u geregeld een goede schoonmaakbeurt kan geven. Alle drink- en voerbakjes kunt u een dag en een nacht in een oplossing met chloor laten staan. Daarna spoelt u alles goed schoon tot het laatste restje chloor is verdwenen. Bij bakjes van hout is het aan te bevelen alles goed in de verf te zetten in plaats van kalk te gebruiken.

Kalk kan eraf gespoeld worden en het water trekt teveel in het hout. De houten bakjes gaan uitzetten en de naden gaan open staan.

De tijd om te gaan kweken is voor een groot gedeelte van u afhankelijk. Dat klinkt u misschien wel wat vreemd in de oren maar u kunt de natuur een beetje helpen door verlichting te gebruiken.

Als u vroeg in het jaar wil beginnen moeten de vogels ook vroeg broedrijp gemaakt worden. Laat ik eerst wat over een schakelklok vertellen. Als u gaat bijverlichten moet u dat met regelmaat doen. Het is van het

grootste belang dat u vaste tijden aanhoudt. Gaat vandaag het licht om zeven uur uit dan moet het morgen ook om zeven uur uitgaan en niet om half acht en de andere dag om half zeven. Door veranderingen in belichtingstijden worden de vogels totaal in de war gebracht. Hoe vaak komt het niet voor dat u weg moet, soms wel eens een weekend lang? Dan zit u al met de tijden in de knoei. Of is er een gezellige avond bij uw thuis en de vogels worden vergeten. Heus de beste vogelliefhebber vergeet dan wel eens om het licht op tijd aan te steken of op tijd uit te schakelen. Daarom is een schakelklok onmisbaar. Of deze nu elektrisch of mechanisch is maakt niets uit. Een schakelklok kan men op de juiste tijd afstellen.

Het langer bijverlichten moet geleidelijk aan beginnen. Nooit meer dan vijf minuten per dag of een half uur per week. Het is beter vijf minuten per dag dan een half uur per week.

Een vogel is gewend aan een bepaalde tijd van slapen. Kijkt u zelf eens in de kooi, als het licht om 19.00 uur uitgaat dan zitten ze allemaal om tien minuten voor zeven op hun plaats. Het is natuurlijk logisch dat mannen en poppen onder gelijke omstandigheden broedrijp worden gemaakt. Anders zit u met broedrijpe poppen en de mannen kijken nog niet naar ze om. In het ergste geval moeten de mannen niets van de poppen hebben en gaan ze ermee vechten dat de veren eruit vliegen.

Ook de leeftijd van de vogels speelt een belangrijke rol, zo niet de belangrijkste. Vogels van nog geen half jaar oud zijn niet in een goede broedconditie te krijgen, ze zijn er veel te jong voor. Met vogels moet u wachten tot ze minstens negen maanden zijn, deze leeftijdsgrens moet u beslist aanhouden. Is het zover dat alles in orde is, u hoeft niet meer in de broedruimte te timmeren of een lichtpuntje aan te brengen; de verlichting staat op ongeveer dertien uur per dag, dan gaat u eerst de poppen in de broedkooi plaatsen. Ook hiermee kunt u een uitzondering maken als bijvoorbeeld het vorige broedseizoen een pop 'n man niet moet, of dat u van de vorige eigenaar heeft ge-

hoord dat het een sterk dominerende pop is kunt u eerst de man in die broedkooi zetten.

De man is dan de baas in zijn broedkooi, in de meeste gevallen zal de pop niet meer domineren. Zeker is het noot, je kunt 'krenge' van poppen hebben die wel tien mannen de baas zijn. Geef ze dan maar die man die zij wil hebben, ook al is de paring totaal verkeerd in uw ogen.

Heeft u nog een paar lege broedvakken dan kunnen daar de mannen in, één man per vak. De mannen kunnen nu ook aan de kleine ruimte wennen. De poppen laat u ongeveer twee weken in de broedkooi zitten voordat u ze de nestbakjes en het nestmateriaal geeft. In die twee weken dat de vogels in de broedkooien zitten kunnen ze aan alle handelingen wennen die nodig zijn zoals, schoonmaken van de kooi, eten en drinken geven. Hoe rustiger een pop tijdens de kweek is, hoe beter zij zal broeden. U mag de pop er ook wel eens uithalen, ze zal er wat handtammer van worden.

Tevens kan zij er ook aan wennen dat er meer aandacht aan haar besteed wordt. Aan de kleine ruimte waarin ze zit moet ze meer wennen dan aan u. De minimum maat van een broedkooi is 35 x 35 x 35, kleiner moet u beslist niet nemen of maken. Als de pop er alleen in zit is een kleine maat niet zo erg, maar als er vier jongen en de man erbij zitten, dan is de ruimte toch wel aan de enge kant. Op de broedkooi tekent u aan, het ringnummer en de kleur van de pop, ook het ringnummer en de kleur van de man die erbij moet. U kunt zo direkt zien welke vogels bij elkaar horen, zonder dat u alle vogels van dezelfde kleur moet vangen om het ringnummer te controleren. Na die twee weken geven we de pop hun nestbakje, hang het zodanig op dat het niet teveel schommelt als de pop op het nestbakje springt. Beter is het om de nestbakjes op een plankje te zetten en het plankje op de zitstokken.

Zo staat het veel steviger, u kunt dan ook een betere nestcontrole uitoefenen, zonder dat u de nestbakjes van het haakje of spijker moet lichten.

Door dat u het nestbakje omhoog moet wringen om het los te krijgen kunnen de eitjes eruit vallen. Gelijk met het nestbakje geeft u de pop ook nestmateriaal. Het nestmateriaal geeft u in een ruifje, wat u aan de buitenzijde van de kooi bevestigt. Het nestmateriaal kan uitgedroogd hennepoet of sisaltouw, geknipt poets-

katoen, mos, zacht hooi, of noem maar op zijn. Alles moet wel kort geknipt zijn, maximaal 5 cm. Er mogen geen synthetische stoffen gebruikt worden. Deze zijn vaak, als ze zo kort geknipt zijn, zeer scherp.

De stoffen moeten kort geknipt zijn omdat anders de pop in het lange nestmateriaal verward raakt met haar poten. Het zal niet de eerste keer zijn dat een pop zo haar nest met eitjes of jongen eruit gooit.

Als de pop het nest half klaar heeft, met het grove nestmateriaal, geeft u haar het zachte materiaal waar ze de nestkom mee kan afwerken. Nu kunt u er de man bij zetten. Als het een goed koppel is gaat de man ook meehelpen het nest af te maken, maar wel op zijn manier. Meestal komt er niets van terecht. De pop moet het goede werk doen. Laat de man maar aan het nest knoeien, ook al zal hij er meer uitgooien dan erin brengen.

Gaan ze met elkaar vechten, dan moet u ze na een uurtje van elkaar halen. 's- Avonds tegen de tijd dat het licht uitgaat, mag de man er weer bijgezet worden. Als 's-morgens het licht aangaat laat de pop zich meestal wel treden. U moet de man wel weer uit de broedkooi halen, anders is het de hele dag knokken. Soms vecht een pop zo erg dat de man tot bloedens toe verwond wordt.

Komt er na twee weken nog geen ei en de pop is toch broedrijp, wat te merken is aan het zachte gepiep als er een man zingt, of ze neemt de paring aan, dan zit er niets anders op dan haar een man te geven. Deze poppen zijn vaak de beste broedvogels vooral als ze eenmaal gepaard is met de man naar haar zin.

Na een paar dagen kunt u het eerste ei verwachten. Het ei kunt u al een paar dagen van te voren zien aankomen. De pop wordt steeds dikker aan het onderlichaam. Als de pop zover is moet u ze goed in de gaten houden.

Sommige poppen kunnen hun ei niet kwijt. We noemen dit legnood. Er zijn een paar oorzaken op te noemen waardoor legnood ontstaat. Meestal is de pop te jong, uit conditie, of het ei is te groot voor de pop. Als een pop te vet is kan ook legnood ontstaan. De ruimte om het ei te persen is dan te nauw door het overvloedige vet. Heeft de pop legnood dan zit ze meestal in een hoekje op de zandlade. Ze zit bol en het onderlichaam is erg opgezet. In zo'n geval mag u geen tijd verliezen. Het popje moet direkt van het ei verlost worden anders zal ze het niet overleven. Neem het popje in uw hand met het kopje naar u toe, laat dan een straaltje koud water over de buik van het popje lopen. Daarna een straaltje lauwwater. Deze behandeling moet u een paar keer herhalen. Door de afwisseling, koud en warm water, aktiveren de spieren zodat het ei er alsnog uitgeperst wordt. U moet het popje op een warme plaats zetten waar ze zelf het ei eruit kan persen. Heeft u het geluk dat het ei eruit is dan geeft u de pop een week rust. Het ei kunt u bij een andere pop leggen die op dezelfde dag ook een ei heeft gelegd. Of wat ook kan, wachten tot er een bij een andere pop een plaatsje vrij is. Probeer nooit zelf het ei eruit te drukken. Meestal drukt u het ei in het lichaam van de pop stuk, dan is het helemaal hopeloos, voor de pop en voor u.

Legnood is altijd de schuld van de kweker. Ook al is de pop niet vet, of te jong, u kan een pop aanzetten tot verplicht broeden. Het klinkt misschien wel raar in uw oren 'verplicht broeden'. Toch is het zo. Zet u een broedrijpe man bij een pop die nog niet zover is dan zal de man het popje dwingen. Wie heeft nu die man erbij gezet? Juist u! En niet de natuur heeft zijn gang bepaald.

Voordat het eerste ei gelegd wordt gaat de pop het nest opwarmen en nog beter naar haar lichaam zetten. Tussen 07.00 uur en 08.00 uur zal ze haar ei leggen. Houdt u er wel rekening mee dat een vogel geen verschil tussen zomer en wintertijd kent! Zetten wij de klok terug dan geldt dit niet voor onze vogels!

□

Mijn kweek met Olijfvinken

In de zomer van 1976 zag ik bij een handelaar twee paar voor mij onbekende vogels zitten. Toen ik vroeg welke vogels dit waren zei hij dat de importeur waarvan hij ze gekocht had, had gezegd dat het olijfvinken waren. Zelf had hij ze ook nog nooit gezien. Het enige wat hij wist was dat ze met een zending uit Zuid-Amerika meegekomen waren.

Aangezien de prijs erg meeviel en ik wel eens wat aparts in de volière wilde hebben was de beslissing gauw genomen en werd een span gekocht.

Thuisgekomen werden ze in een vlucht gedaan waarin een aantal jonge glosters zaten samen met een span chinese groenlingen en een span ekstertjes welke net vijf jongen hadden grootgebracht en voor de tweede keer zaten te broeden.

De olijfvinken gedroegen zich voorbeeldig, waren levendig en toen de man na enkele weken begon te zingen trok ik de konklusie dat ze zich op hun gemak voelden. Een beschrijving van deze vogels laat ik achterwege omdat de foto's die ik bij dit artikel gevoegd heb voor zichzelf spreken. De zang van de olijfvink is een luid getsjilp wat me erg veel doet denken aan een mannetjesmus die in het voorjaar bij een nestholte een wijfje probeert te lokken. De zang wordt van een vaste zitplaats rustig voorgedragen, ook vaak 's nachts, waarbij de vogel de veren iets opzet en ook vaak op één poot zit. Menselijkerwijs gesproken gaat de vogel er op z'n gemak voor zitten.

Aan kweken met deze vogel had ik in het begin eigenlijk helemaal niet gedacht. In 1976 hebben ze ook helemaal geen aanstalten gemaakt. Begin 1977, toen de glosters weer naar de broedkooien waren verhuisd evenals enkele paren japanse meeuwen, werden ook in de volière enkele nestgelegenheden opgehangen. Een gedeelte van een wand werd met heide bekleed en een grote dichte nestkast verdeeld in twee afzonderlijke gedeeltes, met kleine invlieggaten, werd tegen de heide aangehangen, eigenlijk met de bedoeling dat deze door de ekstertjes zou worden gebruikt als slaapplek en eventueel als nestplaats. Binnen een week hadden de ekstertjes hun nest klaar, echter niet in de kast, maar ze hadden een bolvormig nest gebouwd in de heide.

Tot mijn verbazing begonnen ook de olijfvinken met nestmateriaal te spelen. Als ik in de vogelkamer was (ik woonde toen op een flat en was dus genoodzaakt binnen te kweken), zag ik ze wel met materiaal in de bek rondvliegen, maar uit hun gedragingen kon ik opmaken dat ze niet in mijn aanwezigheid naar het nest wilden. Wat later en ook bij de volgende broedsels trokken ze zich van mijn of ook een andermans aanwezigheid niets meer aan. In het begin dus wel en ik kon dan ook niet direkt een nest ontdekken totdat ik één van de vogels in de nestkast zag verdwijnen.

Bij controle bleek er al een volledig komvormig nest aanwezig te zijn.

Pieter van den Hooven

Dit nest was gemaakt van uitgeplozen sisaltouw en wat hooi. Omdat ik in het begin niet in de gaten had dat ze alleen dit materiaal wilden gebruiken, en omdat ik maar weinig van dit materiaal had verstrekt, maar vrijwel alleen mos, werden de benodigde vezels uit het eksternestje getrokken waardoor dit binnen een dag volledig was gesloopt. Jammer van de zeven bevruchte eitjes die op één na alle kapot op de grond lagen. Het ene eitje heb ik bij een mokka japanse meeuw ingelegd die praktisch evenlang zat te broeden. Het is tot mijn verbazing nog uitgekomen ook en tussen vijf japanse meeuwen is het ekstertje zonder ook maar enig insektenvoer uitstekend grootgekomen. De ekstertjes zelf treurden niet lang en binnen 14 dagen zat het popje weer te broeden, dit keer zelfs op acht eitjes die alle bevrucht waren en waarvan ik ook alle acht jongen op stok heb gekregen!

Dit ondanks het feit dat het laatste jong 5 dagen later dan de eerste drie uitkwam! Dit laatste stukje heeft weliswaar niets met de kweek van olijfvinken te maken maar toch dacht ik

dat het een leuk voorval was wat toch het vermelden waard was.

Terug naar de olijfvinken. Deze bleken dus in een dichte nestkast te willen broeden en omdat er even later ook vier glanzend witte eieren werden gelegd bleken het dus holenbroeders te zijn. Ook de jongen bleken later grote lichtgele randen aan de snavel te hebben; ook dit is kenmerkend voor holenbroeders. Dit bevreesde mij daar alle vinkachtigen die mij bekend zijn, en waartoe ook zij ongetwijfeld behoren, vrijstaande nesten bouwen en min of meer gekleurde en gevlekte eieren hebben. De eieren waren variabel van vorm, van bijna peervormig tot kort ovaal, met een gemiddelde grootte van 20,1 x 14,8 mm, dus een flinke slag forser dan een kanarie-ei. Het nest werd door beide seksen gebouwd; in ieder geval sleepte ook de man het materiaal de kast in. Wie het nest bouwde kon ik uiteraard in de dichte kast niet zien. Ik vermoed dat de pop het meeste bouwde omdat de man er meestal weer vrij snel uitkwam terwijl de pop veel langer in de nestkast verbleef. In ieder geval heb ik nooit gemerkt dat de man aan het broedproces deelneemt, dus neem ik aan dat dit alleen de taak van de pop is.

Na 13 dagen kwamen de eieren bijna gelijktijdig uit. Ook bij latere broedsels was dit uitkomen het beste te

merken aan de man. Deze komt de gehele broedtijd niet in de kast, op de dag echter dat de jongen geboren zijn vliegt hij er konstant in en uit. Ook zijn er dan reeds bedelgeluidjes van de jongen te horen zodat ik aanneem dat de man ze dan ook al voert. De pop komt die eerste dag nauwelijks van het nest. Na enkele dagen voert ook de pop volop mee. De eerste keer was het natuurlijk de vraag waarmee de jongen gevoerd moesten worden. Van alles heb ik ze maar voorgezet, en ze bleken niet kieskeurig te zijn want overal werd van gegeten. Uiteraard het altijd beschikbare zaad, zowel kanarie- als een tropenzaadmengsel, daarnaast kanarie-opfokvoer, groenvoer, allerlei fruit (appel, sinaasappel, citroen, druiven, banaan, tomaat, van alles werd uitgeprobeerd), wat geweekt brood, soms een koude aardappel, van dit alles aten ze wat, maar nergens echt veel van, verder in het begin veel meelwormen; later bleken ze ook mierenpoppen heerlijk te vinden. De voorkeur ging echter uit naar gewoon zaad en dan vooral witzaad en andere graszaden, ook versgeplukte onrijpe graszaden, veel groenvoer en de meelwormen of mierenpoppen. Later bleek dat minder meelwormen toch beter was omdat de vogels wat te broedlustig werden waardoor de jongen te snel werden verstoten, zonder geheel zelfstandig te zijn.

Het afgelopen seizoen hebben ze slechts een stuk of tien meelwormen per dag gehad voor het hele broedsel en ook hierop kwamen de jongen voortreffelijk groot. Ik heb zelfs de indruk dat het zonder meelwormen ook goed zal willen, dit heb ik echter nog nooit uitgeprobeerd en ik zal het waarschijnlijk ook nooit uitproberen. De jongen werden met het bovengenoemde uitstekend gevoerd. Toch bleven die eerste keer al direkt twee jongen achter die dan ook beide op de zevende dag dood zijn gegaan. De andere twee groeiden als kool en werden de achtste dag met een 2,9 mm ring geringd. De ouders trokken zich hiervan weinig aan; trouwens van controle tijdens de gehele broedperiode trokken zij zich bijna niets aan.

Dit is een volledig uitgekleurde man. Vrij goed is te zien dat de aarsbevedering geel is. Ook is te zien dat het pigment niet in strepen geconcentreerd ligt maar in een soort van schimmelverdeling over de gele ondergrond heen ligt.

Vermeldenswaard is misschien nog dat de pop soms zonder duidelijke reden erg lang van het nest bleef, waarbij de eieren dan ook soms steenkoud werden. Uiteraard was dit in het begin een reden tot onrust voor mij, maar toch kwam alles prima uit. Ook bij latere broedsels, ook van andere poppen, deed zich dit verschijnsel voor. Bij controle leken mij de eieren ook altijd wat minder warm dan die van andere vogels; een ei wat ik eens bij een kanariepop onderlegde bleek na enkele dagen af te sterven! De jongen verlieten na 19 dagen het nest en nog eens 6 dagen later zag ik ze zelf eten. Ze werden toen nog wel bijgevoerd door de pop. De man werd wat agressief tegen ze en voerde ze toen ook niet meer. Onder het voeren laten de jongen een luid bedelgeluid horen, al vanaf de eerste dag dat ze geboren zijn, wat veel weg heeft van de bedelgeluiden van jonge grote bonte spechten. Ook deze 'herrie' is een teken dat het zuivere hollenbroeders zijn. Bij niet-hollenbroeders komt dit luide bedelen praktisch niet voor.

Eén jong was sprekend de pop, de

andere was iets groeniger. Dit verschil was alleen waarneembaar als de beide vogels naast elkaar zaten, dus het was maar een miniem verschil. Toch bleek deze laatste verder uit te kleuren als een man. Ook bij latere legfels was dit verschil al direkt na het doorkomen van de bevedering te zien. Een week nadat ze zelf begonnen te eten heb ik ze bij de ouders weggehaald omdat de man ze begon te verjagen en ook de pop ze niet meer voerde. Ze was ondertussen begonnen aan een tweede legsel in dezelfde kast. Boven op het oude nest, wat tot na het uitvliegen van de jongen brandschoon werd gehouden, werd een nieuw nest gebouwd. Dit tweede nest was aanmerkelijk minder fraai afgewerkt dan het eerste.

Er werden 5 eieren gelegd die ook weer alle bevrucht waren, maar waarvan één kiem afstierf zodat er vier uitkwamen. Deze vier werden voortreffelijk grootgebracht en bleken een man en drie poppen te zijn. Na dit broedsel heb ik beide oudervogels van elkaar gescheiden omdat de pop weer begon te nestelen en ik

het voor dat seizoen wel genoeg vond.

Het jaar daarop, dus in 1978 heb ik verschillende nesten gehad. De eerste nesten van het oude koppel bleken onbevruucht te zijn. Na onderzoek van de man bleek deze een soort ontsteking aan de cloaca te hebben. Hieraan wijt ik de onbevruichte eieren. Wel heb ik paringen waargenomen en ook was de man verder in goede konditie; hij scheen er verder geen last van te hebben. Bij de oude pop heb ik toen een zoon geplaatst. Dit resulteerde weliswaar in een aantal bevruchte eieren, maar deze werden niet goed bebroed en er is dan ook niets van terechtgekomen. Ook later bleek dat het verwisselen van partners in het broedseizoen, dus tussen de broedsels door, deze zelfde funeste gevolgen had.

Daar ik in het voorjaar op de vogelmarkt in Meppel tussen een aantal diucavinken een olijfvink man had ontdekt en deze direkt gekocht had, had ik dus met een jonge pop een tweede kweekkoppel. Ook van dit koppel heb ik bevruchte eieren gehad, maar ook dit nest is op niets uitgelopen. In 1978 dus geen enkel jong op stok gekregen.

In 1979 heb ik van een eigen kweekpop met de man uit Meppel 3 jongen op stok gekregen, t.w. een pop en twee mannen. Het tweede nest van vijf jongen ging over de kop, vermoedelijk door coli (dezelfde verschijnselen als bij de kanaries, de olijfvinkjes reageerden echter niet op de medicijnen).

De oude pop lag dat jaar na het derde ei met legnood dood op het nest terwijl ik dacht dat ze zat te broeden. Pas na enkele dagen kwam ik er achter. Uit hetzelfde koppel als in 1979 heb ik in 1980 drie jongen gekweekt. Alle drie waren het mannen, waarvan er direkt na het uitvliegen één verongelukte en later nog één, zodat ik hiervan maar één jong over heb gehouden. Ook het tweede nest kwam niet groot omdat om de een of andere onverklaarbare reden de man vlak voor het uitkomen van de vijf bevruchte eieren dood op de grond lag. Er was niets aan hem te zien zodat ik

Het eerste koppel in de voliëre; links tegen het gaas de blauwe lizard man.

vermoed dat hij zich bij een wat wilde vlucht tussen de takken door doodgevlogen heeft. De pop heeft de eieren nog wel uitgebroed en de jongen ook nog wel een dag of vier gevoerd maar toen vond ze het schijnbaar welletjes en liet de jongen verhongeren. De jonge pop uit 1979 heeft samen met een man die ik tegen het lijf liep bij een handelaar uit Zeist, twee keer vier eieren gelegd welke helaas onbevruucht bleken te zijn. Bij onderzoek bleken zowel de man als de pop een nagel van de achterteen te missen. Waarschijnlijk zal dit de oorzaak zijn geweest; maar ook was de man niet in optimale konditie.

In 1980 dus maar één jong op stok, maar in 1981 beginnen we weer met nieuwe moed. Tot zover het kweekverslag. Dan wil ik verder nog het één en ander vertellen over de naam en de gedragingen van deze vogels. Ten eerste iets over de naam. Na jaren van naspeuringen ben ik nog steeds niet voor 100% zeker van de juiste benaming. Dit is ook een reden waarom ik zolang heb gewacht met het schrijven van mijn kweekervaringen.

Uiteindelijk is een dood exemplaar (de oude pop met legnood) in het Rijksmuseum van Natuurlijke Historie te Leiden op naam gebracht. Toen ik er kwam konden ze mij niet direkt helpen, ook was er in hun verzameling geen enkel materiaal van deze soort aanwezig. De vogel is dan ook geprepareerd en in de verzameling opgenomen samen met een aantal onbevruichte eieren.

Na enkele weken kreeg ik een schrij-

ven van het museum waarin me werd meegedeeld dat het hoogstwaarschijnlijk (maar niet voor 100% zeker) de soort *Sicalis olivascens* was, ook wel beschreven onder het synoniem *Pseudosicalis stewarti*. Dit is een bergvogel met een kleine verspreiding in het Andesgebied in Peru, Chili en Argentinië. Persoonlijk ben ik hier echter nog steeds niet van overtuigd omdat ten eerste onder deze naam vaak een verwante soort van de argentinische kanarie wordt geïmporteerd, en ten tweede omdat ik zelf eens een beschrijving van *S. olivascens* heb gelezen die deze soort beschrijft met een witte aarsbevedering, terwijl al mijn mannelijke vogels een duidelijke gele aarsbevedering hebben. Gezien de bouw en ook de gedragingen, vooral hun niet schuwe aard, doen ze mij veel meer denken aan de diucavink dan aan de saffraanvinken en ik dacht dat de verwantschap veel meer in die richting moet worden gezocht. Ook pleit het ontbreken van pigmentbestreping op de gehele vogel voor deze gedachte.

Ik ben dus nog steeds niet zeker van de juiste benaming van de olijfvink. Gezien de kleur van de vogels vind ik de Nederlandse benaming olijfvink trouwens uitstekend bij ze passen. Misschien is er een lezer die meer over deze vogels weet of die me een goede tip kan geven, ik houd me hiervoor van harte aanbevolen.

Dan de gedragingen van mijn olijfvinken.

Het zijn beslist niet schuwe maar wel erg beweeglijke vogels die in een kleine kooi niet thuishoren. Pas in een

Jonge olijfvinken van een dag of vier oud. Duidelijk zijn de helder gele snavelranden zichtbaar. Deze jongen stierven allen een paar dagen na het maken van deze opname vermoedelijk door coli.

volière komen ze goed tot hun recht. Dit is beslist een nadeel op een tentoonstelling omdat ze dan in zo'n klein kooitje moeten zitten, waarin ze dan konstant heen en weer hippen. In de volière zijn ze buiten de broedtijd goed bij elkaar en bij andere vogels te houden, hoewel ik de mannen en de poppen dan wel gescheiden houd om ongewenste paarvorming te voorkomen. Dit i.v.m. de gebleken moeilijkheden bij het verwisselen van partners.

In de broedtijd moeten ze beslist paarsgewijs worden gehouden. Een tweede pop wordt door de man wel geaksepteerd maar de pop van het reeds bestaande koppel doet dit niet zodat ook dit steeds strubbelingen geeft. Over twee mannen bij elkaar praat ik helemaal niet, want dat wordt gegarandeerd moord en doodslag, tenminste als er ook een pop bij aanwezig is. Verder verdraagt de man in de broedtijd geen enkele andere soort vogel die wat op hem lijkt, d.w.z. die ongeveer zijn kleur heeft, ongeacht of dit een man of een pop is. Typisch is dat b.v. een geelfactorige kanarie zonder meer wordt nagejaagd en als men er niet op verdacht is zelfs wordt doodgepikt (dit overkwam me het eerste jaar met een bonte gloster pop).

Een kanarie zonder geel (ik had een blauwe lizard man en een zilverbruine pop) wordt volledig met rust gelaten. De man reageert dus bijzonder fel op de kleur van andere vogels. Ook andere die wat geel-groen waren, werden nagezeten (o.a. de reeds eerder genoemde chinese groenlin-

gen, hoewel deze aardig van zich afbeten). Met kleine exoten zoals blauwfazantjes, ekstertjes, japanse meeuwen en paapjes leverde dit totaal geen problemen op, behalve als deze het in hun kopje halen om regelmatig een kijkje te nemen in het nest van de olijfvinken. Ik had namelijk het afgelopen jaar een zilverbekje wat deze onhebbelijkheid had, ook bij de nesten van de andere vogels. Deze lag op een gegeven moment met een kapotgepikt kopje dood op de grond. Ik denk dat het de olijfvinken op een gegeven moment toch is gaan vervelen.

Ze kunnen dus wel eens agressief zijn, maar met een beetje uitkijken wat u er bij in de volière doet is de schade tot een minimum te beperken.

Aan de nestbouw gaat een fel gejaag van de man achter de pop vooraf. Luid zingend jaagt de man achter de pop aan welke luid krijsend 'vlucht'. Na zo'n jaagpartij heb ik nog nooit een paring waargenomen. De zang tijdens het jagen heeft weinig met het eerder genoemde tsjilpen te maken maar het lijkt meer op een harde en schelle kanariezing, compleet met rollers en toch ook wel wat tsjilpende geluiden.

Vergeeft u me de misschien wat stuntelige beschrijving van de geluiden. Ik heb dit altijd al een zeer moeilijke opgave gevonden.

Bij de eigen-kweekmannen lijkt deze zang nog wat meer op een kanariezing, maar hieraan zullen de aanwezige glosters wel niet vreemd zijn. Bij de zang maakt de man zich zo slank mogelijk door zijn lichaamsbevede-

ring strak tegen het lichaam te drukken, daarbij laat hij zijn vleugels hangen en zet zijn kopbevedering op waardoor het dan een erg slanke vogel lijkt met een grote kop.

In het begin veroorzaakte het gejaag nogal wat schrik bij de andere vogels. Ze hingen dan allemaal tegen het gaas. Na enkele keren veranderde dit en tegenwoordig blijven ze praktisch allemaal rustig op de stok zitten toekijken.

Voor de paring nadert de man, ook luid zingend maar zonder gejaag, de pop die hierop de parhouding aanneemt waarop de man haar bevliegt. De pop houdt bij de paring het lichaam schuin voorover, zakt door de poten met de borst op de stok, steekt kop en staart schuin omhoog en spreidt de vleugels half uit waarmee ze op de stok lijkt te steunen, hierna volgt de paring.

Dreigende vogels, zowel mannen als poppen, gaan zo hoog mogelijk op de poten staan, zetten de buikveren wat op, steken de snavel schuin omhoog en hippen zijwaarts onder het uiten van een niet hard maar goed hoorbaar rollertje naar de indringer die ze willen verjagen.

Tot zover de beschrijvingen van de gedragingen. Rest mij nog een enkele aanvulling te geven op de gegevens over de nestgelegenheid. Geprefereerd wordt een kast met een groot bodemoppervlak en een invlieggat. Bij mij leggen ze een voorkeur aan de dag voor een kast van ongeveer 15 x 20 cm met een hoogte van 10 cm en een invlieggat Ø 45 mm.

Hiermee wil ik dit artikel over mijn ervaringen met olijfvinken besluiten. Het is een heel verhaal geworden, langer dan de bedoeling was, maar het zijn dan ook de ervaringen van vier kweekseizoenen.

Nogmaals, kan iemand mij meer vertellen over deze vogels of over hun benaming dan zou ik dit zeer op prijs stellen.

□

De Kaapse papegaai (Poice

Van het geslacht *Poicephalus* is de Kaapse papegaai een van de minder bekende soorten. Zo zal u van die familie bijvoorbeeld het Bonte Boertje ofwel de Senegalpapegaai wellicht beter kennen.

De bijzonder fraaie kopstudie van de Kaapse papegaai is de aanleiding tot een wat nadere kennismaking.

Naast de nominaatvorm, ***Poicephalus robustus robustus***, welke voorkomt in Zuid-oost Afrika, van de oostelijke Kaaprovincie tot Natal, westelijk Zoeloe-en Swaziland en Oost Transvaal, zijn er nog een tweetal ondersoorten beschreven, te weten: **P.r. suahelicus** die we kunnen vinden in Mozambique, Rhodesië, Zuid-west Afrika tot Angola, zuidelijk Zaire en Centraal Tanzania en **P.r. fuscicollis**, van Gambia en zuidelijk Senegal tot noordelijk Ghana.

De grootste afbeelding toont u de nominaatvorm. Rug en vleugels zijn donker olijfgroen, stuit en onderdelen helder blauwgroen, vleugelrand en dijen rood en poten zwart. Van *P.r. suahelicus* is de kop en de nekbevedering meer zilvergrijs van kleur en is er meestal een wat duidelijker rode voorhoofdsband zichtbaar. *P.r. fuscicollis* lijkt sterk op *suahelicus* maar de groene veerpartijen zijn nog wat sprekender.

Er is nauwelijks sprake van een sexueel dimorfisme. Af en toe zijn er mannelijke exemplaren die een wat duidelijker rode voorhoofdsband dragen en in het algemeen komt die voorhoofdsband in rood bij de wijfjes niet voor. Erg vaag dus allemaal en zeker geen houvast biedend.

De vogels zijn 32 à 33 cm groot en hebben een korte staart. Het zijn echte boomvogels die zich op de grond nauwelijks thuis, ja zelfs hulpeloos

---

Tekst: C.E. van Berkel
Foto: Th. Brosset, Vogelpark
Walsrode/Müller

Phalacrocorax robustus)

voelen. Hoog in de bomen voelen ze zich op hun gemak en heel behendig

belopen ze de takken. Meestal houden ze zich in redelijk grote groepen op aan de randen van bossen en ook in de bergwouden tot op hoogten van

1000 tot 1200 meter. In Gambia zijn ze ook regelmatig waargenomen in de mangroven.

Ze zijn erg schuw van aard. Wanneer een groep zich in de kale takken van hoge bomen bevindt, zijn ze al van heel ver te horen; ze maken een hels kabaal. Hun voedsel bestaat uit zaden, noten, bessen, vruchten en nectar. De apebroodbomen vormen hun belangrijkste voedselbron.

Nestelen doen ze in hooggelegen boomholten. De gemiddeld 4 bijna ronde en witte eieren worden ongeveer 26 dagen bebroed en voornamelijk door het wijfje. Het mannetje houdt zich overdag de meeste tijd op vlak voor de opening van de broedholte en de nachten brengt hij meestal samen met het wijfje in die holte door.

De jonge vogels verblijven 9 tot 11 weken in het nest en als ze uitvliegen missen ze nog de rode veren in de vleugels en op de dijen. De kopbeveering is dan ook meer olijfbruin.

Naar het ons voorkomt, wordt de Kaapse papegaai slechts zelden gehouden en zo zijn de kweekresultaten dan ook zeer miniem. Vrij recent zijn er in Duitsland en Zwitserland gekweekt. Invoer van deze soort is thans in elk geval in ons land niet meer mogelijk omdat ze voorkomen op de lijst behorende bij de Wet Uitheimse Bedreigde Diersoorten.

Exotische vogels als huisdieren Ja of Nee

(door R.J. Sterk, dierenarts)
XXXI. Natuurbehoud (vervolg).
5. Niet-zeldzame/bedreigde
soorten (vervolg).
b. Papegaaai-achtigen (orde
Passeriformes; vervolg).
Australische Parkietensoorten.

Via het blad *Onze Vogels* (1974-1975) en prijslijsten (1976) werden 30 Australische parkietensoorten en -ondersoorten te koop aangeboden. Australië kent sinds 1960 een algemeen exportverbod voor flora en fauna, zodat in principe alleen gekweekte exemplaren in de handel te verwachten zijn. Toch schijnt de smokkel allerlevendigst te zijn, ondanks (of wellicht dankzij) de zeer hoge boetes die daarop staan. Bij aanbiedingen van (zeer) zeldzame exemplaren is het dus niet onmogelijk dat we toch te maken hebben met gesmokkelde wildvangexemplaren.

De Grasparkiet en enkele als zeldzaam of bedreigd bekend staande soorten hebben we reeds behandeld. Van deze laatste worden de **Turquoise-** en **Splendidparkiet** (*Neophema pulchella* en *N. splendida*) veel gekweekt en verhandeld. Dit geldt ook voor twee andere soorten uit het geslacht *Neophema*, namelijk de **Bourke-parkiet** (*N. bourkii*) en - in iets mindere mate - de **Elegantparkiet** (*N. elegans*). Andere veel gekweekte en verhandelde soorten zijn de **Roodrugparkiet** (*Psephotus haematonotus*), de **Blaskop-**, **Stanley-**, **Pracht-** en **Pennantrosella** (*Platycercus adscitus palliceps*, *P. icterotis*, *P. eximius ceciliae* en *P. elegans*). Wat minder zij het toch nog vrij vaak werden aangeboden **Veelkleurenparkieten** (*Psephotus varius*), **Gewone Rosella's** (*Platycercus eximius*), **Geelmantelrosella's** (*P. caledonicus*), **Princess of Wales-parkieten** (*Polytelis alexandrae*), **Berg-** en **Barrebandparkieten** (*Polytelis anthopeplus* en *P. swainsonii*). Van meerdere soorten zijn een of meerdere kleurmutaties gefokt.

Het natuurlijke bestand van de Australische parkietensoorten varieert sterk. Zoals gezegd worden diverse soorten als zeldzaam of bedreigd beschouwd. Andere soorten zouden in aantal sterk achteruitgaan, zoals de **Blue Bonnet** (*Northiella haematogaster*), de **Port-Lincoln-parkiet** (*Platycercus zonarius zonarius*) en de **Red Cap-parkiet** (*Purpureicephalus spurius*). De Princess of Wales-parkiet zou zelfs zo goed als verdwenen zijn, althans volgens Vriënds. Het bestand van Red Caps en Port-Lincolns zou voornamelijk afnemen tengevolge van afschot en opzettelijke vergiftiging via voedsel en drinkwater; beide soorten worden als zeer schadelijk beschouwd, o.a. voor de fruitteelt.

Er zijn echter ook nog soorten die nog steeds veelvuldig en zeer verspreid voorkomen, zoals de Pennant-, Gewone en Stanleyrosella, de Roodrugparkiet en Elegantparkiet. Sommige daarvan zijn min of meer cultuurvolgers, waarvan het bestand zich uitbreidt. De Roodrugparkiet zou echter plaatselijk bedreigd worden door ingevoerde Europese spreeuwen en mussen, die de roodrugparkieten verdringen uit hun broedholten. Zoals al vermeld is onder het hoofdstuk 'Zeldzame/Bedreigde Soorten' is het aantal beschikbare en geschikte (boom-)holtes een van de belangrijkste beperkende factoren voor de meeste Australische parkietensoorten om zich in aantal uit te breiden.

Resumerend kunnen we stellen dat de Australische parkietensoorten als groep zeer sterk in de belangstelling staan van de (Nederlandse) vogelhouderij. Vrijwel elke soort werd in de genoemde bronnen hetzij te koop aangeboden, hetzij tenminste te koop gevraagd. Dit beeld zien we bij vrijwel geen enkele andere, vrij homogeen samengestelde groep vogelsoorten. Van de 30 te koop aangeboden soorten worden er zo'n 20 min of meer intensief tot zeer intensief gekweekt, waarbij bij verschillende

soorten kleurmutaties zijn opgetreden. Het moet echter gezegd worden, dat de kweek van al deze soorten (met uitzondering van de Grasparkiet) pas op gang is gekomen nadat het exportverbod door Australië werd ingesteld. Dit wijst er mijns inziens op dat de 'drang om te kweken' niet bevorderd wordt door ongelimiteerde import van wildvang-exemplaren.

Literatuur:

- BERKEL, C.E. VAN. Barrebandparkiet, *Polytelis swainsonii*. *Onze Vogels*, 33, 355-356, 1972.
- BERKEL, C.E. VAN. De roodrugparkiet. *Onze Vogels*, 34, 65-66, 1973.
- BERKEL, C.E. VAN. Kakariki's. *Onze Vogels*, 35, 257-258, 1974.
- CARRICK, B. Australië drukt vogelsmokkel de kop in. *Onze Vogels*, 36, 546-547, 1975.
- MARK, R.R.P. VAN DER. Papegaaien en parkieten als liefhebberij. 3e ed. Zutphen: Thieme & cie, 1968.
- SMIT, C.P.J., R.J. STERK, H.C. WALVOORT. Exotische dieren als huisdieren, ja of nee? Faculteit Diergeneeskunde, Rijksuniversiteit Utrecht, 1977.
- VRIËNDS, TH. Het sierparkietenboek. Amsterdam, enz.: Keesing, 1974.

Over bloemen en planten

Bloemenbureau Holland

Tekst: Julia Voskuil

bolbloemen in de vensterbank

Het nieuwe jaar beginnen we graag met een vleugje lente. Fleurige en geurende bloemen in een potje voor het raam; volop keus in **krokussen**, **hyacinten** en **narcissen**. Voor weinig geld kopen we ze in knop (kleurende knop) en laten ze zelf verder in bloei komen. Geen kunst aan. Er kan niets mislukken en we hebben er 10 of 14 dagen plezier aan.

1. Bij een 2e of 3e bloei zijn Hippeastrumbloemen wat kleiner, maar daarom niet minder mooi

Zelf opkweken

Wie er wat meer werk en geduld voor over heeft kan zo'n grote bol van een **Hippeastrum** ('amaryllis') aan de groei brengen. Ook dát is niet moeilijk, maar het duurt een week of zes

voordat we van de bloemen kunnen genieten. Hoe groter de bol, hoe meer bloemstengels er uit komen. De bol blijft voor $\frac{1}{2}$ boven de pot-met-grond uitsteken en krijgt na het oppotten een 'warme voet' totdat de bloemknop met stengel circa 15 cm lang is. Dan is een koelere plaats beter. Voorlopig is nog weinig water nodig, gewoon op de aarde gieten. Tijdens de bloei mogen we om de week mest geven en daarmee blijven we doorgaan als het blad zich gaat ontwikkelen. 's Zomers buiten en vanaf augustus droog. Misschien komt er volgend jaar weer een bloemstengel!

Ook de narcis die 'Paperwhite' wordt genoemd kan gemakkelijk zelf in bloei worden getrokken. In grind, zand, marmersplit of kleikorrels wortelen ze spoedig en de bol bevat voldoende voedsel om bloemen en bladeren te maken. De niet winterharde bollen zijn daarna waardeloos (ze worden geïmporteerd). Giet met mate, zet ze koel om rekken te voorkomen. Zet er minstens 3 bij elkaar, bloei na ongeveer 4 weken.

Zomerbloeiërs

Gloxinia en pijpje lak werden vroeger altijd in het voorjaar verkocht, nu zijn ze er de gehele zomer. Houdt u van zelf opkweken, koop dan eens een knol en breng die met wat bodemwarmte aan de groei. Een licht, maar niet zonnige vensterbank is het meeste geschikt. Eerst weinig gieten,

later meer en als de groei doorzet op den duur ook mest geven. Hoewel het niet zo gemakkelijk is deze plant uit een knol op te kweken, is het natuurlijk des te leuker als het lukt!

Let bij het planten goed op dat de wortels naar beneden komen te liggen! Anders gebeurt er niets. Een klein beetje grond over de knol (1 à 2 cm) is voldoende.

2. Gloriosa maakt bladranken en de sierlijke bloemen verschijnen alleen als de plant voldoende licht krijgt.

Achimenes is niet zo moeilijk uit wortelstokjes te kweken. We leggen er flink wat bij elkaar in een pot en laten de stengeltjes over de rand uitgroeien. Het worden prachtige hangplanten met lila-blauwe of roze bloemen, geschikt voor een licht maar niet te zonnig venster. Vanaf februari kunnen we ze aan de groei brengen en hoe meer bij elkaar, hoe mooier een grote hangpot wordt. Gezonde plantjes, die in het najaar afsterven. Wortelstokjes bewaren bij kamertemperatuur.

Gloriosa is een van de planten die we zowel als snijbloem, als in pot kunnen kopen. Zelf opkweken vanuit een knol gaat prima. Twee knollen zitten er aan elkaar, het afgeronde topje is het groeipunt. Ze worden horizontaal in de pot gelegd, het groeipunt minstens 2 cm vanaf de kant. De spruit zal snel groeien en vraagt om steunmateriaal. Veel licht geven, anders mislukt de bloei. Aan het einde van de groeiperiode zijn ook bij deze plant nieuwe knollen gevormd. Die zitten vertikaal in de pot en worden eveneens bij kamertemperatuur bewaard. Gewoon met pot-en-al wegzetten. Maar... zover is het voorlopig nog niet.

Schijfkamille

(*Matricaria matricarioides*)

De schijfkamille is net eender als zoveel andere plantensoorten in ons land, een echte immigrant. Het thuisland van deze geurige planten is Azië. In de loop der eeuwen heeft zij zich van daaruit, over een groot gedeelte van de wereld weten te verspreiden. Vooral de laatste honderd jaar is de schijfkamille snel opgerukt. Het is een liefhebber van ruige groeiplaatsen. Om enigzins vastgetreden grond bekommert zij zich niet. Hoewel ze daar toch niet zo welig tieren, maar veel kleiner blijven, dan wanneer de grond zachter is.

Het bolvormige bloemhoofdje is

geel-groen van kleur. Aan de vorm van het bloemhoofdje zou de plant haar deftige naam te danken hebben. *Matricaria* is afgeleid van *mater*, wat moeder of kraamvrouw betekent. Dit, omdat de plant gebruikt werd tijdens de bevalling.

De schijfkamille werd echter minder verzameld, dan b.v. de echte kamille, die meer van het geneeskrachtige azulene bevat.

En... een kopje kamillethee is ook wel eens wat anders, dan het bruine vocht, hetwelk wij bij het ontbijt piegen te nuttigen.

Zaad niet alleen vogelvoeding

Grofsnavelige, fijnsnavelige en kromsnavelige zaadetende vogels behoren tot de meest gehouden vogels. Gezien het enorme aantal ringen wat er jaarlijks wordt besteld, is te concluderen, dat elk broedjaar opnieuw honderdduizenden vogels worden gefokt. Voor deze grote aantallen vogels is er veel voedsel nodig. Voedsel wat in hoofdzaak bestaat uit zaden. Zaden die bestemd zijn voor elke vogelsoort hetzelfde zijn. Het menu voor grofsnavelige zaadeters moet anders zijn dan het zaadmengsel van bijv. kleine Afrikaanse soorten. Bij het samenstellen van zaadmengsels dient terdege rekening te worden gehouden, voor welke groepen van vogels het bestemd is. Australische prachtvinken behoeven andere zaadsoorten dan grasparkieten. Van de gigantische hoeveelheden zaden, zoals millet in tientallen soorten, raapzaad, zonnepitten, haver, e.d. is slechts een zeer klein deel bestemd voor vogelvoedsel. Het overgrote deel wordt gebruikt voor menselijke consumptie.

Om u een enkel voorbeeld te geven: De olie gewonnen uit raapzaad is terug te vinden in margarine, bak- en braadvet, mayonaise en soortgelijke producten. Voor sommige grote bevolkingsgroepen vormt millet het dagelijks hoofdvoedsel. Nog sterker geldt dit voor duivevoer. De grondstoffen die hierin verwerkt worden bestaan uit granen, zaden en peulvruchten, die bijna overal op de wereld worden verbouwd om de mens van zijn dagelijkse voeding te voorzien.

De zaden, die wij aan onze vogels verstrekken zijn opgebouwd uit vele levensstoffen. De meest bekende bouwstoffen, zoals vetten, suikers, zetmeel, eiwit en de voor vogelliefhebbers zo belangrijke carotenen. Zo doen de aanwezige carotenen niet alleen dienst als pro-vitamine A, ook wel genoemd de moedersubstantie van vit. A., maar is noodzakelijk voor de kleuropbouw van de vetstofkleuren. Een veel voorkomend geelcaroteen is luteïne. Vele zaadsoorten, zoals raapzaad, koolzaad en zonnepitten, zijn rijk aan deze stof. De gele kleurstof, die door de vogel uit zijn voeding wordt opgenomen, kan de veren direct kleuren of nadat een omzetting in een andere vetkleurstof heeft plaatsgevonden. Zo zal een jonge vogel, die opgroeit

met een caroteenloos dieet praktisch geen vetstofkleur ontwikkelen. Er zijn ook uitzonderingen op de kleurvorming. Zo kan een Engels witte, c.q. recessief witte kanarie, uit plantaardig pro-vitamine A, geen vitamine A aanmaken.

Deze vogel moet altijd een aanvulling van organische of kant en klare vitamine A krijgen om hem in conditie te houden.

Tekst: H.J. Veerkamp

Via de krop, ook wel voormaag, komen de zaden in de klier- en spiermaag. Nadat de zaden enigszins in de krop zijn voorgeweekt, komen ze terecht in de kliermaag. Zoals de naam reeds zegt heeft de kliermaag te maken met het afscheiden van bepaalde stoffen. Deze stoffen, enzymen, werken in op het voorgeweekte zaad als fermenten in verteringssap. Plantaardige eiwitten, dus de zaad-eiwitten worden o.a. afgebroken door aminozuren. Aminozuren kunnen gezien worden als bouwstoffen die lichaamsvreemde eiwitten ombouwen tot lichaamseigen eiwit. Heel eenvoudig gezegd, een plantaardig eiwit uit granen en zaden wordt bij de kanarie omgebouwd wat bij die vogel lichaamseigen is, men zou het kanarie-eiwit kunnen noemen.

Het is zeer belangrijk, dat de vogels de beschikking hebben over een goed soort 'Gemengde Vogelgrit', hetwelk niet alleen moet bestaan uit verschillende soorten schelpengrit, maar ook het harde Noordzeeegrit, kalkaardig zeewier en maagkiesel. Grit vormt als het ware de tanden van de vogel.

In de spiermaag worden met o.a. behulp van maagkiesel de voorbewerkte zaden fijngeveven. Het gepropageerde gebruik van scherpe maagkiesel wordt sterk overtrokken. Door de samentrekkende spiermaag wordt het maagkiesel vrij snel rond geslepen. Kalkaardig zeewier, zeer waardevol door zijn rijkdom aan mineralen en sporenelementen, en zacht schelpengrit bevatten kalkstoffen die snel omgezet kunnen worden in lichaamstoffen, zodat kalkzouten en dergelijke in de holle beenderen kunnen worden opgeslagen. Dit dient dan als reserve, te gebruiken tijdens de leg om de eischaal te vormen.

De vogelliefhebber stelt terecht hoge eisen aan vogelvoeding. De zaadvoeding is en blijft hoofdzaak. Gezonde volrijpe zaden die de juiste behandeling hebben ondergaan. Heel in het kort wil dat zeggen, goed belucht en opgeslagen. Het is uitermate belangrijk, dat de zaden voordat ze gemengd worden volledig geschoond zijn. Al deze factoren dragen zeker bij tot de kwaliteit van de zaden die u koopt. En zijn medebepalend voor de prijs die u betaalt.

Dagelijks komen via Rotterdam, Gent of Hamburg grote schepen binnen met duizenden tonnen zaden, granen, peulvruchten enz. Over het algemeen zijn het los gestorte producten. Zo van het land gedorst, via allerlei middelen van transport geladen in de grote zeeschepen. Vanuit de schepen in de bestemmingshavens uit de enorme ruimen gezogen om opgeslagen te worden in vemen en binnenvaartschepen. Wachtend op vervoer naar het produktiebedrijf.

Aldaar is het eerste werk de zaden ontdoen van vuil, stof, stro, takjes, modderresten, stenen, e.d. Het is geen uitzondering, dat een partij zaden, nadat het uitgeschoond is, voor slechts 80% bestaat uit gereinigde zaden, die de toets der kritiek kunnen doorstaan en verwerkt kunnen worden tot een kwaliteitsmengsel. Dit impliceert, dat de prijs van het ge-

schoonde produkt in geen enkele verhouding staat met de marktprijs van het ongeschoonde produkt.

De wereldmarktprijzen van granen en zaden zijn het laatste jaar fors opgelopen, hetgeen niet alleen te wijten is aan slechte oogsten, maar ook andere factoren zijn oorzaak van de hogere prijzen. Om u daar enig inzicht in te geven, uiteraard in het kort weergegeven, het volgende. Neem nu eens witzaad, dit kan afkomstig zijn uit Marokko, Australië, Argentinië of Amerika. De laatste paar jaar zeer laag in prijs. Oorzaak hiervan was de grote uitzaaiing en record oogsten. Gevolg minder uitzaai in 1980 en daarbij heeft Amerika ook nog eens een zeer slechte oogst.

De opbrengst wordt geschat op ongeveer 50% van hetgeen men in vorige jaren gewend was. Gevolg oplopende prijzen. Een ander voorbeeld, raapzaad wordt hoofdzakelijk in Canada verbouwd. Gezien ook hier het lage prijspeil van de laatste jaren is er minder uitgezaaid. De belangstelling van de oliefabrieken is vrij groot, dus de kans op prijsstijgingen is niet gering.

La Plata millet, Argentinië normaal de grootste en goedkoopste leverancier is bijna leeg gekocht. De restanten worden geruimd tegen abnormaal hoge prijzen. Daarbij de oogstverwachting is pessimistisch. Conclusie duur en bijna niet te koop.

Een ander facet is, dat het gebruik van granen en zaden in de oorspronglanden toeneemt. Daarnaast worden langzamerhand de landbouwmethoden gewijzigd. Men gaat andere produkten verbouwen. Voedingsgewoonten die wijzigen, doordat het gebruik van sommige zaden, granen en peulvruchten aangepast wordt aan andere manieren van consumptie. De voedingswetenschap met daarbij de ontwikkelingsmethode om granen e.d. zodanig te bewerken dat er een geheel andere vorm van produkt ontstaat. Smakelijker, voedzamer, licht verteerbaar, makkelijker in gebruik enz. Wetenschappen, die wij allang kennen en van profiteren, gaat men zo langzamerhand zelf toepassen. Steeds meer gaan regeringen van derde landen er toe over produkten te propageren die anders zijn, maar meer rendement opleveren.

Daarnaast dat de kleine boeren de coöperatieve gedachte wordt bijgebracht, uiteraard met behulp van ontwikkelingswerkers. Voor ons heeft

dit als consequentie, dat wij niet alleen voor hun produkten meer moeten gaan betalen, ook dat is ontwikkelingshulp, maar ook moeten accepteren dat er andere zaadsoorten, c.q. rassen van zaden zullen verschijnen. De meeste vogelliefhebbers weten wat millet is, maar dat er tientallen soorten, rassen bestaan is voor de meesten van ons onbekend terrein. Dat elke milletsoort een eigen hardheid van korrel heeft is bijna niet bekend. We krijgen dan verhalen te horen, dat bijv. rode millet door vogels niet gegeten wordt. Natuurlijk kan dat, harde rode millet laten de kleine zaadeters liggen, doch zachte rode millet wordt gretig opgenomen. Fabrikanten van naam zullen daar terdege rekening mee houden.

Om nog een ander voorbeeld te geven. De vogelliefhebber noemt fijne kleinere gierst, Senegalgierst. Het moge als bekend worden verondersteld, dat Senegal behoort tot de Sahellanden. Er is daar beslist geen behoefte om gierst uit te voeren. Inkoopers hebben al jarenlang soortgelijke gierstsoorten in andere landen gekocht, landen die voldoende hebben en graag verkopen. Nigerzaad altijd negerzaad genoemd, weet de liefhebber zich 't soort Coromandel te herinneren? In en in zwart. Al jarenlang niet meer te koop.

Coromandel was afkomstig uit India, alwaar men andere rassen is gaan telen, rassen die een grotere opbrengst geven. Ethiopië, altijd een grote leverancier van negerzaad geweest, kunnen we, gezien de oorlogsomstandigheden, de laatste jaren vergeten.

De olie die uit negerzaad wordt gewonnen is zeer geschikt voor consumptie en bezit de eigenschap dat het zich makkelijk laat vermengen met andere oliesoorten. Regelmatig heeft India een exportverbod, gevolg, schaars en duur.

Japans millet, de naam is bedrieglijk komt hoofdzakelijk uit China. Japans millet ook wel rijstmillet genoemd is een zeer zachte milletsoort met een wat losse zaadhuid. Wordt niet alleen door tropische vogels gegeten, maar ook door kanaries.

Raapzaad heeft oorspronkelijk een donker roodbruine kleur. In raapzaad komt euricazuur voor, dit zuur blijkt van invloed te zijn op het verzadigen van vetzuur. Een voorkomende lichte (witte) mutant van raapzaad bezit geen euricazuur. Van deze

waardevolle mutatie is men vlot gebruik gaan maken door deze te kruisen met donker raapzaad. Gevolg dat het raapzaad steeds lichter van kleur wordt, zodat het niet denkbeeldig is dat raapzaad op den duur lichtgeel van kleur is.

Gekiemd zaad wordt geprezen als een van de beste voeders om vogels op te fokken. Echter elk zaad is beslist niet geschikt om als kiemzaad te voldoen.

Het is niet voldoende dat het volledig uitgerijpt is, maar het moet ook zijn kiemrust hebben gehad. D.w.z. de tijd die nodig is om het 'leven in rusttoestand', dat is zaad uiteindelijk, op het goede ogenblik onder gunstige omstandigheden tot groei te brengen. Daarbij komt, dat zaden veelal een andere kiemsnelheid hebben.

Gemengd kiemzaad moet zodanig samengesteld zijn, dat bij de juiste behandeling een bijna gelijke kiemsnelheid wordt verkregen. Een goed mengsel kiemzaad bestaat uit: raapzaad, radijszaad, zwart slazaad, katjang idjoe, witte en rode dari, vis-hennep.

Gezien negerzaad zeer onregelmatig op de markt verschijnt, wordt bewust gekozen voor zwart slazaad hetgeen afkomstig is uit Californië.

In de praktijk blijkt dat het kiemen van zaden weleens problemen geeft. Een zekere methode is de volgende:

1. Kiemzaad ± 18 uur weken in ruim water (lauw).
2. Vervolgens meerdere malen spoelen in stromend water, bij voorkeur een roestvrij stalen zeef gebruiken.
3. Zeef met inhoud in een schaal of iets dergelijks plaatsen. Zeef vrij van de bodem, zodat het overtollige water er uit kan lekken.
4. Zeef afdekken met een vochtige doek en op een matig warme plaats zetten.
5. Regelmatig spoelen en omschudden verdient aanbeveling, e.e.a. om alcoholische gisting te voorkomen.
6. Na ongeveer 24 uur verschijnen de kiemen.
7. Zeef na gebruik goed reinigen.

De intentie van dit artikel is om u enigszins een indruk te geven wat er allemaal gebeurt, voordat de zaadbak van uw vogels is gevuld.

Geslaagde kweek met de (*Amazona viridigenalis*)

Het komt steeds méér voor dat er met papegaaien wordt gekweekt en we kunnen daar alleen maar verheugd over zijn. Eigenlijk zouden we er alles aan moeten doen om te voorkomen dat de nog toegelaten importvogels als eenlingen terechtkomen in de bekende sierkooien en ten genoeg van huisgenoten koppiekrauwen en op zo'n 'leuke' manier woordjes napraten. Ze hebben duidelijk meer recht dan alleen maar als gezelschapdier te fungeren.

Het lijkt mij een uitdaging voor alle liefhebbers van grote parkieten om, naast hun zeg maar normale bestand, ook eens dergelijke soorten te houden... en te kweken.

In sommige en misschien wel de meeste gevallen is er wellicht meer geduld nodig maar eenmaal succes hebbend, en dat zal zeker niet uitblijven, maakt dit het langere wachten toch weer dubbel en dwars goed. Trouwens van een páártje van dergelijke vogels is al sowieso veel meer plezier te beleven dan van de solitaire.

Tekst: Cees van Berkel
Foto: Wolfgang de Grahl

Vanzelfsprekend moet de huisvesting van de vogels goed en de verzorging adequaat zijn. In de meeste gevallen vragen ze echter niet eens zo véél ruimte en is hun verzorging ook niet zó gecompliceerd. Het is alleen belangrijk te weten hoe de betreffende vogels in hun verspreidingsgebied leven, waar dat verspreidingsgebied ligt en waaruit hun voeding bestaat. Men dient zich bij de aanschaf van aanvankelijk vreemde en bijzondere soorten echter wél af te vragen of het verantwoord is dat ze hier in dit lage land met zijn specifieke klimaat gehouden kunnen worden. Ik denk bijvoorbeeld aan vogelsoorten, alhoewel die er niet eens zoveel zijn, die leven in veel hoger gelegen gebieden waar ook een heel andere luchtdruk heerst. Deze soorten zullen in ons land moeilijk tot helemaal niet te houden zijn en dat blijkt dan ook wel uit de abnormaal grote sterfte onder die ingevoerde vogels. De eer om zulke vogels te houden moet je dan gewoon gunnen aan de

liefhebbers in die landen waar het wel kan. Ik wil maar zeggen, alles houden om te hebben mag ook niet voorkomen.

Keren we terug tot ons onderwerp, de geslaagde kweek met de Groenwangamazone. Deze soort vindt haar verspreidingsgebied in Noordoost Mexico, waar ze in de wouden leven van zaden, vruchten, bloesems, noten enz. Soms trekken ze in grote groepen van 20 tot wel meer dan 100 stuks door het tropische land. Het lijkt mij een bijzondere ervaring wanneer

je zo'n groot aantal van deze 33 tot 34 cm grote vogels in een exotische nacht ziet rusten op de takken van de door het maanlicht beschenen bomen, je zou er lyrisch van worden.

Alhoewel in de literatuur niet of nauwelijks wordt gesproken over een uiterlijk verschil tussen beide geslachten, heeft ons lid W. Hoek, Prins Hendrikstraat 34 in Sint Philipsland daar weinig moeite mee. Bij zijn vogels is er namelijk wel degelijk een verschil. Op de eerste plaats is de man voorzien van een duidelijk grovere kop. Bovendien heeft het wijfje duidelijk minder rood in de kopbevedering en is er een opvallend verschil in de kleur van de nagels, die van de man zijn wit en van het wijfje zwart. Dit laatste zou best wel eens toeval kunnen zijn wat echter niet wegneemt dat het het vermelden waard is.

Het is alweer zo'n twee jaar geleden dat vriend Hoek in het bezit kwam van twee groenwangamazone's. Ze werden gehuisvest in een buitenvolière van 2 m lang, 1,50 m diep en 2 m hoog. Die volière had een aansluitend binnenverblijf van 1 x 1,50 x 1,50 m. Al vanaf het begin dat de vogels in die ruimte waren samengebracht, heerste er een goede verstandhouding tussen die twee. De nachten brachten ze door in één nestkast. Die nestkast was gemaakt van 15 mm vezelplaat, had een bodemoppervlakte van ongeveer 25 x 25 cm en was ongeveer 40 cm hoog. Op de bodem van de kast was een laag turfmois aangebracht welke laag regelmatig werd bevochtigd. In de nazomer van 1979 werden vrij vaak paringen waargenomen doch deze leidden toen tot niets; spelerei? Ze gingen de winter in en ondanks de toen toch wel vrij veel voorkomende lage temperaturen verbleven ze een groot deel van de dag in de buitenvolière. Het werd voorjaar 1980. Steeds vaker werd gezien dat de vogels elkaar voerden en al snel werden ook weer paringen waargenomen.

Geleidelijk aan nam het aantal paringen toe totdat de kalender 21 mei aangaf. Van die dag af verbleef het

Groenwangamazone

wijfe hele dagen in het nest met uitzondering van de momenten dat er mensen in de nabije omgeving van het nest waren, want dan verliet ze de nestkast om met een gespreide staart en omhoog gezette veren op de 'indringer(s)' af te komen. Niettemin werd toch regelmatig nestcontrole uitgeoefend en zo werd op 28 mei het eerste en op 1 juni het tweede ei aangetroffen. Het wijfe broedde alleen en op 25 juni is het eerste ei uitgekomen. Het is vreemd, maar datzelfde jong was enkele uren later dood hetgeen het wijfe zelf had gedaan. Twee dagen later kwam het tweede ei uit en dat jong werd, in tegenstelling tot het eerste, met veel zorg omringd. De oudervogels waren toen ook erg rustig en ze voerden goed.

Toen het jong twaalf dagen oud was is er getracht het te ringen met een 10 mm ring. Dit lukte wel, maar de andere dag was die ring toch verdwenen. Toen nog eens gerind, en de daarop volgende dag was het weer precies hetzelfde. Enkele dagen later opnieuw met uiteindelijk toch succes. Na drie weken kwamen de veren door en op 19 augustus verliet de jonge vogel, volledig in de veren, het nest. Uiterlijk leek hij erg veel op het wijfe en was hij bovendien nog wat kleiner van formaat. Op 1 september kwam het tot moeilijkheden. Vader begon de jonge vogel zodanig te achtervolgen dat het maar beter leek om de oudervogel apart te zetten. De jonge vogel bleef nog enige tijd bij zijn moeder en al kort daarna was hij zo-

ver dat hij voor zijn eigen kostje kon zorgen.

Als voedsel verstrekt Hoek aan zijn vogels het volgende: Een goed mengsel zaden voor papegaaien, krachtvoer, twee maal per week gemengd fruit met daar doorheen kalk, vitamines, honing en roosvicee. Een maal per week wat stukjes rauw vlees en gekookte onderpootjes van kip. Deze pootjes zuigen ze als het ware helemaal uit, het gaat ze kenmerkend om het merg. Voorts wordt er ook nog geweekt brood en elke week verse wilgetakken verstrekt. Ze zien er fantastisch uit en ook gezien het kweekresultaat mag je dus veronderstellen dat ze in blakende welstand verkeren.

Dikzitten

Er zijn nog vogelliefhebbers die menen dat dikzitten een symptoom is van een bepaalde ziekte. Zelfs in boekjes van bepaalde schrijvers wordt dikzitten als een aparte ziekte behandeld. Wat gebeurt er eigenlijk als een vogel dikzit? De aanleiding daartoe is simpel: de vogel heeft om de een of andere reden, in feite de eigenlijke ziekte, behoefte om de lichaamstemperatuur zo hoog mogelijk te houden. Hij gaat 'isoleren'. De veren worden opgezet en met veel lucht daartussen vormt dat een uitstekend 'isolatiedeken'. Hiermede doet de vogel pogingen om vanuit zijn eigen lichaam de ziekte waarmee hij besmet is te bestrijden. Of hij daarin slaagt hangt van de aard van de ziekte af, de ernst van de situatie en de lichamelijke konditie. Het dikzitten van een vogel is voor de kweker in ieder geval een signaal dat hem er moet op attenderen dat er iets loos is. Hoe de vogel verder behandeld moet worden hangt af van veel factoren. Het overkomt mij nog wel eens dat ik 'plotseling' een vogel heb die dikzit. Achteraf blijkt dan dat het toch niet zo plotseling was. Dan blijkt vaak dat hij verdacht veel op de voerbakken zat, rustiger was dan normaal en soms ook erg vertrouwelijk. Hij was al eerder niet erg lekker maar van echt dikzitten was toch nog geen sprake. Een niet ernstig zieke vogel trekt namelijk zijn veren glad als men dicht bij hem komt en lijkt daardoor gezond. Zodra het wat rustiger is zet hij de veren op. Daarom nogmaals het advies uw vogels veel te observeren en hou vooral de voerbakken in de gaten als u ze net van tevoren hebt bijgevuld.

Huib Vervest

Volière van de maand

Ook in dit nieuwe jaar, 1981, hopen we deze rubriek te kunnen voortzetten. Onlangs werden we opgebeld door een van onze leden en bij het onderwerp maandblad vertelde hij dat hij altijd De Volière van de Maand het eerste las. Hij vond dit machtig interessant en leerzaam. Zo zullen er ongetwijfeld meer zijn. Het doorgaan met deze rubriek hangt echter wel van u zelf af. Als uw redactie geen voldoende materiaal ter beschikking heeft, valt er moeilijk verder te gaan. U kent allen de voorwaarden? Goed scherpe, liefst zwart/wit foto's met in een begeleidend schrijven zoveel mogelijk gegevens over de gebruikte materialen, de afmetingen, de inrichting, beplanting en bevolking etc. etc., zenden aan het redactieadres, Postbus 74 te Bergen op Zoom.

Dit deed ook D.J. Altena, Leeuwerikstraat 4 in Hardenberg. Hij bouwde een bijzonder fraai vogelverblijf waarvan de eerste indruk een rustiek tuinhuisje is te zijn. Het nachtverblijf, annex kweekruimte, heeft een oppervlakte van ongeveer 3 x 2,50 meter en is geheel opgetrokken uit hout. Aan de buitenzijde half rond hout, aan de binnenzijde spaanderplaat. Na het timmeren van het houten geraamte voor dit binnenverblijf, is het geheel bespannen met stevige plasticfolie en toen zijn er de halfronde deeltjes tegenaan getimmerd. Tussen deze buitenwand en de uit spaanderplaat bestaande binnenwand, is een 4 cm dikke laag isolatiemateriaal aangebracht. De ruiten zijn

van termopane. In deze goed geïsoleerde ruimte, welke verwarmd kan worden en waarin ook elektrische verlichting is aangelegd, zijn een grote vlucht en vier kleine vluchtjes gemaakt met daarnaast nog ruim voldoende werkruimte en plaats voor een achttal broedkooien. De buitenvlucht, waarvan de stijlen, bovenregels en gordingen bestaan uit rondhout is 2,10 m hoog en heeft een oppervlakte van 2,60 x 2,60 m.

Om deze buitenvlucht is van oude steen een bloemenbak gestapeld welke rijk is voorzien van allerhande planten. Ook in de vlucht is de nodige beplanting aangebracht. Tegen de achtergrond van veel en hoogopgaand groen doet dit in lichtbruine kleur gehouden vogelverblijf het erg goed en de ouderwetse rode dakpannen geven het bouwwerk een aardig accent. Let ook eens op de afwerking van de kap (zie foto 2), waarvoor eveneens half rond hout is gebruikt. Onze complimenten voor dit stukje creativiteit, het is beslist een aparte en stijlvolle volière waarin de aanwezige kanaries, zebra vinken, kwartels en kleine tropen zich zeker wel zullen thuisvoelen.

In april 1980, ving Kees Soeterings, Kapelweg 58 in Boxtel, aan met de bouw van de volière die u op foto 3 en 4 ziet afgebeeld. De totale lengte van dit bouwwerk bedraagt 8 meter. Het binnenverblijf is opgetrokken van steen en afgedekt met golfplaten. Van binnen is de kooi met spaanderplaat betimmerd en ook hier geheel

met glaswol geïsoleerd. Tegen dit bouwwerk zijn de buitenvluchten geprojecteerd. Elke vlucht sluit aan op een ruimte in het stenen binnenverblijf. De scheiding tussen binnenverblijf en buitenvlucht bestaat uit een schuifraam dat op rolletjes loopt.

U kent het wel, de rolletjes zijn bovenaan het raam gemonteerd en hangen in een rail. Door het raam opzij te schuiven ontstaat er één lange vlucht. Voor de grondplaten, steilen, bovenregels en gordingen van de buitenvlucht zijn houten balkjes van 5 x 7 cm gebruikt. De buitenvluchten rusten op een gemetselde fundering van 60 cm, waarvan ruim tweederde zich onder het maaiveld bevindt. Alle houtwerk is donkergroen geschilderd en na het bevestigen van het welbekende zeskantige, zgn dubbeltesgas, betimmerd met helderwit geschilderde latten. In het binnenverblijf is ook electriciteit aangelegd, zodat lamplicht kan zorgdragen voor een verlenging van dagen. De vluchten zijn zowel van binnenuit als van buiten allemaal te betreden. Van binnenuit via de opengeschoven ramen, van buitenaf via de in de zijwanden van de vluchten gemonteerde deurtjes. Buiten loop je dus van vlucht in vlucht. De volière, en u had dat kunnen raden, is voornamelijk bevolkt met grote parkieten, maar er is ook een vluchtje met wildzang, met grasparkieten en met tropische duifjes. Dit bouwwerk lijkt ons bijzonder deugdelijk. Er is met overleg ge-

werkt en het ziet er allemaal doelmatig uit.

Tenslotte weer een héél ander type volière. Deze bijdrage zit vol contrasten. Foto 5 toont u de volière van ons 12-jang jeugdlid Alexander de Vries, Gasthuisstraat 1 in Geertruidenberg. Hij schreef ons de volgende brief die wij onverkort opnemen: 'Wat was ik blij met de twee parkieten die ik kreeg met de kooi op vier palen. Toen ik uit het ziekenhuis kwam stond hij in de grote tuin van de 'Godshuizen' waar wij wonen temidden van 29 bejaarde mensen. Mijn moeder is hier beheerster. Toen mijn vader bemerkte hoeveel liefde en interesse de bejaarden voor deze vogeltjes toonden, zei hij dat er een grote behoefte bestond aan een volière. Wij hebben toen toestemming aan het college van regenten gevraagd en we mochten er een bouwen. Na aanvraag en goedkeuring van B en W zijn we aan het werk gegaan. De fundering is van durox-blokken die koud tegen elkaar goed vast en waterpas in de grond zijn gezet boven op een matje van gaas ter wering van muizen enz. De bovenbouw is van oud grenenhout, balkjes van 4,5 x 4,5 cm waartegen geplastificeerd vierkantmazig gaas is gespannen. De stijlen zijn daarna afgezet met water-

vaste triplexstroken van 10 mm dik en 7 cm breed. Het geheel is overigens demontabel. Het kapje van de volière, het 'binnengedeelte', is ook afneembaar, het heeft vier hoekkeperpjes en twee dakkapelletjes en is met singeltes bekleed. Wat uitgezaagde versierselen geven het geheel een leuk aanzicht. Rondom zowel de binnen- als de buitenvolière zit tot een hoogte van 50 cm vanaf de grond, dubbeldik en afneembaar glas. Dit is voor de beschutting van de Californische kuif-, de Chinese en de Japanse kwartels. 's Winters kunnen we ook de noordoostzijde geheel met ramen wind- en tocht dicht maken. Bovenop de volière hebben we wat

bakken met geraniums gezet en om de volière in de grond staan salvia's. In de volière hebben we een vierstruik en een conifeer geplant. Er zit voor elk wat wils in de volière, zoals parkieten (apart), tortelduiven, diamantduifjes, zebra-vinken, paradijswida, oranjeweaver, andere wevers, nachtegalen, rijstvogels, verschillende kardinalen enz. Ook ben ik nu al weer een jaar lid van de vogelvereniging hier. Ik leer veel van die aardige mensen en ik leer ook erg veel uit 'Onze Vogels'. Als er iemand eens wil komen kijken is hij welkom en krijgt van ons ma ook nog een bakske koffie.'

Nou, wat wilt u nog meer, we hebben er weinig aan toe te voegen. Alex bedankt voor je schrijven, de groeten aan alle bewoners van de Godshuizen en nog veel succes en plezier van je vogels. Ou doe!

1980 is voorbij

Opnieuw is er een jaar voorbij. Wanneer we terug kijken naar al hetgeen in dat jaar heeft plaats gevonden, komen we ook in onze hobby vreugde en verdriet tegen. Verdriet in de eerste plaats over het verlies van goede vrienden, welke van ons zijn heengegaan. Teleurstelling wegens het mislukken van de kweek; het verloren gaan van goede vogels; maar ook vreugde bij het zien van goede kweekresultaten; over de aanschaf van nieuwe vogels. Al met al een jaar waarin alle aspecten van onze mooie hobby intensief zijn beleefd.

De groei van ons ledental was ononderbroken en het laat zich aanzien dat ook in 1981 opnieuw grote ledenwinst zal worden geboekt, zodat wij bij het 50-jarig bestaan de 50.000 hebben bereikt.

Verheugend is dat ook de verstandhouding met andere organisaties goed te noemen is. Dat er intern een prettige samenwerking is tussen districtsbestuurders, technische commissies, redactie, keurmeesters, personeel van het bondsbureau en speciaalclubs.

Vogel '80 heeft opnieuw laten zien waartoe onze leden in staat zijn, terwijl daarnaast ook de afdelingen ons met hun bijeenkomsten en shows weer plezierige uren hebben geschonken en menige contacten tussen onze leden tot stand hebben gebracht of verstevigd.

Bijzonder verheugend is ook dat wij maandelijks ons blad 'ONZE VOGELS' in de bus krijgen, die ook dit jaar weer ons de nodige informatie verstrekte in een wat aangepaste vormgeving. Wij hopen dat mede door uw bijdrage en redactie, dat ons blad nog meer aan de verlangens van onze leden zal kunnen voldoen. Dank wil ik uitbrengen aan het vertrouwen dat onze leden het afgelopen jaar dit bestuur hebben willen schenken, dank ook speciaal aan mijn medebestuurders voor hun steun welke het mij mogelijk heeft gemaakt mijn taak als voorzitter vanaf juni te vervullen.

Namens het gehele bestuur van de N.B.v.V. wens ik u allen en uw gezinnen een voorspoedig 1981, met dank voor uw wensen die wij van u mochten ontvangen.

W.J. MULDER,
voorzitter

Vogel '81 De best geslaagde show ooit gehouden

Ieder die meer dan normale belangstelling heeft voor de bondskampioenschappen en dus ook jaar in jaar uit het verslag daarover in dit maandblad heeft gelezen, zal het wellicht zijn opgevallen dat we verschuldende malen hebben gesproken over records. Sorry beste mensen, ook nu weer moeten we daarmee beginnen alhoewel we zeker beseffen dat er ergens wel een grens zal zijn. Hoe dan ook, Vogel '81 heeft alle records gebroken en hoe. Met 5986 wedstrijdvogels, bijna 2000 vogels in de zogenaamde verkoopklasse en een aantal bezoekers dat de 12.000 ruimschoots overschrijdt mogen we voorzichtig constateren dat dit gebeuren grandioos is geslaagd. Ook organisatorisch was het een nagenoeg vlekkeloos evenement. Natuurlijk, zijn we daar erg blij mee alhoewel we realist genoeg zijn om te beseffen dat we dit op de eerste plaats te danken hebben aan die voortreffelijke ploeg van medewerkers(sters)

die weer op ongekennde wijze en zonder ook maar enige wanklank de zaak tot en met heeft geklaard. Ook is het bijzonder verheugend te constateren dat ook het aantal inzenders toeneemt, dit jaar meer dan 1000.

Al bladerend in de goed verzorgde katalogus dwalen we in onze gedachten nog eens langs de kooien. Een enorme verscheidenheid aan kleurslagen, soorten en rassen en... van zeer goede kwaliteit. Sprekend is de opmerking van een lid van een technische commissie welke een aantal vogels moest uitzoeken voor het keurmeestersexamen. Je vindt hier alleen maar goede vogels en je kunt de kandidaten toch niet alleen topvogels voorzetten er moet net zo goed **slechte** kwaliteit zijn. Hij kon ze nauwelijks vinden. Nogmaals, een spre-

kend voorbeeld van de duidelijke kwaliteitsverbetering die zich gedurende de laatste jaren in opgaande lijn ontwikkelt. We mogen daar erg gelukkig mee zijn alsook met het feit dat er voortdurend kweekresultaten worden behaald waar men enkele jaren geleden nauwelijks van durfde te dromen. Ook nu weer was een ruim aantal kweekprimeurs, waarvan enkele zeker het predicaat wereldprimeur verdienen, te bezichtigen en de zo succesvolle kwekers kwamen dan ook terecht in het bezit van de NBvB-Oorkonde. Elders in dit blad treft u hun namen aan. Vooral uit dit laatste blijkt dat de vogelliefhebber van vandaag wel degelijk beseft waar hij mee bezig is; het instandhouden van de soort.

Dat de keurmeesters hun handen vol hebben gehad om in de diverse hoofdgroepen de kampioenen vast te stellen, moge voor zich spreken. Zij hebben naar eer en geweten hun taak verricht en wat ons betreft verdienen ze applaus. De speciaalclubs hebben ook niet stilgezeten en dank zij de activiteiten binnen die clubs hebben zij aan het succes van Vogel '81 duidelijk bijgedragen.

De opening is verricht door Mr. F.H.J. von der Assen van het Ministerie van CRM, die ons helaas nog niet kon vertellen of bijvoorbeeld de goudvink nu wel of niet als kooivogel zal worden aangemerkt. Het ontwerp van de nieuwe Vogelwet zal naar alle waarschijnlijkheid in het voorjaar in de openbaarheid komen en wij zullen

Kweken van Europese vogels en hun kleurafwijkingen in Nederland en België

Tekst: Dik den Hoed

De mogelijkheden om volièrevogels te houden resp. ermee te kweken zijn t.a.v. Europese vogels in Nederland en België voor de liefhebber wel zeer verschillend. Waar de wet van 1936 bij ons slechts een zeer beperkt aantal toelaat, mag men bij onze zuidoosten een groot aantal soorten Europese vogels als volièrevogels houden (mits ze voorzien zijn van een gesloten voertring).

Sinds enige tijd mag een in de wet genoemde vogel voorzien van een gesloten voertring, op een geleidebiljet vermeld, in ons land naar en van een tentoonstelling vervoerd worden, iets wat voordien strafbaar was. Reden te meer om onze gekweekte Europese vogels te ringen!

Kooivogels die in de Vogelwet 1936 genoemd worden zijn:

Sijs, Groenling, Vink, Merel, Geelgors, Kneu en Putter. Let wel: men mag ze in een volière houden, ermee kweken, maar men mag ze niet vangen, verkopen, vervoeren (behalve naar een tentoonstelling. Zie boven). In de wet als schadelijk aangeduide vogels zijn ook als kooivogels toegestaan b.v. Huismus en Spreeuw. Maar ook deze mag men niet vangen, verkopen, vervoeren. In België mag men de volgende Europese vogels in de volière houden (met gesloten voertring!):

Sijs, Barmsijs, Europese Kanarie (Ci-

nie), Dwerggors, Grijze Gors, Citroensijs, Distelvink, Frater, Kneu, Vink, Keep, Bosgors, Cirigors, Ortoiaan, Witkopgors, Rietgors, Geelgors, Goudvink, Huismus, Ringmus, Groenling, Appelvink, Kruisbek, Grauwé Gors, Zanglijster, Pestvogel, Merel, Spreeuw, Rosé Spreeuw, Belflijster, Grote Lijster, Ekster, Kauw, Gaai.

Ondergetekende hoopt dat het aantal kwekers dat zich wil gaan toeleggen op het kweken van bij de wet toegestane kooivogels zal toenemen. Hierdoor kunnen wij nog meer bewijzen dat met de vereiste toewijding het kweken van Europese vogels in de volière mogelijk is. Door een verantwoord ringsysteem zou de bij veel liefhebbers aanwezige behoefte aan verruiming van soorten in de nieuwe vogelwet bevredigd kunnen worden. De Goudvink en de Barmsijs behoren tot de meest vertrouwelijke en geschikte vogels voor een toegewijd liefhebber. In België worden eerder genoemde vogels met groot succes in grote aantallen gekweekt, zelfs in broedkooien. Bovendien zijn daar reeds 6 soorten gedomesticeerd verklaard, t.w.: Groenling, Ringmus, Huismus, Zanglijster, Merel en Sijs.

De kleurmutaties van Europese vogels zou men geheel vrij moeten geven.

Mutanten zijn hoge uitzonderingen in de vrije natuur; bovendien hebben ze door hun afwijkende kleur een geringere overlevings- en paringskans. De kleurafwijkingen die men in volières aantreft zijn altijd aangekochte vogels uit het kweekoverschot van andere liefhebbers. Er is dus geen enkele inbreuk gepleegd op het bestand van de soort in de vrije natuur.

Trouwens elke kweker weet dat de voortplanting van in volières geboren vogels beter en gemakkelijker verloopt dan van soortgenoten uit de vrije natuur.

In Nederland worden de volgende kleurmutaties gekweekt:

Groenling: bruin, agaath, isabel, lutino, satinet.

Sijs: agaath, pastel, bruin, isabel pastel.

Huisumus: bruin.

Vink: isabel.

De kennis van al deze soorten in het veilig volièremilieu groeit gestaag en komt de ornitologie ten goede.

Deze bijdrage van de vogelkweek aan de ornitologie zou positiever moeten worden benaderd vanuit ornitologische kringen en natuurbeschermers.

De gegevens vanuit België zijn gedeeltelijk verkregen van m'n vriend Louis Gonnissen uit St. Truiden.

Wildzangkwekers opgelet

Leden die het nu komende kweekseizoen met Europese kooivogels, wildzang dus, willen gaan kweken, dienen, willen zij althans in de loop van dit jaar voor hun eigen kweekvogels de beschikking krijgen over een Vogelvergunning D, hun jonge vogels met de speciale vaste voertringen (K-ringen) te ringen.

U kunt deze ringen vanaf heden tot uiterlijk 8 maart a.s. bestellen en wel door overmaking van het verschuldigde bedrag op giro 114 83 24, t.n.v. NBvV te Bergen op Zoom en onder duidelijke vermelding van WILDZANG-RINGEN, alsmede duidelijke vermelding van uw naam, adres, soort en aantal ringen. De ringenprijs is 30 cent per stuk. Minimum afname 10 per soort.

De ringenmaat is als volgt: 2,5 mm voor sijs en kleinsoortige putter, 2,9 mm voor grotere putters alsook voor de vink, kneu, geelgors en groenling en 3,5 mm voor de merel.

De door u op bovenomschreven wijze bestelde rin-

gen worden zo spoedig mogelijk, uiterlijk einde maart, aan u toegezonden. Zij nog vermeld dat iedere kweker afzonderlijk zijn eigen ringen dient te bestellen. Collectieve bestellingen via de afdelingssecretaris of ringencommissaris kunnen NIET verwerkt worden. Over controle door de heren Controleurs Vogelwet word u nader door het Ministerie van CRM geïnformeerd.

In het maandblad van juli 1981 zal aan u worden medegedeeld op welke wijze u de Vogelvergunningen D kunt aanvragen.

Nogmaals zij gesteld dat deze vergunningen alleen maar worden afgegeven voor het vervoeren van de vogels naar de tentoonstellingen en aan die vogels welke dit jaar zijn gekweekt en met K-ringen zijn geringsd.

Wij wensen u bij voorbaat een succesvol kweekseizoen.